

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ
BIBLIOTHECA MVSEI MARISIENSIS
SERIES SCIENTIAE NATURAE NR. 2

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ

Redactor responsabil: Zoltán SOÓS

COLEGIUL DE REDACȚIE

Daniela-Ramona BOTOȘ – redactor șef
dr. Mihaela SĂMĂRGHIȚAN – membru

Referenți științifici

Prof. univ. dr. Călin FELEZEU (Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca)

Lector. univ. dr. Hadrian-Vasile CONȚIU (Facultatea de Inginerie, Universitatea „Petru Maior” Târgu-Mureș, Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” Târgu-Mureș)

Dr. Rodica CIOBANU (Muzeul Național Brukenthal Sibiu, Muzeul de Istorie Naturală)

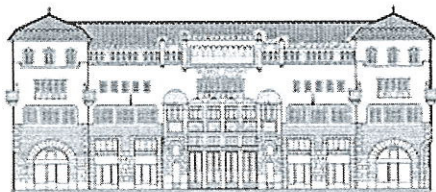
Correspondență:

Muzeul Județean Mureș

CP 85, str. Mărăști nr. 8A, 540328

Târgu-Mureș, România

www.muzeumures.ro



Responsabilitatea asupra conținutului materialelor revine autorilor.

Coperta: dr. Mihaela Sămărghițan

© Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, 2014

ISSN 2392 – 7860

EDITURA MEGA | www.edituramega.ro

Editura MEGA este acreditată C.N.C.S.I.S (Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior | www.cnctis.ro)

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ

PEDAGOGIE MUZEALĂ

II

ȘTIINȚELE NATURII

Târgu-Mureș
2014

CUPRINS

Monica DUMITRU

Câteva tendințe ale educației prin muzee în 2013 • Few trends in education by museums in 20137

Hadrian-V. CONȚIU, Andreea CONȚIU

Programul „Școala altfel: Să știi mai multe, să fii mai bun!”, o șansă pentru educația interdisciplinară – ateliere de creație la Muzeul de Științele Naturii • Program “Different school: know more, be better!”, a chance for interdisciplinary education – workshops to the Nature Sciences Museum 17

Aurelian POPESCU, Nicoleta MIHAI

De la pasiune la afacere • From passion to business 27

Mihaela SĂMĂRGHIȚAN, Adela BUTIURCA Ioan-Cornel POPA

Cooperarea școală-muzeu – resurse de perfecționare a predării și învățării științelor. Aplicație practică: proiectul educativ „Incursiune în lumea vie” • The school-museum cooperation – resource to improve teaching and learning of sciences. Practical application: the educative project “Journey into the living world” 33

Daniela BIBU, Ana-Maria PĂPUREANU, Gabriela CUZEPAN

Ora de limba engleză la Muzeul de Istorie Naturală din Sibiu – Learning english at the Natural History Museum in Sibiu 41

Daniela-Ramona BOTOȘ

„Școala de vară la muzeu” – studiu de caz • “Summer school at the museum” – case report 47

Adela BUTIURCA

Proiectul „De ce au nevoie animalele?” – Avantajele învățării bazate pe proiecte • The educational project “What are animals’ needs?” – The advantages of project-based learning 67

Angela CIF

Proiectul educațional concurs „Prin împărăția florilor”, ediția a IV-a, 2014, Domeniul Ecologie și protecția mediului • Competition educational project “Through the flower kingdom”, 4th edition, 2014, field Ecology and environment protection 73

Dorina POP

Proiectul educațional concurs „În lumea minunată a animalelor”, ediția a IV-a, 2014, Domeniul Științele naturii • Competition educational project “In the wonderful world of the animals”, 4th edition, 2014, field Natural science 79

Georgiana-Amalia FECHETE, Lucia POP

Rolul și importanța activităților de pedagogie muzeală în formarea competențelor creative la preșcolari • The role and importance of the activities regarding museum pedagogy in the formation of creative skills for preschoolers 85

ACZÉL-FRIDRICH Zsuzsanna, PAPP Judith

Activități de educație ecologică derulate de Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” • Ecological education activities conducted by the Association for Bird and Nature Protection “Milvus Group” 91

CÂTEVA TENDINȚE ALE EDUCAȚIEI PRIN MUZEE ÎN 2013

Monica Ioana DUMITRU

Direcția Patrimoniu Cultural, Ministerul Culturii
B-dul Unirii, nr. 22, sector 3, RO-030833 București

In memoriam: prof. univ. dr. Radu Florescu

Rezumat

Lucrarea de față urmărește să expună câteva tendințe ale educației muzeale în anul 2013, în special în ceea ce privește contribuția la pregătirea elevilor pentru viitorul lor profesional.

Urmărind noile tendințe ale programelor de educație din muzee, lucrarea aduce în atenție câteva exemple de bună practică, prin care se oferă elevilor alternative de însușire a informațiilor și noutăților din diverse domenii de interes profesional și astfel este sprijinit învățământul preuniversitar. Se dorește în același timp punctarea importanței parteneriatului școală-muzeu și a evoluției modurilor de colaborare dintre cele două instituții.

În plus, se are în vedere enumerarea diverselor metode de educație nonformală pe care muzeele le pot folosi în programele de educație muzeală, în special în cadrul săptămânii „Școala Altfel”, denumită în anul școlar 2012–2013, „Să știi mai multe, să fii mai bun!”.

Descrierea sumară a contextului educațional actual în care muzeele intervin ca medii de învățare, ne determină să observăm apariția unui nou fenomen, acela al implicării unor factori instituționali, alții decât cei culturali, în procesul educațional de formare și orientare profesională.

Prezentarea programelor, care au în centrul atenției colecțiile și colecționarii, are drept scop demonstrarea faptului că specialiștii muzeografi continuă să conștientizeze la fel de mult și în prezent care este importanța patrimoniului cultural și a celui natural în definirea identității unui naționi.

Informarea despre noile dotări și programe ale Muzeului Colețiilor de Artă, redeschis de curând publicului după ce a fost reamenajat, este utilă pentru a sublinia faptul că persoanele cu dizabilități au rămas în atenția muzeelor și în anul 2013, aceasta devenind o preocupare firească, alături de cea pentru persoanele în vârstă.

În finalul lucrării s-au expus demersurile recente privind colaborarea interministerială dintre Ministerul Educației Naționale și Ministerul Culturii, în vederea introducerii în programa școlară preuniversitară a noțiunilor despre patrimoniul cultural național și universal, identitate națională și dialog intercultural, pentru formarea civică în sensul protejării patrimoniului național.

Nu în ultimul rând trebuie menționat faptul că lucrarea este dedicată profesorului Radu Florescu, la zece ani de la dispariția sa prematură. El a fost un promotor al educației muzeale și o personalitate marcantă a culturii românești, care nu merită să fie uitat și ar fi bine să fie cunoscut și de generațiile mai tinere, ca un model demn de urmat.

Introducere

Am dedicat acest articol celui care a fost muzeograful, arheologul, profesorul și mai ales omul Radu Florescu. Anul acesta s-au împlinit zece ani de la dispariția celui care a îndrumat cu deosebită competență rețeaua muzeală, a arheologului identificat cu cetatea Capidava, dar și a profesorului îndrăgit de numeroșii săi studenți și doctoranzi. Cu acest prilej Centrul Național de Cercetare și Documentare în Domeniul Muzeologiei „Radu Florescu”, sub îndrumarea domnului prof. univ. dr. Ioan Oprea, care i-a fost coleg și prieten apropiat, a

organizat expoziția „Radu Florescu – viața și opera” (Foto 1), găzduită în holul Muzeului Național de Istorie a României. Cu siguranță că a fost inspirată ideea organizatorilor de a afișa într-una din vitrinele acestei expoziții următorul citat din cartea sa intitulată „Bazele muzeologiei”, apărută în anul 1993:

„Este evident că muzeul nu poate să rămână instituția academică ce oferă publicului vizionarea agreabilă a unor valori. Este probabil că va deveni un loc de învățământ, loc și cadru pentru împlinirea unor preocupări secundare (hobby-uri), loc și cadru pentru orientarea publicului în aspectele culturale ale vieții cotidiene.” [1]



Foto 1: Afiș expoziție Radu Florescu – Viața și opera

Aceste afirmații atât de timpurii, confirmă faptul că Radu Florescu a fost un vizionar în toate domeniile pe care le-a aprofundat, fiind racordat la mișcarea muzeografică performantă. De altfel, el a ocupat importante poziții în ierarhia instituțiilor specializate, inclusiv aceea de președinte-fondator al Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor, de președinte al Comitetului național ICOM și Director general al Muzeului Național de Istorie a României. În aceste ipostaze s-a remarcat cu prisosință prin vaste și solide cunoștințe de specialitate și printr-o cultură de excepție, ca și prin energie și o deosebită pasiune.

Traectoria schimbărilor în domeniul muzeografiei a urmat cursul previzionărilor imaginate de Radu Florescu, însă poate nu într-atât de rapid pe cât și-ar fi dorit domnia sa. Muzeele au devenit într-adevăr în zilele noastre atât locuri de învățământ, cât și cadru pentru petrecerea agreabilă a timpului liber prin împlinirea unor preocupări secundare, dar și pentru alte activități culturale.

Colaborarea muzeelor cu școala

Însă acest progres nu este suficient, mai sunt multe de realizat în acest domeniu, deoarece: „Posibilitatea de a dispune de un spațiu special destinat programelor cu publicul reprezintă încă un lux pentru multe muzee românești, deși acesta este unul din factorii esențiali în desfășurarea de programe educative. În lipsa unei astfel de facilități, aceste activități sunt derulate în expozițiile permanente sau în curtea muzeului, situație în care sunt condiționate de condițiile meteo. O altă modalitate de a rezolva această problemă este aceea de a ține lecții în afara muzeului, de regulă în școli. Această metodă este dintre cele mai vechi, conform primului studiu coordonat de Comitetul Național Român ICOM, în care se menționa faptul că cca. 80% din programele educative erau derulate de muzeografi și în afara muzeului (cămine culturale, școli etc.)” [2]

Cu toate aceste dificultăți privind spațiile insuficiente în raport cu numărul în creștere al participanților la programele muzeale, s-au organizat și în acest an numeroase programe speciale de educație muzeală. Cele realizate pentru completarea programei școlare au avut loc mergând pe acea linie bine conturată a cooperării dintre școală și muzeu. Astfel au avut loc o serie de: ateliere interactive pe teme de arheologie; lecții de istorie, științele naturii sau despre mediul înconjurător; concursuri de teatru istoric, de literatură sau fotografie după natură și chiar expoziții de animale vii.

Trebuie menționat faptul că au existat mai multe moduri de abordare pentru realizarea acestor programe, care au fost derulate în colaborare cu toate formele sistemului de învățământ, de la grădinițe până la universități. S-a apelat: fie la implicarea profesorilor în susținerea lecțiilor, fie la implicarea studenților și a profesorilor din universități, în special cele de artă, pentru realizarea unor ateliere; fie la realizarea unor programe foarte specializate destinate studenților etc.

Un astfel de proiect, promovează într-un mod foarte original patrimoniul cultural al Muzeului Național de Istorie a României prin cele mai moderne tehnici, în rândul studenților de la Departamentul de Istorie Antică, Arheologie și Istoria Artei din cadrul Facultății de Istorie a Universității din București. Proiectul s-a concretizat în 4 ateliere (workshopuri) care au avut drept scop prezentarea tehnicii prin intermediul căreia din fotografii se pot genera, cu ajutorul softurilor dedicate, imagini ce pot fi vizualizate în mediul virtual în trei dimensiuni.

Proiectul face parte dintr-unul mai larg, Muzeul Național de Istorie al României fiind partener în cadrul proiectului european Digitizarea 3D a elementelor reprezentative ale patrimoniului arhitectural și arheologic european (Foto 2), proiect ce își propune digitizarea unei serii de capodopere, arhitecturale și arheologice de importanță mondială și furnizarea pentru Europeana de modele 3D și a conținutului digital aferent, cu scopul de a contribui la sporirea volumului de conținut atractiv disponibil pentru utilizatori [4].

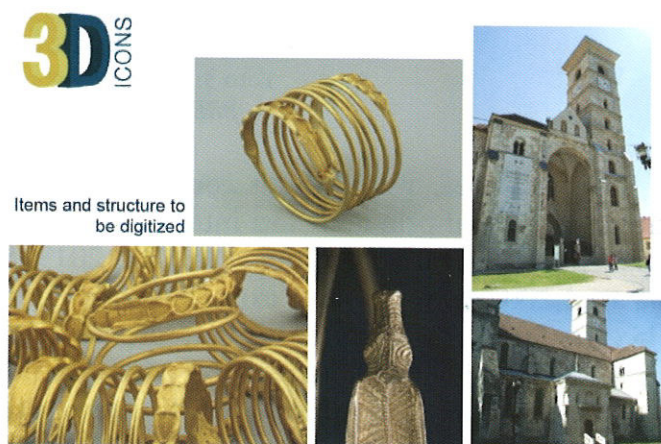


Foto 2: Banner Proiect european
Digitizarea 3D ICONS

În cadrul proiectelor desfășurate în muzee s-a remarcat o altă metodă de acumulare de cunoștințe propusă de muzee, anume prin îmbinarea demonstrațiilor de măiestrie ale meșterilor tradiționali cu cele ale unor experți în tehnologiile actuale.

De exemplu, prin prezentarea unor meserii vechi și noi, cu ocazia Zilei Breslelor și Meșteșugurilor, Muzeul de Artă Timișoara, Clubul Economic German DWC Banat și Asociația Piața Unirii, a organizat ateliere și demonstrații în standuri ale breslelor dulgherilor, olarilor, aurarilor, ceasornicarilor, tâmplarilor, pictorilor și zugravilor, alături de alte meserii tradiționale, dar și moderne, industriale ale Timișoarei. În cadrul manifestării (Foto 3) s-a prezentat proiectul Școlii Duale care a debutat în urmă cu doi ani, fiind inițiat de DWC Banat, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean, Primăria Municipiului Timișoara și companii de succes și care se adresează elevilor din clasa a IX-a. Participanții au avut posibilitatea să asiste la demonstrații ale meșterilor tradiționali, dar și ale unor experți în tehnologiile actuale, de la verificarea unui diamant până la explicarea principiilor de bază ale mecatronicii. Pentru elevi, s-a dorit a fi un mod de a facilita cunoașterea unui sistem educațional profesional atractiv – sistemul Școlii Profesionale Duale (după model german) – prin întâlniri cu reprezentanți ai firmelor de succes din Timișoara (potențiali angajatori) și experți, dar și prezentare de modele de bună practică [4].

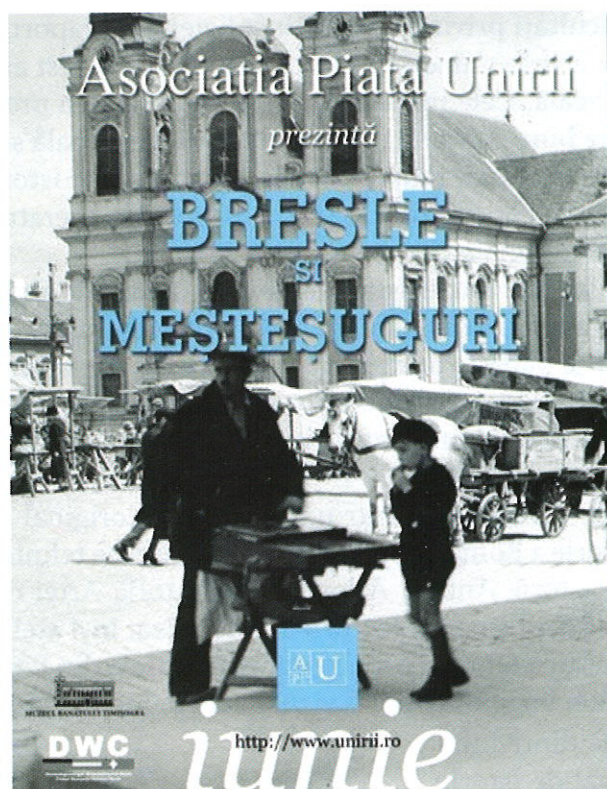


Foto 3: Afiș manifestare culturală
BRESLE ȘI MEȘTEȘUGURI

De asemenea, muzeele au continuat să pregătească programe speciale destinate petrecerii timpului prin activități interactive de către elevi, în cadrul săptămânii intitulată „Școala *Altfel*”, denumită în anul școlar 2012–2013 „Să știi mai multe, să fii mai bun!”. Apărută după anul 2007, tendința de a extinde sfera de interes a programelor de educație muzeală de la cele din domeniul artei la altele, legate în primul rând de posibilitatea valorificării diversității patrimoniului muzeal, s-a păstrat și dezvoltat și în cursul anului 2013. Astfel cu ocazia săptămânii, organizată de Ministerul Educației Naționale, pe lângă programele deja consacrate în anii trecuți, muzeele au realizat o mare diversitate de acțiuni culturale: programe de dezvoltare personală pentru copii, proiecții de film documentar, prezentarea unor filme pe teme etnografice legate de meșteșuguri și tradiții rurale, momente artistice, ateliere tematice, cursuri de dans, carnavaluri, întâlniri cu arheologii muzeului, vizite ghidate în expozițiile muzeului, tur ghidat al orașului etc.

Tot mai multe instituții, nu doar cele de cultură, au conștientizat faptul că nivelul educației tinerei generații din țara noastră a scăzut treptat după 1989. Acest lucru este paradoxal și cu atât mai trist pentru că, în același timp cerințele în ceea ce privește competențele necesare a fi însușite la absolvirea școlii pentru a reuși cu succes integrarea în piața competițională, au crescut și ele exponențial. Problema aceasta s-a adâncit și a reușit să determine numeroși factori sociali să-și propună să contribuie la instruirea tinerilor. Bineînțeles că un rol covârșitor l-a avut ministerul educației care a încurajat în mod constant deschiderea metodelor educaționale către includerea educației nonformale alături de modalitățile clasice ale educației formale.

Am observat cu satisfacție că în ultimul timp au fost realizate programe educaționale și de către instituții dintre cele mai diverse: Casa Regală, Enel sau Agenția Națională de Presă AGERPRES, care, împreună cu Integral Programe Educaționale, a organizat programul „*Explorează și vei ști să alegi!*” (Foto 4), proiect care vine și el în întâmpinarea programului „Să știi mai multe, să fii mai bun!”.

**Explorează și
vei ști să alegi!**

Program:
de luni până vineri,
între orele
9.00 - 11.00 și 12.30 - 14.30

Participanți:
La eveniment vor participa elevi cu vârste
cuprinse între 11 și 18 ani.
Școlile și liceele care vor lua parte la acest
program sunt:

- Colegiul Național de Informatică
Tudor Vianu
- Liceul Teoretic Jean Monnet
- Liceul Bilingv Miguel de Cervantes
- Școala generală nr. 182
Alexandru Costescu
- Școala generală nr. 179

1 - 5 aprilie

Program educațional realizat de



Foto 4: Afiș program educațional
Explorează și vei ști să alegi!

În cadrul acestui proiect, copiii au fost familiarizați cu ceea ce înseamnă o agenție de presă și meseria de reporter, au avut ocazia să participe la activități interactive și la concursuri, să stea de vorbă cu redactorii AGERPRES și au făcut o incursiune virtuală în arhiva foto a agenției, cea mai mare și mai valoroasă arhivă de fotografii din România – aproximativ nouă milioane de imagini, începând cu anul 1928. Totodată, Integral Programe Educaționale a prezentat elevilor, informații utile despre posibilitățile și programele de studiu în străinătate, pornind de la tabere de limbi străine (o alternativă excelentă de combinare a vacanței cu studiul) până la cursuri de licență și master la universități de prestigiu din întreaga lume. Acest program a fost receptat pozitiv atât de profesori, cât și de elevi și a răspuns setei neobosite a copiilor de cunoaștere, participând astfel la mărirea orizontului și la sporirea încrederii lor în ceea ce privește viitorul profesional.

Desigur că în conceperea tuturor acestor programe, s-a ținut cont de faptul că trebuie aplicată strategia educațională prin joc, care înseamnă inventivitate și ingeniozitate, dezvoltarea imaginației, dezvoltarea atenției, a spiritului de observație, al comunicării și al spontaneității. De altfel, în anul 2013, în centrul atenției muzeografilor s-au aflat și copilăria, jucăriile și jocul, acest tip de disciplină distractivă care oferă simultan libertate și satisface înclinația către ludic a copiilor. Muzeele au organizat jocuri tradiționale românești ale copilăriei, dar și jocuri tradiționale europene, cum ar fi: Mōlkky, joc de îndemânare finlandez, în aer liber, care dezvoltă încrederea în sine, creează posibilitatea de a-ți descoperi și folosi cele mai bune abilități, fiind un bun stimulent pentru capacitatea de expresie a copilului. Acest joc a fost propus elevilor de către specialiștii Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni în săptămâna „Să știi mai multe, să fii mai bun!” [5]

Încurajarea colecționării

Cele mai actuale preocupări din domeniul pedagogiei muzeale vizează apropierea și fidelizarea publicului prin implicarea sa directă în activități conexe. Provoacarea publicului cu

scopul de a-l implica direct în activitățile muzeului, nu este o idee nouă, însă anul acesta s-a concretizat inclusiv prin transformarea acestuia în autor de expoziții. De exemplu:

1. Complexul Muzeal de Științele Naturii „Răsvan Angheluță” din Galați în cadrul „EXPO-FLORA, Flori la malul Dunării”, eveniment cu tradiție pentru Secția Grădina Botanică, a dat ocazia elevilor să-și exerseze imaginația și îndemânarea la organizarea unei parade a florilor.

2. Muzeul Județean Teleorman s-a aflat deja la ediția a II-a, organizând expoziția „Colecții și Colectționari”, la care s-au înscris 23 de colecționari din Alexandria, Peretu, Brașov și București, cu vârste cuprinse între 5 și 90 de ani. Acești colecționari, de numismatică, medalistică și insignografie, colecții de gume de șters, creioane, evantaie, melci și scoici, de capace de sticle, de hârtie de tutun și pipă, de cartele telefonice și altele, au adus obiecte colecționate de-a lungul timpului dintre cele mai deosebite [6].

Continuând seria întâlnirilor cu specialiștii săi, grupate în cunoscutul ciclu de conferințe „La Antipa, în spatele ușilor închise” Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” a organizat lecția deschisă *Colecțiile zoologice și importanța lor* (Foto 5), conștientizând că patrimoniul cultural și cel natural definesc identitatea unui națiunii, iar felul în care noi protejăm patrimoniul natural poate fi oglindit foarte bine în colecțiile zoologice păstrate în muzee de istorie naturală sau în institute de cercetare [7].



Foto 5: Afîș conferință
Colecțiile zoologice și importanța lor

Aceste preocupări recente pentru încurajarea colecționării și pentru conștientizarea publicului asupra importanței teaurizării patrimoniului cultural de orice fel, sunt și ale specialiștilor implicați în proiectul desfășurat în perioada 2008–2013, *Colecții sătești din România*. Un viitor pentru patrimoniu, un patrimoniu pentru viitor, prin care s-au avut în vedere, printre alte obiective, și identificare, cercetare și promovare de noi colecții și

acordarea de sprijin profesional acelor care le gestionează, prin organizarea unei școli de vară cu caracter aplicativ pentru colecționarii tineri [8].

Prin încercarea de a trezi interesul și grija față de colecțiile de patrimoniu, se revine la izvoarele muzeografiei, descrise de prof. univ. dr. Ioan Oprea cu prilejul acestui proiect, astfel:

„La început au fost colecțiile alcătuite de regulă fără un program anume, născute din rațiuni strict didactice: ierbar, insectar, de roci, de costume și accesorii vestimentare, numismatice, de ouă încondeiate etc. Le-au făcut învățătorii satelor, îndrumați de revizorii școlari să adune obiecte rare, să consemneze prin acestea istoriile locale, specificul portului, obiceiuri și tradiții. Animate de entuziasmul și pasiunea învățătorimii, primele colecții nu s-au orientat după o sistematizare anume. E adevărat însă că mari intelectuali au dat „tonul” acelor lucrări de salvare a patrimoniului, încurajându-i pe cei angajați.” [9]

Programele pentru persoane cu nevoi speciale, adulți și vârstnici

O direcție relativ nouă, pe care o urmează cu consecvență muzeele în ultimii ani, este aceea de identificare a unor noi categorii de public, cărora să-și adreseze oferta educațională. În general, educația muzeală se adresează generației tinere, ea fiind principala beneficiară a acestui tip de programe. Din dorința de a atrage un public cât mai numeros și mai variat în rândul beneficiarilor acțiunilor muzeale, specialiștii în educație muzeală au reușit să identifice și alte categorii care pot fi implicate în programele lor, cum ar fi adulții și persoanele în vârstă. În contextul în care anul 2012 a fost *Anul european al îmbătrânirii active și al solidarității între generații*, păstrarea și în anul în curs a acestei preocupări de cooptare a persoanelor în vârstă în rândul publicului țintă al muzeelor reprezintă o dovadă de normalitate.

Demarate în anul 2011, programele de educație muzeală concepute special pentru persoanele cu diferite dizabilități: copii, adulți sau vârstnici, au continuat și în următorii ani, pentru ca anul acesta să se ajungă la performanța conceptuală, de a nu se mai putea redeschide un spațiu expozițional fără a se avea în vedere amenajarea de spații dedicate persoanelor cu nevoi speciale. Proaspăt redeschis, Muzeul Colecțiilor de Artă, a prevăzut amenajarea unui astfel de spațiu, dotat cu mobilier, materiale și produse care să permită categoriilor de public vizate să se familiarizeze cu ideea de muzeu și de colecție, cu câteva dintre operele de artă expuse în muzeu, precum și cu aspecte legate de istoria artei și de materialitatea obiectelor. Galeria tactilă de la Muzeul Colecțiilor de Artă este gândită ca un spațiu permanent explorativ și interactiv care va conține replici și diagrame tactile ale unor lucrări de artă expuse în muzeu, truse și machete multi-senzoriale, precum și un catalog Braille. O astfel de amenajare multifuncțională permite adaptarea Galeriei tactile atât ca spațiu de expunere, cât și ca atelier educativ. [10]

Pentru creșterea gradului de conștientizare și promovarea oportunităților de acces în muzee pentru persoanele cu dizabilități, în anul 2013 muzeele au introdus unele echipamente și servicii adaptate persoanelor cu dizabilități (exponate dedicate, tangibile, cataloage, hărți în limbaj Braille, covoare tactile, lize electrice, ghiduri audio, interpreți mimico-gestuali) și au organizat vizite și ateliere gratuite.

De exemplu, prin intermediul unor vizite și întâlniri interactive în muzeu, programul *ExplorART*, realizat de Muzeul Național de Artă al României urmărește familiarizarea elevilor cu universul artelor vizuale și facilitarea interacțiunii dintre grupurile de participanți cu și fără nevoi speciale, într-o abordare inclusivă. Proiectul, se adresează elevilor cu și fără deficiențe senzoriale, motorii, cognitive sau emoționale, din ciclul primar, gimnazial și liceal și este dezvoltat în parteneriat cu Inspectoratul Școlar al Municipiului București, extinzând colaborarea cu Inspectoratele școlare și pe această linie [11].

Concluzii

Vorbind despre învățământul românesc academicianul Solomon Marcus a spus că „Scopul în educație nu e să fii primul, scopul este să ajungi la o ocupație în care poți să dai un randament bun. Asta nu se întâmplă în școala românească. Latura competițională strică lucrurile. Accentul nu mai cade pe scopul suprem al educației... Să nu facem din evaluare un scop în sine. Accentul trebuie să-l punem pe satisfacția personală pe care o capătă un tânăr atunci când obține răspunsul la o curiozitate personală. Ceea ce este esențial în educație este să reușești să înțelegi. Asimilarea trebuie dublată de înțelegere.Fără idei, fără conexiuni între fenomene, fără istorie nu se face cultură.” [12]

Putem de aici să concluzionăm că nu este suficient ca elevii să se limiteze la educația primită în școală, dezvoltarea unui copil (pentru a ajunge un adult cu o ocupație în care să dea un randament bun) depinde foarte mult în prezent și de autodidaxie; de cercul de prieteni, atmosfera, mediul în care crește și mai ales de substanța spațiului de idei în care se mișcă și din care se inspiră. Este posibil să fie cu mult mai important pentru elevi să aibă profesori adevărați, care să le însuflească morala, nu să le-o dicteze și să-i îndrume corect spre o profesie, pentru că în definitiv acesta este scopul final al școlii. Consider că este foarte important ca muzeele să intervină în procesul de educație al elevilor devenind spații accesibile, deschise în care să se completeze cunoștințele din școală și să se faciliteze procesul de înțelegere, pentru că aceste instituții au capacitatea de a oferi mediile culturale propice stimulării ideilor, creativității și imaginației.

Un exemplu elocvent al modului în care muzeele și-au asumat cu succes acest rol îl constituie faptul că Muzeul Județean Mureș a organizat expoziția *Invențiile geniale ale lui Leonardo Da Vinci*.

Prin intermediul acesteia se oferă ocazia unică de a vedea reconstrucțiile autentice ale celor mai renumite invenții, lucrările artistico-anatomice, camera oglinzii și analizele celor mai importante lucrări de artă plastică ale marelui geniu italian. Mecanismele proiectate de el s-au aflat în centrul atenției în special în anii din urmă, deoarece s-a dovedit că Leonardo este vizionarul genial care a devansat cu secole invenții ale epocii moderne, cum sunt avionul, submarinul, elicopterul, tancul, bicicleta, respectiv mașina. Chiar dacă machetele executate de Leonardo însuși nu s-au păstrat, cu ajutorul specialiștilor, pe baza desenelor și a descrierilor, s-a reușit reconstruirea lor. Expoziția, compusă din machetele executate cu exigență bazată pe cercetări științifice, prezintă extraordinara viață, opera și mitul lui Leonardo da Vinci [13] (Foto 6).

De asemenea, este adevărat că, pe lângă toate acele informații tehnice necesare în profesie, pentru a avea o educație completă, tinerii ar trebui să dețină un minim de cultură generală și cunoștințe care să-i transforme în indivizi responsabili. Printre aceste cunoștințe este de dorit să se poată enumera și cele despre importanța patrimoniului cultural național și universal, dar și dobândirea atitudinilor civice de respectare și protejare a acestuia, precum și noțiuni despre identitatea culturală națională, diversitatea culturală și rolul dialogului intercultural.

Pentru a pune în aplicare acest deziderat, s-a încheiat un protocol la nivel ministerial, între Ministerul Educației Naționale și Ministerul Culturii,

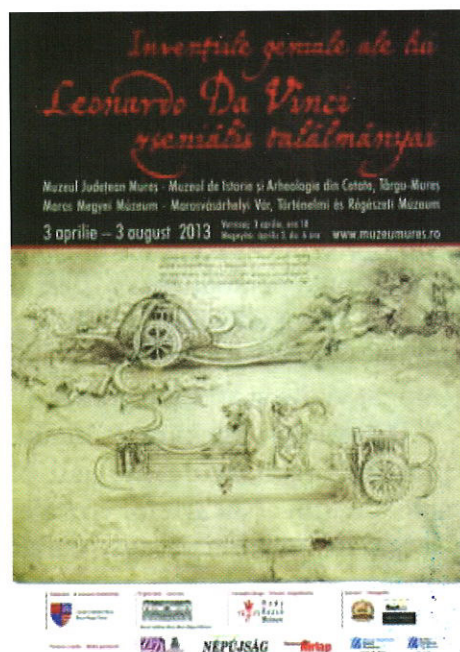


Foto 6: Afiș expoziție *Invențiile geniale ale lui Leonardo Da Vinci*

prin care se încearcă introducerea în materiile existente a unor noțiuni minimale despre patrimoniu, diferențiate pe cicluri de învățământ, fără a se impune o materie separată obligatorie, întrucât programa elevilor este deja supraîncărcată. Bineînțeles că se va elabora o programă cadru pentru obiectul de studiu opțional intitulat *Educație pentru patrimoniu*. În tot acest plan de învățământ muzeele vor avea rolul de a fi locuri ideale pentru facilitarea procesului de învățare interactivă a noțiunilor despre întreaga paletă a patrimoniului cultural național: mobil, arheologic, imobil, industrial, imaterial sau peisagistic.

Este necesar să observăm din nou în încheiere că, muzeele au devenit astăzi, după douăzeci de ani, chiar mai mult decât a prevăzut regretatul profesor Radu Florescu, și-au depășit cu mult statutul de simple instituții care teaurizează patrimoniul, ajungând să educe și să orienteze profesional persoane de toate vârstele, indiferent de statutul lor social sau dacă au vreun handicap, implicându-le direct în activități conexe și astfel, oferindu-le posibilitatea să se manifeste liber, să-și lărgescă orizontul, să se distreze și să-și sporească încrederea în sine, asimilând în același timp o diversitate de informații despre patrimoniu.

BIBLIOGRAFIE

1. Florescu, R., 1993, *Bazele Muzeologiei*, Ed. Universitatea Independentă Dimitrie Cantemir, București: 16.
2. Zbucnea, Al., Ivan, L., 2008, *Cum să cunoaștem mai bine vizitatorii Muzeelor*, Ed. Colias, București: 20.
3. ***<http://www.mnir.ro/evenimente-si-contact-muzeul-national-de-istorie-a-romaniei/anunturi/item/278-programul-3d-icons>; 10.09.2012; 12:00.
4. *** <http://cimec.wordpress.com/tag/ziua-breslelor-si-mestesugurilor/>.
5. ***./www.mncr.ro/pedagogie%20muzeala+cercul%20traditie%20si%20modernitate+2013+scoala%20altfel%20sa%20stii%20mai%20multe%20sa%20fi%20mai%20bun.html.
6. *** <http://www.muzeuleteorman.ro/expo%2030%20septembrie%202013.html>.
7. *** <http://www.antipa.ro/ro/categories/22/pages/365>.
8. *** <http://www.muzeultaranuluiroman.ro/acasa/programul-cultural-colectii-satesti-din-romania.html>.
9. Opreș, I., 2012, *Muzeele sătești din spațiul românesc, o dimensiune culturală complexă, Ghid de bune practici în protejarea și promovarea patrimoniului cultural rural*, Ed. Institutul Național al Patrimoniului, București: 7.
10. *** <http://www.mnar.arts.ro/web/Evenimente/-InclusivART-la-Muzeul-Colectiilor-de-Arta--proiect-de-facilitare-a-accesului-la-arta-pentru-publicul-cu-nevoi-speciale--9371>.
11. *** <http://www.mnar.arts.ro/web/Programe-pentru-public/PROIECTUL-ExplorART-9382>.
12. *** http://www.realitatea.net/academicianul-solomon-marcus-la-adresa-copiilor-de-5-6-ani-se-comite-o-agresiune_1280984.html#ixzz2gMkYiMEW;
13. *** http://www.muzeumures.ro/main.php?object=staticpage&id=26&event_id=242.

FEW TRENDS IN EDUCATION BY MUSEUMS IN 2013

(Abstract)

The present paper has in view to set forth the educational role played by museums in 2013, especially when it comes to student' instruction for their future profession.

Following the new trends in informal education programs run by museums, this paper brings to attention some examples that give students alternatives in learning and absorbing information and novelties in different areas of professional interest, therefore being of great support for pre-university teaching. We also wish to point out the importance of "school-museum" partnership and of inter-institutional collaboration evolution.

Moreover, we had in view a presentation of different methods of informal education that museums can use in their educational programs, especially during "A different kind of school" week, which is called this school year (2012-2013) "To know more, to Better Yourself".

We need to make a short description of the current educational context in which museums step in, a learning environments, in order to explain a new phenomenon, that of institutional involvement, other than the cultural one, in the professional training and education process.

The presentation of programs that are centred on collections and collectors aims at showing that museum specialists are totally aware of the importance of cultural patrimony as well as of the natural one, in defining a nation.

Informing the public about new equipment and programs of the Art Collections Museums which has been recently re-opened, after being re-fitted out is very useful so as to highlight the fact that disable people and seniors are still in our attention as a natural interest.

In the end of this paper, we presented our latest demarches concerning the inter-ministerial cooperation, namely between the Ministry of Education and The Ministry of Culture, in order to introduce in the pre-university curricula, notions about national and international cultural patrimony, about national identity and inter-cultural dialogue, as well as civil education, for the protection of national patrimony.

Last but not least, we have to mention the fact that, this paper was written in memory of professor Radu Florescu, the years after his premature death. He was a great promoter of education through museums and a marking personality of Romanian culture, who must be remembered, known and be a raw model for the young generation.

Museums are a major factor in stimulating the access to culture and cultural phenomenon in all local communities, because their role is to preserve the national cultural heritage.

Whereas culture contributes to structure society and the human personality, it must be regarded as a way of living of individuals and of societies - an element which differentiates them from each other and that, is equally, a social glue.

Also, culture is an expression of identity and diversity stake, essential values that *must* be undertaken and supported through proactive approaches and programs, including museum education programs.

Education for the knowledge patrimony should be at the heart of the Romanian society as cultural knowledge are essential for personal development of the children, adolescents and young adults and, therefore, it must be seen as an important part of the general development of each young and should be regarded as one of the essential aspects of their education.

Access to and participation in culture are cultural fundamental rights, recognized as such by all European countries.

PROGRAMUL „ȘCOALA ALTFEL: SĂ ȘTII MAI MULTE, SĂ FII MAI BUN!”, O ȘANSĂ PENTRU EDUCAȚIA INTERDISCIPLINARĂ – ATELIERE DE CREAȚIE LA MUZEUL DE ȘTIINȚELE NATURII

Hadrian-V. CONȚIU¹, Andreea CONȚIU²

¹ Colegiul Național „Alexandru Papiu-Ilarian”, str. Bernady György, nr. 12, RO-540072 Târgu-Mureș; Universitatea „Petru Maior” Târgu-Mureș, str. Nicolae Iorga, nr. 1, RO-540088 Târgu-Mureș, hcontiu@yahoo.com

² Colegiul Național „Alexandru Papiu-Ilarian”, str. Bernady György, nr. 12, RO-540072 Târgu-Mureș, andreeacontiu@yahoo.com

Rezumat

Acest studiu se referă la șansele multiple pe care un program de tipul „Școala altfel: Să știi mai multe, să fii mai bun!” le poate oferi atât elevilor, cărora le deschide noi perspective de achiziție și actualizare a informațiilor, precum și de valorificare a competențelor dobândite într-un context interdisciplinar, cât și profesorilor, prin oferirea unor oportunități, pe de o parte, de perfecționare, iar pe de altă parte, de aplicare practică și experimentare concretă a situațiilor de învățare teoretice parcurse, împreună cu elevii, în sălile de curs. În prima parte este prezentat conceptul de interdisciplinaritate, fiind remarcată tendința de organizare interdisciplinară a conținuturilor învățării ca fiind o constantă a politicii curriculare din ultimele decenii. În continuare sunt prezentate cerințele unei bune colaborări dintre școală și muzeu, precum și principalele aspecte ale optimizării acestei relații. În încheiere sunt prezentate, ca studiu de caz, atelierelor de creație realizate în săptămâna „Să știi mai multe, să fii mai bun!” (1-5 aprilie 2013) la Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș, precum și provocările, alături de rezultatele unui asemenea demers.

Preambul

Omul este, indiferent de vârstă, un căutător constant al noului, varietății și diversității. Aceste constante, alături de inteligența creatoare, constituie premise pe care orice educator poate și trebuie să le valorifice printr-o *educație interdisciplinară* în vederea integrării armonioase a individului în societate și dezvoltării sale corespunzătoare din punct de vedere psiho-social și cultural. Muzeele, ca și instituții culturale în general, dar și muzeele cu specific de științe ale naturii în special, au menirea, alături de „colectarea, păstrarea, restaurarea, cercetarea și expunerea obiectelor” (Raluca Andrei, 2005, p. 109) [1], de a se constitui într-un spațiu contextual propice dar și mijloc de instruire/învățare a elevilor și perfecționare profesională a cadrelor didactice (nu doar a profesorilor de biologie, ecologie sau geologie, dacă ne referim strict la muzeele cu specific de științe ale naturii, ci și, prin crearea unor oportunități și medii de învățare specifice, a celor de geografie, fizică, chimie, istorie, și, de ce nu, educație plastică sau muzicală, ca să nu mai vorbim de educația civică și tehnologică sau de posibilitățile multiple de creștere a calității educației preșcolarelor sau a celor din ciclul primar ș.a).

Studiul de față propune un *model de realizare a dezideratelor educației interdisciplinare* din învățământul gimnazial (și nu numai), prin *implicarea activă a elevilor în situații creative inedite de învățare*, cum ar fi *atelierelor de creație*, importanța muzeelor cu specific de științe ale naturii în oferirea atât a spațiului necesar cât și a suportului informal și formal neputând fi neglijată.

Abordarea interdisciplinară, o constantă a educației moderne

În ceea ce privește educația tinerilor și conținuturile învățării, trebuie remarcată tendința de organizare interdisciplinară, aceasta reprezentând, în mod firesc, o constantă a politicii curriculare din ultimele decenii. Conceptul pedagogic de *interdisciplinaritate* valorifică atât perspectiva epistemologică (prin inter-relaționarea complexă teoretică și metodologică a disciplinelor în procesul de cercetare) cât și pe cea pragmatică (prin aplicarea soluțiilor elaborate în urma valorificării mai multor științe la luarea unei decizii sau la proiectarea unei acțiuni), unificându-le în contextul transpunerii didactice cunoaștere-acțiune. Interdisciplinaritatea reprezintă o modalitate de organizare curriculară care depășește zona conținuturilor, vizând zona de metode/atitudini, printr-o abordare interdisciplinară fiind ignorate limitele stricte ale unei discipline și putând fi realizate competențe specifice de ordin mai înalt (capacități metacognitive). Abordarea interdisciplinară oferă așadar o serie de avantaje, cum ar fi: fundamentarea învățării ancorate în realitate și favorizarea viziunii globale, oferind o imagine unitară asupra fenomenelor și proceselor studiate în cadrul diferitelor discipline de învățământ, facilitarea contextualizării și aplicarea cunoștințelor școlare în diferite situații de viață (contexte), decompartmentarea și reducerea tentației integralismului în ceea ce privește formarea noțiunilor și reprezentărilor. Printr-o utilizare excesivă însă, prezintă riscul strecurării de lacune, al superficialității și al lipsei de rigoare în demersul cognitiv (Aurel Ardelean, Octavian Mândruț, coord., 2012, pp. 57–58; Tatiana Bradu, 2013, pp. 259–260) [2], [3].

Conceptul de interdisciplinaritate poate fi și mai bine înțeles prin comparație cu alte concepte corelate, privite ca niveluri ale integrării curriculare: *monodisciplinaritatea*, *multidisciplinaritatea*, *pluridisciplinaritatea* și *transdisciplinaritatea*, care, abordate din perspectiva întrepătrunderii disciplinelor, a metodelor de cercetare și a strategiilor aferente de organizare a conținuturilor în contextul învățării școlare, au condus la reliefaarea unor avantaje și limite (Tatiana Bradu, 2013, pp. 259–260) [3]. Astfel, *monodisciplinaritatea* sau *interdisciplinaritatea*, este o formă tradițională de organizare a conținuturilor în contextul învățării pe discipline predate relativ independent unele de altele, adică este centrată pe un obiect de studiu independent, informațiile și metodele limitându-se la ale unei singure discipline; oferă elevului siguranța avansării lineare, graduale, însă, în același timp, poate conduce la o specializare excesivă ce nu mai are contact cu realitatea efectivă. *Multidisciplinaritatea* se realizează de cele mai multe ori prin juxtapunerea anumitor cunoștințe din mai multe domenii, în scopul reliefării aspectelor comune ale acestora. Dezavantajul principal este că poate determina o supraîncărcare a programelor și manualelor școlare. *Pluridisciplinaritatea* are ca punct de plecare în structurarea conținuturilor o temă sau o situație abordată de mai multe discipline, cu metodologii specifice. Prezintă avantajul abordării unui fenomen din perspective diferite, evidențiind multiplele sale relații cu alte fenomene din realitate. Nu este recomandată pentru nivelurile de școlarizare care presupun un grad de specializare mai înalt. În fine, *transdisciplinaritatea* este descrisă ca o formă de întrepătrundere a mai multor discipline, gradul cel mai elevat de integrare a curriculumului, mergând până la fuziune, conducând spre emergența unor noi câmpuri de investigație, programe de cercetare, și care înglobează toate nivelurile anterioare (Aurel Ardelean, Octavian Mândruț, coord., 2012, p. 59) [2]. Desemnează o nouă abordare a învățării școlare, centrată nu pe materii, teme sau subiecte ci și „dincolo” (trans) de acestea. Forma de organizare a conținuturilor trebuie axată pe demersurile elevului (a comunica, a reacționa la mediu, a traduce, a se adapta, a prevedea, a alege, a decide, a crea, a transforma, a dovedi, a explica etc.). Disciplinele nu mai sunt valorificate ca scop în sine, ci ca furnizoare de situații și de experiențe de învățare/formare. Transdisciplinaritatea este așadar centrată pe viața cotidiană, atât competențele cât și conținuturile integrându-se în jurul unor probleme de

viață: dezvoltarea personală armonioasă, responsabilizarea socială a elevilor, integrarea în mediul natural și socio-cultural.

Optimizarea relației dintre școală și muzeele cu specific de științe ale naturii

Reconsiderarea funcției educative a muzeelor reprezintă o necesitate a educației moderne, pedagogia muzeală instituindu-se ca un „proiect teoretic alternativ asupra *cum se face* sau *cum ar trebui să se facă* educație în și prin muzeu” (Raluca Andrei, 2005, p. 109) [1]. Salvatore Sutura (Muzeul de Știință și Tehnologie „Leonardo da Vinci” din Milano), afirmă că școlile sunt privite ca o *categorie de public muzeal* deosebit de importantă din mai multe motive (cf. Maria Xanthoudaki, ed., 2003, p. 9) [8]: sunt puternic motivate, datorită utilității imediate a muzeului ca resursă extra-curriculară care ajută la facilitarea învățării; profesorul vede educația în cadrul muzeelor ca pe un instrument important de îmbogățire a proiectelor didactice; vizita la muzeu poate oferi soluții legate de înțelegerea conceptuală, de învățarea prin descoperire sau de probleme de amplasament (unele experimente nu pot avea loc cu ușurință în clasă); cultura științifică și tehnică, cu impact deosebit de puternic în rândul tinerilor (prin jocuri video, muzică sau produse high-tech) este adesea generată nu numai în cadrul școlii, ci și în alte contexte.

Același autor (ibidem, pp. 9–10) [8] specifică că „utilizarea tot mai frecventă a muzeelor de către școli accentuează nevoia dezvoltării unei relații strânse între cele două instituții și considerării muzeului drept una dintre resursele fundamentale de predare și învățare. Colaborarea dintre școli și muzee înseamnă pe de o parte respectarea identităților și necesităților celor două instituții, iar pe de alta regândirea stereotipului – din păcate valabil încă – vizitei ca o simplă ieșire anuală, iar pe acela al muzeului ca un loc vechi ce are puține de oferit tinerilor. Din acest motiv, stabilirea unei relații puternice și pe termen lung oferă profesorilor ocazia de a *trăi* muzeul, de a se angaja în opțiunile și activitățile sale și de a contribui la studii care să aducă ameliorări, ajutând muzeele să devină capabile să joace un rol activ în societate, mai ales pentru tineri”. Pe de altă parte, muzeul poate ajuta la îmbunătățirea utilizării resurselor sale de către școli prin încurajarea relațiilor dintre profesori și specialiștii din cadrul muzeului. Astfel, ocaziile oferite de întâlnirile cu personalul muzeal se pot constitui într-un sprijin la nivel informativ dar și formativ, prin organizarea și valorificarea vizitei în mod creativ.

Indiferent de tipul muzeului, colaborarea cu școala trebuie studiată, planificată și realizată pe baza următoarelor principii (ibidem, p. 10) [8]: colaborarea cu școala trebuie dezvoltată pe baza temelor de interes comun, utilizându-se resurse disponibile în ambele instituții (inclusiv tehnologii noi); dezvoltarea rețelelor de școli care lucrează la o temă comună favorizează schimbul de experiență și cunoștințe de specialitate; popularizarea activităților realizate de școli în colaborare cu muzeele este importantă nu doar pentru a face mai cunoscută această muncă în teritoriu ci și pentru a împărtăși și altora rezultatele acesteia.

În general, se disting trei mari categorii de activități prin care muzeele cu specific de științe ale naturii demonstrează multiplele sale valențe educative: *activități instructiv-educative*: lecții desfășurate la muzeele cu specific de științe ale naturii, cursuri cu tematică de științele naturii, vizite la muzee cu specific de științe ale naturii, ateliere de lucru, *creație* sau joc etc.; *activități cultural-educative*: vizitarea expozițiilor permanente și temporare, participarea la activitățile muzeului (matinee și seri muzeale, concerte, spectacole, concursuri, filme etc.), videoproiecții legate de faună, floră, specii pe cale de dispariție, protecția mediului etc., organizarea unor întâlniri cu personalități cultural-științifice, organizarea de simpozioane și sesiuni științifice etc.; *participarea la programe și proiecte educaționale*.

Pentru o bună colaborare între școală și muzeu, pot fi menționate câteva cerințe minimale (Daniela-Ramona Botoș, 2010, p. 170) [3]:

– *din partea școlii*: deschidere pentru activități didactice realizate într-un cadru educativ nou, pus la dispoziție de sălile de expoziție ale muzeului și de sălile de activități interactive; cunoașterea metodologiei de proiectare și dirijare a activităților didactice într-un astfel de cadru.

– *din partea muzeului*: cunoașterea programelor școlare, a competențelor generale și specifice, a conținuturilor științifice; realizarea unor programe educative care să aibă în vedere valorificarea patrimoniului muzeului și nevoile școlii de a desăvârși cu ajutorul său educația elevilor.

– *din partea ambilor factori implicați*: acordul între muzeograf și profesor pentru colaborarea în vederea realizării obiectivelor educative specifice fiecărei părți implicate; acordul între muzeu și școală în ceea ce privește modul de realizare concretă a acestei colaborări și a modului de evaluare a rezultatelor de o parte și de alta.

Optimizarea relației dintre școală și muzeele cu specific de științe ale naturii poate urmări cel puțin următoarele aspecte (ibidem, p. 171, cu compl.) [3], [5]:

– deoarece reglementările de natură legislativă care să stabilească faptul că activitățile didactice realizate în muzeu aparțin programei școlare lipsesc, este necesară reglementarea relației dintre școală și muzeu pe baza unor *parteneriate educative* care ar trebui să cuprindă: un program precis diferențiat pe categorii de vârstă, niveluri de școlaritate și specializări, atribuțiile, obligațiile și responsabilitățile părților, modalitățile concrete de colaborare și o ofertă fundamentată științific;

– realizarea unor activități educative în acord cu cerințele programelor școlare;

– realizarea de acțiuni comune de formare și perfecționare a personalului didactic (dobândirea calității de *centru de instruire pentru profesori și învățători*) și muzeal, în sensul realizării procesului educațional *prin* și în muzeu;

– dispunerea din partea muzeului a unui *spațiu pedagogic* (sală de activități interactive, ludotecă, sală multimedia) cu dotările necesare pentru realizarea activităților specifice și înființarea unei secții educative (pedagogice), care să își propună o activitate eficientă de sensibilizare a profesorilor și elevilor; în aceste compartimente să fie incluse și cadre didactice (o posibilitate ar fi realizarea unui Centru de Știință și Educație în cadrul muzeului);

– diversificarea ofertei educative a muzeului prin organizarea de ateliere pedagogice muzeale, ateliere de creație, ateliere de lucru, ateliere de conservare și de restaurare, expoziții-atelier, filme video, cluburi de „prieteni ai muzeului”, de „voluntari ai muzeului” etc. și, bineînțeles, consolidarea calității atelierelor interactive existente;

– răspândirea, la nivel local, național și european, a experienței și proiectelor educative ale muzeului și utilizarea Internetului ca instrument de învățare la distanță și diseminare de cunoștințe.

Ateliere de creație în Săptămâna „Să știi mai multe, să fii mai bun!” (1–5 aprilie 2013) la Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș

Scopul Programului „Școala Altfel: Să știi mai multe, să fii mai bun!” este acela de a implica elevii și cadrele didactice în activități care să răspundă intereselor și preocupărilor diverse ale copiilor, de a pune în valoare aptitudinile, abilitățile și talentele acestora în diferite domenii, nu neapărat cele cuprinse în curriculumul național [9]. În Săptămâna 1–5 aprilie 2013, elevi ai claselor de gimnaziu a Colegiului Național „Al. Papiu Ilarian” din Târgu-Mureș, membri ai Clubului *GeoArt*, unii, redactori ai revistei *MiniGeographia*, au fost implicați activ timp, de trei zile, în atelierile de creație organizate în colaborare cu Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș în baza parteneriatului educațional existent.

Pentru început, a avut loc descoperirea de către elevi a exponatelor muzeului în timpul unui joc: li s-au împărțit cartonașe cu diferite ghicitori; elevii au trebuit să le dezlege și să

caute exponatele prin muzeu. Copiii au fost „prinși” de acest joc și au căutat cu mare atenție și într-o permanentă mișcare (!...) exponatele.

Ulterior, specialiștii de la Muzeul de Științele Naturii le-au prezentat prin video-proiecții diferite informații pornind de la exponatele cunoscute. Documentarele au fost structurate în funcție de anotimp și au fost urmate, în mod firesc, de momente de fixare și evaluare frontală. În timpul acesta, copiii și-au manifestau bucuria recunoașterii unor elemente din muzeu și au putut să înțeleagă mai ușor conexiunile dintre viața reală și anumite exponate, dintre plante, animale și mediul lor de viață, precum și necesitatea creșterii gradului de responsabilitate față de natură.

Astfel, în această primă zi, elevii au luat contact cu un muzeu de științe ale naturii (unii pentru prima dată), au învățat (aflat) ce fel de exponate se găsesc într-un astfel de muzeu și au făcut cunoștință cu primii pași în derularea unui demers științific: a descoperi și a cerceta.



Fig. 1: Vizionarea de filme documentare la Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș (1 aprilie 2013)

O altă provocare, a doua zi, a fost... modelajul! Elevii au fost împărțiți pe grupe și au fost îndrumați de un specialist al muzeului cum să creeze din lut diferite animale sau plante. Având o imaginație debordantă, copiii au creat adevărate grădini zoologice și botanice, fiecare cum s-a priceput mai bine. În jurul lor domneau animale împăiate și diferite plante care le-au ușurat munca...

Ce se poate obține din simple imagini când se întâlnesc copilăria și creativitatea? O altă activitate le-a stârnit interesul: li s-au împărțit foi pe care erau imprimate contururi de animale. Copiii au dat dovadă de mare ingeniozitate și creativitate: au alcătuit adevărate povești pe baza acestora! A îmbogățit fiecare, în funcție de personalitatea sa, în culori vii, aceste foi. Explicațiile oferite copiilor de către specialiști i-au ajutat să reconstituie mediile de viață ale diferitelor animale, cu atât mai mult cu cât, la parterul muzeului, se află diorame ce au putut fi studiate.



Fig. 2: Ateliere de creație (modelaj în lut) la Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș (2 aprilie 2013)



Fig. 3: Desene realizate de copiii participanți, utilizând creioane colorate cerate, ale unor elemente de faună observate printre exponatele muzeului sau în filmele documentare (2 aprilie 2013)

Pentru a le mai „potoli” setea de cunoaștere, în ultima zi a fost amenajată o expoziție într-un alt corp al muzeului cuprinzând fotografii realizate de cercetători în Africa care surprind aspecte grave legate de defrișare și impactul activităților antropice asupra mediului natural, elevii putând viziona și un film documentar despre un continent fascinant. În felul acesta s-a dorit ca elevii să poată „evada” din spațiul autohton spre altul mai exotic și să facă corelații între diferite tipuri de medii.



Fig. 4: Vizionarea expoziției legate de impactul antropic asupra pădurilor în Africa (3 aprilie 2013)

Cunoștințele acumulate pe parcursul celor trei zile, alături de modelajele în lut și desenele realizate au constituit, la întoarcerea la școală, premisele editării unui nou număr al revistei *MiniGeographia*, publicării unor articole cu tematică biogeografică și on-line, pe site-ul Clubului GeoArt (www.geo-art.ro), precum și a realizării unei expoziții tematice cu aceste lucrări în cabinetul de geografie al colegiului.

Concluzii

În concluzie, prin organizarea acestor ateliere de creație li s-a oferit elevilor oportunitatea de a se exprima creativ într-un context inedit, de a cunoaște o parte din tainele unui muzeu de științe ale naturii și de a intra într-un real dialog cu specialiștii în domeniu; s-au creat adevărate punți de legătură între diferite materii pe care le studiază la școală (biologie, geografie, ecologie, educație plastică). Aceste „rețele” interdisciplinare îi vor ajuta pe viitor să „agațe” alte cunoștințe pe care să le integreze în structuri din ce în ce mai complexe.

În final, trebuie să remarcăm importanța deosebită a atelierelor de creație, care se înscriu între posibilitățile diverse de integrare a muzeelor cu specific de științe ale naturii în

predarea și învățarea geografiei, dar și a altor discipline, muzeul fiind cu adevărat un loc al echilibrului dintre informal și formal, un adevărat spațiu de plămădire a viitorilor cercetători și iubitori de frumos.

BIBLIOGRAFIE

1. Andrei, R., 2005, *Pedagogie muzeală – programe și strategii*, http://www.revistamuzeelor.ro/arhpdf/2005_03_23.pdf, accesat în 20 septembrie 2014, ora 16.30.
2. Ardelean, A., Mândruț, O., coord., 2012, *Didactica formării competențelor. Cercetare-dezvoltare-inovare-formare*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, http://terec.usarb.md/files/3713/8553/9703/Didactica_formarii_competentelor_A_Ardelean_O_Mandrut.pdf, accesat în 20 septembrie 2014, ora 18.30.
3. Botoș, D. R., 2010, The pedagogical museum programme “The European Bats Night”, *Marisia. Studii și materiale*, XXIX-XXX, Științele naturii, Ed. Mega, Târgu-Mureș: 169–175.
4. Bradu, T., 2013, Interdisciplinaritate în predarea geografiei, în Dulamă, Maria Eliza, Ilovan, Oana-Ramona, Conțiu, H.-V., Osaci-Costache, Gabriela, editori și coord., 2013, *Tendențe actuale în predarea și învățarea geografiei – Contemporary trends in teaching and learning geography*, volumul doisprezece, 1/2013, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca: 259–266.
5. Conțiu, H.-V., Conțiu, A., 2013, Posibilități de optimizare a predării și învățării Geografiei prin integrarea muzeelor cu specific de Științe ale Naturii, în Dulamă, Maria Eliza, Ilovan, Oana-Ramona, Conțiu, H.-V., Osaci-Costache, Gabriela, editori și coord., 2013, *Tendențe actuale în predarea și învățarea geografiei – Contemporary trends in teaching and learning geography*, volumul doisprezece, 1/2013, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca: 276–283.
6. Dulamă, M.-E., 2004, *Modelul învățării depline a geografiei. Teorii și practici didactice*, Editura Clusium, Cluj-Napoca.
7. Sochircă, E., Interdisciplinary Teaching of Geography in the Secondary Grades, în Dulamă, Maria Eliza, Ilovan, Oana-Ramona, Conțiu, H.-V., Osaci-Costache, Gabriela, editori și coord., 2013, *Tendențe actuale în predarea și învățarea geografiei – Contemporary trends in teaching and learning geography*, volumul doisprezece, 1/2013, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca: 267–275.
8. Xanthoudaki, M., ed., 2003, *Locuri ale descoperirii: muzeele în slujba predării științei și tehnologiei*, Fondazione Museo Nazionale della Scienza e della Tecnologia „Leonardo da Vinci”, secția Educație, cu sprijinul UE în cadrul programului Socrates – SMEC 2002 (proiectul european „Cooperarea Școală-Muzeu pentru perfecționarea predării și învățării științelor”), <http://www.museoscienza.org/smec/book.html> (accesat în 8 ianuarie 2013).
9. *** http://info.tm.edu.ro/uploads/anexa_omen%203637.pdf, accesat în 20 septembrie 2014, ora 20.59.

PROGRAM “DIFFERENT SCHOOL: KNOW MORE, BE BETTER!” A CHANCE FOR INTERDISCIPLINARY EDUCATION – WORKSHOPS TO THE NATURE SCIENCES MUSEUM (Abstract)

This study refers to the multiple chances a program as “Different school: Know more, be better!” can offer to the students, for which opens new perspectives of acquisition and an update of information, and value of competences acquired in a interdisciplinary context, and to the teachers, by giving some opportunities, on one side, by perfecting, and on the other side, by practical appliance and concretely experimenting of situations of theoretical learning covered, together with the students, in the class rooms. In the first part it is presented the concept of interdisciplinarity, being remarked the tendency of interdisciplinary organization of the contains of learning as being a constant of curricular policy in the last decades. Further there are presented the requirements of a good collaboration between school and museum, and the main aspects of optimization of these relationships. In the end there are presented, as a case study, the art workshops made in the week “Know more, be better” (1–5 April 2013) at the Science section of the Mures Museum, the same as the challenges, besides the results of this type of approach.

DE LA PASIUNE LA AFACERE

Aurelian POPESCU¹, Nicoleta MIHAI²

¹ Muzeul Olteniei Craiova, str. Popa Șapcă nr. 8, RO–200416 Craiova

² Colegiul Național Economic „Gheorghe Chițu”,
str. Brestei, nr. 12, RO–200420 Craiova

Rezumat

„De la pasiune la afacere” este un proiect desfășurat în parteneriat între Secția de Științele Naturii a Muzeului Olteniei Craiova și Colegiul Național Economic „Gheorghe Chițu” din Craiova, în cursul anilor 2010–2011.

Proiectul și-a propus atragerea adolescenților (elevilor) pentru petrecerea în mod constructiv a timpului liber, cu scopul descoperirii unor pasiuni și punerea în practică a acestora pentru inițierea, respectiv, derularea unei afaceri profitabile.

Proiectul a constat, practic, în antrenarea unui grup de elevi de la Colegiul Național Economic „Gheorghe Chițu” atât spre activitatea de confecționare de bijuterii, cât și spre înființarea unei mici afaceri de comercializare a creațiilor proprii.

Atragerea tinerilor spre învățarea unor meșteșuguri este de câțiva ani o constantă a activității Muzeului Olteniei, proiectul de față venind cu noutatea că tinerii sunt învățați și să fructifice rezultatele activității creative în cadrul pieței.

La proiect au participat 10 elevi, care au deprins noțiuni de confecționare a bijuteriilor de la Miruna Căminescu, cunoscut artist bijutier craiovean. Nicoleta Mihai, profesor la Colegiul Național Economic „Gheorghe Chițu” le-a prezentat elevilor participanți la proiect noțiuni privind înființarea unei firme, precum și noțiuni de marketing necesare comercializării produselor. Tinerilor le-au fost prezentate și cunoștințe generale de mineralogie, necesare în cadrul activității de confecționare a bijuteriilor, de către Aurelian Popescu, muzeograf de la Secția de Științele Naturii a Muzeului Olteniei Craiova.

Proiectul a avut ca finalitate practică înființarea unei afaceri proprii de către un participant la proiect, alți câțiva participanți prezentându-și creațiile în cadrul celei de-a IV-a ediții Salonului Național de Minerale, Fosile și Geme, organizată de Muzeul Olteniei Craiova.

„De la pasiune la afacere” este un proiect cu mare capacitate de replicare, cu implicații lucrative deosebit de interesante.

Introducere

„De la pasiune la afacere” a constituit un experiment pentru toate părțile implicate în desfășurarea lui:

- Muzeul Olteniei Craiova, ca instituție integratoare, care își cunoaște rolul educativ;
- Colegiul Național Economic „Gheorghe Chițu”, ca instituție de învățământ economic, care își educă elevii să aplice în practică informațiile primite la orele de curs;
- Miruna Căminescu, artist bijutier craiovean, care a dorit să-și transmită cunoștințele dobândite în anii de practicare a activității de confecționare a bijuteriilor hand-made.

Proiectul a urmărit să demonstreze cât de important este ca adolescenții să folosească în mod constructiv timpul liber, să-și descopere pasiunile și să le folosească în mod benefic pentru inițierea și derularea unei afaceri profitabile. Finalizarea unui astfel de proiect conduce la creșterea interesului elevilor față activitățile creative care pot genera afaceri profitabile.

Elevii participanți la proiect au fost selectați dintre cei cu rezultate bune la învățătură și, foarte important, dintre cei care și-au manifestat liber interesul pentru confecționarea de

bijuterii hand-made. Ne-am propus ca elevii participanți la proiect să nu fie în număr prea mare, pentru a putea beneficia de o supraveghere cât mai atentă din partea artistului bijutier.

Perioada de desfășurare a proiectului a fost octombrie 2010 – mai 2011, pe care am stabilit-o considerând-o suficientă din punctul de vedere al duratei, dar și ținând cont de faptul că în ultima decadă a lunii mai 2011 urma să se desfășoare cea de-a IV-a ediție a Salonului Național de Minerale, Fosile și Geme, la care tinerii ucenici bijutieri își puteau expune creațiile.

Materiale și metode

Dorința de afirmare a elevilor într-un mediu de afaceri apropiat de cel real, cât și creativitatea de care aceștia dau dovadă, pe fondul unor îndrumări competente, pot contribui la reușita acestora, mai târziu, pe plan profesional. Este bine ca elevii să își aleagă singuri obiectul de activitate al viitoarei afaceri pornind de la pasiunile, hobby-urile pe care aceștia le au. În acest proiect au fost implicați 10 elevii din clasa a X a K de la Colegiul Național Economic „Gheorghe Chițu”, iar speranțele copiilor s-au îndreptat către înființarea în anul școlar viitor a unei firme de exercițiu, al cărei obiect de activitate este: realizarea și comercializarea de bijuterii și accesorii. *Firma de exercițiu* reprezintă o metodă interactivă de învățare pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, o concepție modernă de integrare și aplicare interdisciplinară a cunoștințelor, o abordare a procesului de predare-învățare care asigură condiții pentru probarea și aprofundarea practică a competențelor dobândite de elevi în pregătirea profesională. Implementarea conceptului de *Firmă de exercițiu* își propune crearea tipului de întreprinzător dinamic, capabil să dezvolte un nou proces de producție, să aducă pe piață un nou produs sau serviciu sau să descopere o nouă cale de distribuție.

Rezultate preconizate în urma aplicării acestei metode sunt:

- creșterea gradului de inserție pe piața muncii a absolvenților
- reducerea perioadei de acomodare la locul de muncă
- mai buna adaptabilitate la schimbarea locului de muncă
- asumarea inițiativei și a riscului.

Am pornit la drum cu acest proiect gândindu-ne că educația curriculară, realizată prin procesul de învățământ, nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară. În acest cadru, numeroși alți factori acționează pozitiv sau nu, asupra dezvoltării elevilor.

Din cel mai vechi timpuri, bijuteriile au reprezentat mai mult decât un moft, ele pot comunica stări și sentimente fie prin aspectul lor, fie prin simbolurile pe care le conțin. Acest proiect și-a propus ca elevii implicați să pornească de la pasiunea lor pentru crearea unor bijuterii și să ajungă să fructifice această pasiune prin realizare unui business real.

Având în vedere că activitatea de confecționare a bijuteriilor este una migăloasă, care cere multă răbdare și îndemânare, am considerat că numărul optim al elevilor care pot fi antrenați în proiect este zece.

Activitățile în cadrul proiectului s-au desfășurat cu regularitate, din două în două săptămâni, miercurea, la sediul Secției de Științele Naturii a Muzeului Olteniei.

Prima întâlnire a tuturor protagoniștilor a fost precedată de vizitarea „Colecției de minerale și roci”, amenajată în cadrul expoziției de bază a Secției.

Pentru demararea afacerii vizate de proiectul nostru, elevii, după ce au primit și asimilat toate informațiile prezentate în cadrul expoziției și au participat la un seminar introductiv interactiv având ca temă *Mineralele și rocile*, au realizat un site cu bijuterii și accesorii pentru toate gusturile, de la gablonțuri până la pietre semiprețioase sau

metale scumpe. Fiind deosebit de receptivi la tot ce înseamnă creație și inovație, elevii au participat, pe parcursul proiectului, la ateliere de creație derulate la Secția de Științele Naturii a Muzeului Olteniei. În cadrul acestora au fost prezentate liniile generale ale proiectului, cerințele și exigențele fiecărei părți. S-a stabilit că trei seturi de instrumente sunt suficiente pentru început, două dintre acestea fiind puse la dispoziție de d-na Miruna Căminescu și unul de către elevele participante. De asemenea, materialele necesare confecționării au fost procurate tot de către elevi, sursele acestora fiind găsite pe Internet cu ajutorul d-nei Miruna Căminescu. Remunerarea d-nei Miruna Căminescu a fost făcută de Muzeul Olteniei.

La următoarele două întâlniri, pe lângă deprinderea mișcărilor necesare confecționării bijuteriilor, elevii au asistat și la câte o prezentare în Power-Point a unor subiecte privind lumea mineralelor (proprietăți, eșantioane deosebite, bijuterii celebre confecționate din minerale etc.).

La ultimele două întâlniri, elevilor le-au fost prezentate de către d-na profesoară Nicoleta Mihai, noțiuni de legislație, marketing, contabilitate, necesare înființării și funcționării unei afaceri.

Resursele necesare desfășurării proiectului au fost următoarele:

- resurse umane: artist bijutier, muzeograf geolog, profesor de științe economice;
- spațiu pentru atelierul de bijuterii;
- spațiu pentru susținerea conferințelor cu dotările adecvate: laptop, ecran, videoproiector;
- instrumente și materiale (materie primă – minerale, sârmă, monturi etc.) pentru confecționarea bijuteriilor;
- fonduri bănești (ale elevilor participanți – pentru scule și materie primă, și ale Muzeului Olteniei – pentru plata artistului bijutier);
- cărți și albume cu modele de bijuterii;

Obiectivele proiectului:

- să ajute elevii să-și descopere anumite talente creative;
- să dezvolte la elevi spiritul de afaceri;
- să dezvolte la elevi spiritul de echipă și de comunicare;
- elevii să manifeste un comportament social activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare;
- elevii să înțeleagă că munca creativă îi ajută la dezvoltarea personalității;
- familiarizarea elevilor cu activitățile specifice unei firme reale;
- simularea operațiunilor și proceselor economice specifice mediului de afaceri;
- dezvoltarea de competențe și atitudini necesare unui întreprinzător dinamic: creativitate, gândire critică, rezolvarea de probleme, luare de decizii, asumarea responsabilității, lucrul în echipă, inițiativă, perseverență, auto-organizare și auto-evaluare a resurselor individuale, flexibilitate;
- facilitarea trecerii absolvenților învățământului profesional și tehnic de la școală la viața activă.

Modalități de realizare a obiectivelor:

- antrenarea elevilor și a cadrelor didactice în activitățile desfășurate în atelierele de creație ale muzeului;
- antrenarea elevilor în inițierea și dezvoltarea unei afaceri pornind de la pasiunea lor pentru pietrele semiprețioase;

- antrenarea muzeografilor și artiștilor bijutieri în promovarea activităților de creație în rândul elevilor;
- publicitatea acțiunilor în mass-media.

Rezultate și discuții

Pe parcursul proiectului, așa cum anticipam, numărul elevilor participanți s-a diminuat. Am dorit ca la atelier să rămână numai acei elevi care erau cu adevărat interesați, care și-au descoperit pasiunea pentru confecționarea de bijuterii, care erau creativi și îndemânatici și care anticipau că vor materializa cele învățate. Practic, a fost vorba de o autoselecție, cei care au dorit să parcurgă întregul program, l-au parcurs, cei care și-au dat seama că nu au chemare pentru acest tip de activitate, s-au retras. În acest fel a fost realizat unul din obiectivele proiectului, respectiv ajutarea elevilor să-și descopere *talente și resurse de creativitate*.

În cadrul atelierului de bijuterii, activitățile s-au desfășurat atât individual, cât și în echipă, atunci când erau în lucru elemente mai complicate și care necesitau colaborarea participanților pentru reușită.

Ne-am gândit ca finalizarea proiectului să aibă loc în ultima decadă a lunii mai 2011, când Muzeul Olteniei a organizat cea de-a IV-a ediție a Salonului Național de Minerale, Fosile și Geme, manifestare la care participă cei mai buni expozanți din țară, pe standurile cărora se regăsesc și bijuterii hand-made.

Chiar dacă la Salon au expus numai trei participanți la proiect, iar până la urmă numai unul din ei și-a deschis o afacere cu bijuteriile produse de el, considerăm că ne-am îndeplinit și importantul obiectiv al *dezvoltării spiritului de afaceri* în rândul participanților.

Concluzii

Proiectul „De la pasiune la afacere” s-a desfășurat în bune condiții în perioada octombrie 2010 – mai 2011.

Considerăm că scopul proiectului a fost îndeplinit, și obiectivele proiectului au fost atinse, tinerii dându-și seama că pot să-și folosească timpul în mod constructiv, descoperindu-și talente și că pot să folosească aceste talente pentru a înființa o afacere.

Proiectul a fost unul complex, dar cu mare grad de replicare, și a fost dus cu bine la îndeplinire de participanți și de o echipă implicată.

BIBLIOGRAFIE

1. Cukoș, C., 2003, *Educație: dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, București.
2. Nicola, I., Farcaș, D., 1994, *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
3. Ștefănescu, M., 2012, *Ghidul firmei de exercițiu Cea mai bună practică*, Editura Didactică și pedagogică, Centrul Național de dezvoltare a Învățământului profesional și tehnic.
4. Ungureanu, D., 2000, *Educația integrată și școala inclusă*, Editura De Vest Timișoara.

FROM PASSION TO BUSINESS

(Abstract)

“From passion to business” is a project undertaken as a collaboration between the Natural Sciences Section of the Museum of Oltenia, Craiova and the National Economy College “Gheorghe Chițu” from Craiova during 2010–2011.

The project was meant to encourage teenagers (pupils) to creatively employ their spare time and to discover their hobbies in order to further use them in establishing and carrying out profitable businesses.

The project consisted in attracting a small group of students from the National Economy College “Gheorghe Chițu” towards the activity of making jewellery as well as towards starting out a small business to commercially capitalize on their own creations.

Involving the youths and teaching them various crafts has long been a hallmark of our Museum’s activity, the current project proposing as a novelty that youngsters are also taught to fructify the results of their creative activity on the market.

Ten students have been part of the project, and they acquired notions pertaining to jewellery making from Miruna Căminescu, a famous artist from Craiova. Nicoleta Mihai, a teacher from the National Economy College “Gheorghe Chițu” taught the students who participated in the project useful information about starting a firm, and also notions of marketing necessary for the commercialization of products. The kids were also taught some basic notions of mineralogy by Aurelian Popescu, a curator in the Natural Sciences Section of the Museum of Oltenia, Craiova.

The practical purpose of the project was for one of the participants in the project to establish his own business, while several other participants managed to present their creations during the fourth edition of the National Salon of Minerals, Fossils and Gems, organized by the Museum of Oltenia, Craiova.

“From passion to business” is a project with a great likelihood of being replicated, and with very interesting lucrative implications.



Foto 1: Conferința „Cristale”



Foto 2: Grupe de ucenici

COOPERAREA ȘCOALĂ-MUZEU – RESURSE DE PERFECTIONARE A PREDĂRII ȘI ÎNVĂȚĂRII ȘTIINȚELOR. APLICAȚIE PRACTICĂ: PROIECTUL EDUCATIV „INCURSIUNE ÎN LUMEA VIE”

Mihaela SĂMĂRGHIȚAN¹, Adela BUTIURCA², Ioan-Cornel POPA²

¹ Muzeul Județean Mureș – Secția de Științele Naturii, str. Horea nr.24,
RO-540036 Târgu-Mureș, msamarghitan@yahoo.com

² Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” str. Muncii nr.17, RO-540473 Târgu-Mureș

Rezumat

Lucrarea prezintă un model de colaborare școală-muzeu prin derularea unor proiecte educative, în particular făcându-se referire la proiectul „Incursiune în lumea vie”. Prin abordarea, de către cadrele didactice, a curriculei școlare într-un mod inter- și transdisciplinar, prin strânsa cooperare a școlilor cu alte instituții de cultură (Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș) sau învățământ (Grădina Botanică a Universității de Medicină și Farmacie Târgu-Mureș) s-a reușit completarea și îmbogățirea cunoștințelor și competențele obținute de către elevi în cadrul activităților realizate la clasă. Bazat pe o serie de activități care s-au derulat în perioada noiembrie 2013 – iunie 2014 în diferite locații (Muzeu, Școală, Grădina Botanică), acest proiect și-a propus să stabilească relații clare între cunoștințele, capacitățile, competențele, atitudinile și valorile care aparțin unei discipline școlare distincte – *științele naturii*. Sunt descrise scopul și obiectivele proiectului, etapele proiectului precum și strategiile didactice utilizate. S-a constatat o foarte bună receptivitate și dedicare a instituțiilor implicate, precum și o participare entuziastă a elevilor, care au primit cu interes și responsabilitate activitățile propuse, dând dovadă de creativitate, inventivitate și multă seriozitate și implicare în realizarea cerințelor solicitate.

Introducere

Școala și Muzeul reprezintă două instituții care, contrar aparențelor, se aseamănă și se completează. Pentru a implica un copil sau un elev în activități de învățare este nevoie de multă imaginație și dedicare din partea cadrelor didactice, dar și de colaborare cu alte instituții culturale care să completeze și chiar să îmbogățească cunoștințele și competențele obținute în cadrul orelor de clasă. Această colaborare va putea, astfel, să transmită mai mult decât cunoștințe, să facă legătura între teorie și practică, pentru a pregăti școlarul să facă față realităților și solicitărilor lumii contemporane.

Potențialul educativ al patrimoniului deținut de Muzeul Județean Mureș este deosebit de bogat, la acesta adăugându-se inspirația și disponibilitatea specialiștilor instituției de a împărtăși tuturor valoarea educativă, cultural-istorică a zestrei acestui lăcaș al culturii. Pentru a pune în valoare acest patrimoniu este nevoie de cooperarea strânsă cu cadrele didactice deschise unor abordări inter- și transdisciplinare a curriculei școlare.

Spațiul nonformal al Muzeului reprezintă un spațiu activ de învățare prin joc și activitate practică care dovedește că tainele disciplinelor se pot descoperi și altfel.

Prin urmare, colaborarea dintre *Muzeu*, ca instituție de cultură și formator neconvențional, și *Școală*, ca instituție de educație și formare, oferă școlarilor posibilitatea participării la acțiuni care să-i co-responsabilizeze, să-i co-intereseze și să le incite imaginația.

Argument

Proiectul „Incursiune în lumea vie” și-a propus să stabilească relații clare între cunoștințele, capacitățile, competențele, atitudinile și valorile care aparțin unei discipline școlare distincte – *științele naturii*.

Prin colaborarea școală – muzeu ne-am dori să transmitem un model de gândire specific, să reflectăm valorile științifice în viața de zi cu zi, să stimulăm curiozitatea nativă a copiilor, astfel încât învățarea să poată continua în afara școlii, pe tot parcursul vieții de adult.

Educația ecologică trebuie să dezvolte copiilor o atitudine de respect și responsabilitate față de natură în vederea ocrotirii ei.

Întrucât școala are menirea să deschidă orizontul elevilor spre valorificarea cunoașterii, acest proiect și-a propus să conștientizeze elevii și comunitatea de posibilitatea îmbunătățirii vieții, prin valorificarea competențelor dobândite la orele de științe și activitățile extracurriculare ce implică biologia și științele.

Materiale și metode

Proiectul s-a desfășurat la sediul celor trei instituții implicate, în perioada noiembrie 2013 – iunie 2014, având drept grup țintă elevii claselor 0–IV de la Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” din Târgu-Mureș.

În realizarea acestui proiect educațional au fost implicate trei instituții, și anume: Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” din Târgu-Mureș, Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii și Grădina Botanică a Universității de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș.

Strategiile didactice folosite au fost: conversația, brainstorming-ul, demonstrația, explicația, exercițiul, turul galeriei, aplicații practice, observația, „Stiu, vreau să știu, am învățat”.

Monitorizarea proiectului a constat în: consemnări foto și înregistrări video, realizarea de portofolii cu materialele prezentate și realizate.

Activitățile de promovare/mediatizare a proiectului și de diseminare a rezultatelor realizate în timpul implementării proiectului și după încheierea acestuia s-au concretizat în: prezentarea proiectului la comisia metodică a învățătorilor din școala implicată; prezentarea activității în mass-media locală, expunerea afișului proiectului în școală și instituțiile implicate, realizarea unor panouri/postere cu activitățile desfășurate (fotografii, creații literare și artistice) realizarea de expoziții la muzeu și la școală.

Pentru buna desfășurare a proiectului s-au folosit resurse: *umane* (responsabilii de proiect, la nivelul fiecărei instituții implicate în proiect, elevii din ciclul primar, cadrele didactice, părinții); *materiale* (acuarele, creioane colorate, carioci, hârtie de diferite, coli A4, calculator, imprimantă, videoproiector, aparat foto, pliante, diplome etc.); *financiare* (din fonduri proprii).

Descrierea proiectului

Pe plan educațional, învățământul de tip creativ se referă la îmbinarea educației formale cu educația non-formală și informală, la ieșirea din spațiile educaționale clasice și valorificarea la maxim a spațiilor educaționale nonconvenționale [10].

Muzeele sunt preocupate de relația lor cu școlile și de modul în care cele două pot coopera pentru a-și îndeplini sarcina educativă comună. Ce rol ar trebui sau ar putea să joace muzeele în această relație? Rolurile variază de la muzeul ca o „clasă specială”, nefiind altceva decât o prelungire a școlii și folosind aceleași metode, la muzeul ca instrument educativ pentru susținerea și completarea predării școlare și a metodelor de învățare [11].

Cum învață vizitatorii în muzeu? Potrivit lui Feber (1987)[7], muzeele sunt locuri care oferă ocazii de învățare, dar ele nu sunt școli. Oamenii învață uitându-se în jur, făcând propriile evaluări și alegând ceea ce doresc să privească mai atent sau mai în fugă, învață observând, descriind, discutând despre ceea ce văd, citind plăcuțe și stabilind legături între obiectele expuse și propria lor viață. În timpul acesta, ei își construiesc propriile semnificații privind obiectele. Muzeul este un loc de învățare neoficială, de învățare în ritmul propriu, de învățare în conformitate cu multe și diverse premise.

În desfășurarea acestui proiect cele trei categorii de educație (formală, nonformală, informațională), se îmbină și se completează fiind în concordanță cu noile orientări postmoderniste care postulează lărgirea sferei de aplicabilitate a conținuturilor și a dezideratelor educației formale.

Punctele tari ale proiectului au fost: lucrul cu personalități în devenire, interesul elevilor pentru activități practice, integrarea cunoștințelor obținute în diversele domenii științifice într-un tot unitar, interdisciplinaritate, originalitatea temei în aria diversificată a activităților școlare, adresabilitate directă și nediscriminatorie a grupului țintă.

Acest proiect a avut drept scopuri: dezvoltarea creativității elevilor, dezvoltarea gândirii logice, a capacității de a transfera cunoștințe pentru a realiza noi descoperiri, aplicarea integrată a cunoștințelor de științele naturii, înțelegerea universului ca un tot unitar, încurajarea cooperării în obținerea unor rezultate de o calitate superioară, dezvoltarea abilităților specifice strategiei cercetării, îmbunătățirea procesului instructiv-educativ, educarea școlărilor în spiritul respectării valorilor și calității mediului înconjurător, creșterea gradului de informare a participanților la proiect cu privire la cunoașterea mediului, creșterea interesului către informare prin forțe proprii utilizând bibliografii propuse de cadrele participante la proiect.

În ceea ce privește scopurile din partea muzeului acestea au fost: valorificarea patrimoniului muzeal, formarea apetitului și a reflexului pentru activitățile de educație muzeală, asigurarea unei oferte educative alternative sau complementare celei realizate în școli, crearea unui cadru de activitate în care copiii să-și manifeste și să-și dezvolte creativitatea prin munca în echipă, atragerea copiilor și a familiilor acestora spre muzeu, creșterea vizibilității muzeului în comunitate.

A educa înseamnă a conduce pe om spre stadiul de persoană formată. În fapt, educația reprezintă un sistem de acțiuni exercitate în mod conștient și sistematic asupra unor persoane în vederea transformării acestora potrivit unor finalități care, la rândul lor, exprimă orientările asumate la nivel de politică a educației în vederea dezvoltării personalității umane conform valorilor instituite în societate. În acest mod se justifică caracterul tehnologic și axiologic al educației. În funcție de gradul de generalitate, finalitățile educației se exprimă prin idealul, scopurile și obiectivele educaționale [4].

În cadrul proiectului s-au urmărit următoarele obiective generale:

- să încurajeze și să stimuleze elevii în studiul naturii;
- să încurajeze speranța elevului de a avea succes;
- să realizeze activități în grupuri;
- să angajeze elevii în activități practice, cu finalitate reală;
- să formeze și să dezvolte deprinderi necesare realizării de aplicații practice;
- să folosească exemplele din natură;
- să generalizeze, să extindă proprietățile observate asupra unei categorii mai largi;
- să creeze ocazii de exersare a unei exprimări clare și corecte;
- să învețe să creeze situații, să emită ipoteze asupra cauzelor și relațiilor în curs de investigație, să estimeze rezultatele posibile, să găsească cele mai potrivite metode pentru a obține rezultatele preconizate.

De asemenea, au fost vizate următoarele obiective operaționale:

- descoperirea unor informații despre lumea vie;
- observarea într-un mod dirijat a caracteristicilor plantelor și ale animalelor;
- enumerarea efectelor mediului înconjurător asupra propriului organism;
- alcătuirea de portofolii care să cuprindă informații referitoare la plante și animale dintr-un anumit mediu de viață;
- colaborarea cu colegii și cu părinții;
- acționarea în mod corect prin aplicarea tehnicilor de lucru cunoscute;
- evaluarea lucrărilor colegilor;
- înțelegerea necesității de a ocroti natura;
- realizarea activităților practice solicitate.

Etapele derulării concursului

Prima etapă, *pregătirea proiectului* s-a desfășurat în perioada 1 – 15 noiembrie 2013 și a constat în: alcătuirea echipei de proiect, repartizarea sarcinilor, ședințe de consultare a membrilor echipei de proiect, formarea grupelor de lucru, contactarea și semnarea contractelor cu partenerii, stabilirea calendarului de desfășurare ale activităților și pregătirea tuturor materialelor necesare pentru realizarea proiectului în bune condiții.

Etapă de *implementare* a proiectului s-a desfășurat pe parcursul a șapte luni (15 noiembrie 2013 – 15 iunie 2014) și a cuprins un set de activități lunare menite să stimuleze imaginația și creativitatea școlărilor care au participat la proiect, interesul pentru natură, dezvoltarea abilităților specifice strategiei cercetării, educarea școlărilor în spiritul respectării valorilor și calității mediului înconjurător, creșterea interesului către informare.

Abecedarul naturii – realizarea unui caiet de lucru cu animale sau plante (părți ale plantei) al căror nume încep cu literele a, b, c etc. Activitatea s-a desfășurat la clasă și a avut drept obiectiv conștientizarea participanților cu privire la mediul natural.

Știați că? **Informații/Curiozități despre plante și animale** – activitate desfășurată la sediul Muzeului de Științele Naturii, unde după ce au vizitat expozițiile muzeului au putut viziona un material în format power-point din care au aflat curiozități din lumea plantelor și animalelor. Acesta a avut rolul de a stârni curiozitatea și de a da elevilor ocazia să lanseze întrebări care au constituit punctul de pornire pentru discuții suplimentare și activități în contextul școlar. Întorși la școală, ei au realizat portofolii care au cuprins informații referitoare la plante și animale care trăiesc într-un anumit mediu de viață.

Cea de a treia activitate intitulată ***Vreau să știu!*** s-a desfășurat în mai multe etape atât la școală, cât și la sediul muzeului și a avut drept obiectiv identificarea temelor ce prezintă un real interes din partea elevilor. Pentru aceasta au fost realizate o serie de chestionare în care elevii și-au exprimat temele de interes. Pe baza acestor chestionare, specialiștii muzeului au oferit răspunsuri, la sediul muzeului, fie prin prezentarea unor exponate din expozițiile sau colecțiile muzeului, fie prin prezentări în format power-point.

Eroul meu din muzeu a fost o altă activitate desfășurată atât la muzeu, cât și în clasă. La muzeu elevii au beneficiat de vizite ghidate de către specialiștii muzeului, care le-au împărtășit din tainele exponatelor și, de asemenea, le-au oferit informații referitoare la modul de viață și la comportamentul acestora. Fiecare elev a identificat exponatul preferat, după care l-a reprodus fie prin desene, colaje sau modelaj. Vizita la muzeu a fost urmată de activități la clasă, în care prin decodarea, clasificarea, și compararea informațiilor obținute, elevii au fost încurajați să interpreteze și să identifice relații între datele pe care le-au adunat. În acest fel, ei au putut răspunde la propriile lor întrebări, au putut verifica ipotezele lor și au dezvoltat noi concluzii. Obiectivele acestei activități au fost: realizarea de desene, planșe, colaje, care să ilustreze plante și animale prezente în muzeu, dezvoltarea creativității, a imaginației și a îndemnării elevilor.

Activitatea **Reciclăm și ne jucăm** a constat în prezentare de materiale în format power-point pe teme de protecția mediului și în realizarea unor creații artistice din materiale reciclabile – hârtie, peturi de plastic și aluminiu, în cadrul unor ateliere de lucru organizate la sediul Muzeului. Acestea au fost urmate de o serie de dezbateri despre poluare și cum ne afectează viața desfășurate la clasă.

Odată cu venirea primăverii, locul de desfășurare a activităților planificate în proiect s-a mutat în natură pentru a putea lua contact direct cu fenomenele și noțiunile învățate. Vizita la Platoul Cornești planificată în cadrul activității **Vânătorii de comori... naturale** i-a transformat pe participanți în mici căutători de comori. Florile, frunzele, fructele, pietrele găsite au fost adevărate „comori”, identificate apoi cu ajutorul cadrelor didactice și a specialiștilor din muzeu.

Gust și aromă, ultima activitate planificată i-a scos din nou pe elevi din cadrul instituționalizat al școlii în natură. De data aceasta ei au vizitat Grădina Botanică a Facultății de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș. După ce au vizionat un material în format power-point, care le-a oferit informații despre alcătuirea unei plante, cu exemple de plante aromatice utilizate în alimentație, elevii au vizitat grădina și serele, unde au putut identifica plantele aromatice, de asemenea au primit informații despre înmulțirea plantelor și despre nevoile plantelor. Ca și aplicație practică a cunoștințelor dobândite, fiecare elev a plantat în ghivece diverse specii de plante aromatice, urmând ca apoi să urmărească dezvoltarea acestora. Obiectivele acestei activități au fost: colectarea de informații referitoare la caracteristicile plantelor, identificarea condițiilor optime de viață pe baza cărora se dezvoltă o plantă, obținerea de cunoștințe despre ciclul de viață al plantelor.

În perioada 1-15 iunie 2014 s-a desfășurat etapa a treia a proiectului și anume, **Valorificarea programului și diseminarea rezultatelor**, în cadrul căreia a avut loc întâlnirea echipei de proiect pentru pregătirea strategiei de valorificare finală și de promovare a rezultatelor proiectului, elaborarea rapoartelor de activitate, realizarea unor materiale vizuale de sinteză, pregătirea și vernisarea unei expoziții temporare cu materialele realizate pe parcursul proiectului, expoziție itinerată la muzeu și la școală. Obiectivele urmărite în această etapă au fost: pregătirea acțiunilor de valorificare și diseminare a rezultatelor, valorificarea și diseminarea cunoștințelor dobândite de către copii și valorificarea și diseminarea activităților copiilor.

Analiza SWOT a proiectului

PUNCTE TARI

- cadre didactice calificate, cu putere de muncă și deschidere spre schimbare;
- organizarea de activități practice finalizate cu valorificarea lucrărilor elevilor;
- implicarea afectivă a cadrelor în relațiile cu copiii, inclusiv a părinților.

PUNCTE SLABE

- posibilitatea ca nu toți copiii să poată participa la toate activitățile programului;
- condiția materială a familiilor elevilor.

AMENINȚĂRI

- neînțelegerea de către unii părinți a necesității activităților extracurriculare propuse de școală.

OPORTUNITĂȚI

- atragerea copiilor către activitățile desfășurate la muzeu;
- îmbunătățirea relațiilor școală familie;
- educarea copiilor în spiritul înțelegerii naturii.

Evaluare

Pentru evaluarea proiectului s-au urmărit activitățile din proiect în care elevii s-au implicat activ, frecvența cu care ei au consultat materialele scrise și primite în vederea culegerii de informații, noile cunoștințe, deprinderi și competențe achiziționate de către elevi și capacitatea acestora de a le aplica în situații concrete, receptivitatea părinților la solicitările elevilor și ale școlii.

Concluzii

Potențialul educativ al muzeului sporește când se creează oportunitățile corelării experienței muzeale a elevilor cu munca la clasă.

Realizarea și implementarea unor astfel de proiecte contribuie la lărgirea și îmbogățirea experienței muzeului cu programe educative pentru școli. Are drept scop identificarea bazei de lucru comună școlilor și muzeelor, care ar putea contribui la diseminarea cunoștințelor în domeniul științific. Pe lângă aceasta, proiectele educaționale școală-muzeu reprezintă un instrument prin intermediul căruia se poate aduce o contribuție la consolidarea importanței muzeelor ca resurse educaționale pentru învățarea elevilor și perfecționarea profesională a profesorilor.

La proiect au participat 250 de elevi din clasele 0-IV și 8 cadre didactice.

S-a constatat o foarte bună receptivitate și dedicare a instituțiilor implicate.

În urma derulării activităților proiectului s-a realizat sensibilizarea copiilor în vederea formării conștiinței și comportamentului ecologic, informarea elevilor cu privire la aspecte din viața animalelor și plantelor, realizarea unor lucrări literare pe această temă, îmbunătățirea performanțelor artistico-plastice.

BIBLIOGRAFIE

1. Alfageme González, M. B., Martínez Valcárcel, N., 2007, Un Modelo Pedagógico en un Contexto No Formal: El Museo. *Archivos Analíticos de Políticas Educativas*, 15 (21).
2. Andrei, R., 2005, Pedagogia muzeală. Programe și strategii, *Revista Muzeelor*, 3: 109-113.
3. Carcea, M., I., 2001, *Introducere în Pedagogie, Manual Pentru Educație Tehnică și Profesională*, Editura "Gh. Asachi" Iași.
4. Ciobanu, O., 2004, *Didactica disciplinelor economice*, Ed. ASE, București
5. Cojocariu, V., 1998, *Pedagogie muzeală*, Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, București.
6. Costea, O., 2009, *Educație nonformală și informală*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
7. Feber, S., 1987, *Noi abordări ale științei: În muzeu sau în afara acestuia?* în T. Ambrose (ed.) *Educația în muzee, muzeele în educație*. Edinburgh, HMSO.
8. Hooper-Greenhell, E., 1999, *The Education Role of the Museum*, Routledge, 346 pp.
9. Hooper-Greenhell, E. 2007, *Museums and Education: Purpose, pedagogy, performance*, Routledge, 231 pp.
10. Șofei, C.E., Botanciu, I., 2011, *Importanța evaluării în procesul de învățământ*, Târgu Jiu.
11. Traudel, W., 2003, *Muzee și Școli: O trecere în revistă a relației* în Maria Xanthoudaki (ed.) *Locuri ale descoperirii: muzeele în slujba predării științei și tehnologiei* (www.museoscienza.org/smec).

THE SCHOOL-MUSEUM COOPERATION – RESOURCE TO IMPROVE TEACHING AND LEARNING OF SCIENCES. PRACTICAL APPLICATION: THE EDUCATIVE PROJECT "JOURNEY INTO THE LIVING WORLD" (Abstract)

This paper presents a model of school-museum collaboration by implementing educational projects, in particular with reference to the "Journey into the living world." The approach by the teachers of the school curriculum in an inter-and trans-disciplinary way through close cooperation of the school with other cultural

institutions (Department of Natural Sciences, Mureș County Museum) or education (Botanical Garden of the University of Medicine and Pharmacy Târgu-Mureș) was able to complement and enrich the knowledge and skills acquired by students in the classroom. Based on a series of activities carried out between November 2013 – June 2014 in various locations (Museum, School, Botanical Garden) the project aims to establish clear relationships between knowledge, abilities, skills, attitudes and values belong to a particular school subjects – natural sciences. It describes the project's purpose, objectives and milestones and also the teaching strategies used. There was a very good responsiveness and dedication of the institutions involved and enthusiastic participation of the students who received the proposed activities with interest and responsibility, demonstrating creativity, innovation, seriousness and involvement in tasks.



Fig. 1: Activități în cadrul proiectului desfășurate la Muzeu



Fig. 2: Activități în cadrul proiectului desfășurate la Școală

ORA DE LIMBA ENGLEZĂ LA MUZEUL DE ISTORIE NATURALĂ DIN SIBIU

Daniela BIBU¹, Ana-Maria PĂPUREANU², Gabriela CUZEPAN²

¹ Școala Gimnazială „Nicolae Iorga”, str. Nicolae Iorga nr. 56, RO-550407 Sibiu, daniela.bibu@yahoo.com.

² Muzeul Național Brukenthal, Piața Mare nr. 4-5, RO-550163 Sibiu, anamaria.papureanu@gmail.com, gabrielacuzepan@gmail.com.

Rezumat

Muzeul de Istorie Naturală din Sibiu, departament al Muzeului Național Brukenthal, contribuie, prin activitățile educaționale desfășurate, la instruirea nonformală a publicului său incluzând noțiuni și metode aparținând educației socioculturale, educației pentru mediu, educației științifice și formării profesionale.

Proiectul educațional *Spectacolul vieții: Natura*, susținut în perioada ianuarie – iunie 2013 dedicat în special elevilor de gimnaziu și liceu, grup țintă pentru muzeul nostru, s-a axat pe educația pentru mediu, educației științifice și formarea profesională. Activitățile cu conținut științific-biologic au fost susținute în limba engleză la recomandarea cadrului didactic specializat.

Scopul general al proiectului educațional a fost acela de a stimula curiozitatea și de a încuraja pasiunea participanților spre activități ce au ca subiect natura, cunoașterea, conservarea și protejarea ei. Metodele utilizate au fost agreate de grupul țintă și anume filmele documentare. S-a recurs la metode clasice de predare dar și moderne precum Învățarea limbii în comunitate (Community Language Learning).

Rezultatele activităților au confirmat atingerea obiectivelor generale ale proiectului.

Introducere

Conceptul publicului larg cu privire la muzee este limitat, în general, la petrecerea timpului liber într-un spațiu agreabil, unde pot admira obiecte unice, spectaculoase aparținând patrimoniului național și internațional. Complexitatea acestor instituții, misiunea și rolul lor în societate sunt neînțelese sau ignorate. Actual, toată activitatea muzeală se rezumă la loisirul vizitatorului, care a devenit o adevărată industrie. De asemenea, muzeele accesibile on-line sunt mult mai atractive, putând fi vizitate fără a părăsi confortul locuinței. Numărul vizitatorilor unui muzeu este influențat de gigantul media și internet, cu care concurează atunci când vorbim de instituție ca sursă de informație. Publicul poate fi comparat cu un naufragiat plutind în mijlocul oceanului având o cantitate redusă de apă potabilă. Oceanul este metaforă pentru opțiunile de informare nenumărate, vaste, puse la dispoziția vizitatorului, iar apa potabilă este informația de calitate, veridică și utilă dezvoltării personale [1]. Ceea ce Muzeul de Istorie Naturală din Sibiu, departament al Muzeului Național Brukenthal, dorește să ofere publicului său este „apă potabilă”, să devină insula refugiu din mijlocul oceanului actual de informații neclare, dezorganizate și îndoielnice.

Încă de la înființare în 1895, misiunea Muzeului de Istorie Naturală din Sibiu a fost studiul patrimoniului natural al României și de pe glob prin intermediul colecțiilor, transmiterea și răspândirea rezultatelor acestui studiu cu scopul de educare și sensibilizare a publicului față de protecția mediului, a speciilor și a habitatelor, concomitent cu petrecerea agreabilă a timpului liber. Renovat și organizat de trei ori până în prezent (1954, 1972,

2007), Muzeul de Istorie Naturală din Sibiu este un promotor al științelor naturale, al științelor exacte. Calitatea informației diseminate este coroborată prin expoziția sa generală, expoziții temporare tematice, activitățile și proiectele de pedagogie muzeală desfășurate și nu în ultimul rând prin munca de cercetare depusă de angajații săi. La baza tuturor acestor produse muzeale se află patrimoniul de peste un milion de piese, un patrimoniu colecționat ca urmare a peste 160 de ani de cercetare științifică (1849–2013).

Dacă în trecut, activitățile educative ale muzeului erau destinate adulților, cercetătorilor, actual, ele se adresează în special elevilor, publicul fidel al muzeului. Analizând rezultatele proiectelor educaționale desfășurate din 2007 până în prezent, am observat că acestea sunt frecventate în special de elevii ciclului primar, transformând elevii ciclului gimnazial și liceal în grup țintă pentru muzeul nostru.

Elevii ciclului gimnazial și liceal fac parte din așa numita generație mass-media sau generația internetului. În 2005, 1450 de elevi cu vârste cuprinse între 16 și 19 ani, din Anglia, au fost rugați să participe la un studiu on-line referitor la metodele preferate de ei de a învăța noțiuni aparținând unor domenii științifice incluse în curriculum școlar. Chestionarul on-line prezenta 11 metode, dintre care elevii au ales 3: pe primul loc „vizita la muzele cu profil științific”, urmată de „vizionarea unui film documentar tematic” și „experimentele realizate în timpul orei” [2].

Pornind de la aceste premise, în anul școlar 2012–2013, Muzeul de Istorie Naturală din Sibiu a inițiat proiectul educațional *Spectacolul vieții: Natura*, desfășurat în perioada ianuarie – iunie 2013 dedicat și elevilor ciclului gimnazial și liceal.

Scopul general al proiectului educațional a fost acela de a stimula curiozitatea și de a încuraja pasiunea participanților spre activități ce au ca subiect natura, respectiv cunoașterea, conservarea și protejarea ei. Activitățile desfășurate în muzeu au avut la bază mijloace familiare și agreate de elevi precum filmele documentare.

Obiectivele generale ale proiectului pot fi separate în două categorii:

1. Obiectivele specifice elevilor:

- să petreacă în mod util timpul liber;
- să acumuleze noi cunoștințe din domeniul științelor naturii;
- să descopere utilitatea vizionării filmelor documentare cu subiecte științifice în defavoarea altor materiale inadecvate vârstei lor;
- să învețe să lucreze într-un grup de studiu.

2. Obiectivele specifice cadrelor didactice:

- să poată oferi elevilor activități extracurriculare atractive și utile;
- consolidarea noțiunilor deja predate la ore și dobândirea altora noi.

Unicitatea și inovația activităților a constat în modul de desfășurare și anume în limba engleză. Susținerea activităților în limba engleză a fost propusă de către cadrul didactic (profesor de limba engleză). Adolescenții sunt receptivi la avalanșa de anglicisme care au invadat limba noastră în ultimele decenii și al căror număr continuă să crească într-un ritm accelerat, îndeosebi după 1989 [3] și sunt conștienți de importanța studiului limbii engleze în dezvoltarea unei cariere indiferent de domeniu.

Materiale și metode

Activitățile proiectului s-au încadrat în două categorii activități lunare de documentare și activități lunare de comunicare.

1. *Activitățile de documentare*, susținute în lunile ianuarie, martie și mai. O activitate s-a desfășurat timp de o oră. În fiecare lună a fost adoptată o altă tematică în funcție de filmul documentar prezentat: luna ianuarie – *Află totul despre insectele ucigașe*, luna martie – *Află totul despre păianjeni*, luna mai – *Află totul despre Insulele Galapagos*. Filmele documentare

din seria Discovery – explore your world au fost achiziționate de către muzeu de la distribuitori autorizați. Filmele au fost selectate datorită subiectelor captivante. *Află totul despre* este magnetul ce atrage orice adolescent actual, dornic să cunoască cât mai multe, indiferent de domeniu, într-un timp cât mai scurt.

Metoda didactică utilizată a fost metoda clasică audio-linguală *Prezentare, Practică, Producere* (Presentation, Practice, Production). În prima etapă participanții au asistat la filmul documentar narat în limba engleză. Muzeograful a fost cel care pe parcursul filmului a introdus elementele noi de limbaj.

Elevii au exersat acești termenii noi în cea de-a doua etapă a activității prin tehnici de reproducere și repetiție asistând la o prezentare PowerPoint susținută de către muzeograf tot în limba engleză, prin care au fost recapitulate speciile de animale și termenii derivați de la acestea. Fiecare elev a inițiat un dosar/caiet de activitate, unde au fost notate noțiunile noi, definițiile lor.

La fel ca și în cazul metodei audio-linguale vocabularul și gramatica sunt predate inductiv. Comunicarea primează, limba maternă fiind folosită doar pentru a explica termenii noi. Modelul oferit participanților este muzeograful și profesorul îndrumător, aceștia fiind cei care coordonează activitatea. Pentru că este o metodă bazată pe comunicare și evaluarea s-a făcut la fel.

A treia etapă a activității s-a axat pe folosirea limbajului prezentat și asimilat într-un mod original și autentic de către elevi.

2. *Activitățile de comunicare* s-au desfășurat timp de o oră, în lunile februarie, aprilie, iunie. Participanții au pregătit prezentări PowerPoint având ca subiect speciile de animale descoperite de-a lungul activităților de documentare. Pentru mulți dintre participanți prezentările PowerPoint concepute de ei, într-un mod original și personal, au constituit o premisă. Ei au conștientizat că autodocumentarea și autoeducarea, indiferent de domeniu, sunt necesități ale zilelor noastre. Specializarea nu este suficientă dezvoltării personale ci doar primul pas spre acest deziderat. Chiar dacă au optat să prezinte aceeași specie pe durata activităților de comunicare, informația a fost percepută și prezentată diferit, acest lucru subliniază maniera distinctivă de gândire și de raportare a individului, fiind evidente lacunele și atuurile acestuia. Cadrul didactic de pe urma prezentărilor a sesizat elevii care necesită o atenție sporită pentru a atinge un nivel similar celorlalți din grup.

Dintre metodele moderne de predare a limbii engleze a fost folosită Învățarea limbii în comunitate (Community Language Learning). Profesorul îndrumător și muzeograful au fost consilieri lingvistici, ei asistând la prezentările participanților, intervenind doar la nevoie. S-a pus accentul pe comunicare, dezvoltarea pronunției, a capacității de receptare a mesajului oral, capacității de redare a mesajului scris, precum și analiza unor elemente de gramatică. Interacțiunea are loc atât între profesor, muzeograf și participanți, cât și între participanți. Rolul profesorului și al muzeografului este asemănător cu acela al unui consilier care sprijină elevii și îi încurajează.

Rezultate și discuții

O strategie bună de dezvoltare a relațiilor sustenabile cu publicul vizitator este cea prin care:

– publicul răspunde inițiativelor muzeului, trecând din categoria vizitatorilor ocazionali în categoria vizitatorilor permanenți sau programați organizat, fideli serviciilor oferite de muzeu;

– muzeul comunică activ și eficient cu publicul prin activități care încurajează explorarea și vizitarea instituției;

– oportunitățile de parteneriate și colaborare sunt dorite și susținute de public dar și de muzeu iar rezultatele acestor asociații sunt inovative și benefice părților.

Strategia de dezvoltare a publicului practică de Muzeul de Istorie Naturală din Sibiu este într-o continuă dezvoltare. Activitățile desfășurate în cadrul proiectului *Spectacolul vieții: Natura* au contribuit la creșterea numărului vizitatorilor permanenți din rândul elevilor ciclului gimnazial care au răspuns inițiativei muzeului și cu care s-a creat o relație de colaborare mutual benefică.

Activități educaționale susținute în limba engleză sunt o nouă premisă pentru pedagogia muzeală din România. Muzeul de Istorie Naturală din Sibiu, ca departament al Muzeului Național Brukenthal, oferă publicului său prin astfel de activități ocazii unice și diversificate de învățare și dezvoltare continuă.

Jim Rohn (antreprenor, autor și orator motivațional) spunea: *Educația formală îți va asigura un trai decent, autoeducarea îți va aduce o avere (Formal education will make you a living, self education will make you a fortune)*. Educația muzeală este autoeducație, cheia spre un univers informațional aflat la dispoziția oricui. Succesul activităților desfășurate în cadrul proiectului a deschis noi căi de comunicare între muzeu și grupul țintă vizat de proiect (fig. 1, a,b).

BIBLIOGRAFIE

1. Falk, J.H., Dierking, L. D., 2000, *Learning from Museums. Visitor Experiences and the Making of Meaning*, Altamira Press, S.U.A: 1-2.
2. Murray, I., Riess, M., 2005, The Student Review of the Science Curriculum, *School Science Review*, **87(318)**: 83-93.
3. Stoichițoiu-Ichim, A., 2005, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică / Influențe / Creativitate*, Editura Bic All, București: 83.

LEARNING ENGLISH AT THE NATURAL HISTORY MUSEUM IN SIBIU (Abstract)

The Natural History Museum in Sibiu, department of the Brukenthal National Museum, is involved in the local community by offering various educational activities. The activities include concepts and methods belonging to: socio-cultural education, environmental education, scientific education and professional skills development.

Nature: Life's Show educational project developed by the museum during January and June 2013 was dedicated, in particular, to secondary (gymnasium) and high school students, which are a target group for our museum. The museum curators supervising the project were advised, by one of the English teachers attending, to perform the activities in English, contributing thus to the development of linguistic skills, among others.

The general aim of the project was to stimulate the curiosity of the participants and encourage their passion towards activities that have as subject nature, especially biodiversity conservation. As teaching method, the museum staff resorted to documentary films a familiar and enjoyed method by this particular audience. Bought classic and mother pedagogical methods were applied, for example Community Language Learning.

The activities results confirmed the accomplishment of the proposed initial objectives.



a.



b.

Fig. 1, a, b: Aspecte din timpul activităților de comunicare.

ȘCOALA DE VARĂ LA MUZEU – STUDIU DE CAZ

Daniela-Ramona BOTOȘ

Muzeul Județean Mureș – Secția de Științele Naturii, str. Horea nr.24,
RO 540036 Târgu-Mureș, botos.dana@gmail.com

Rezumat

Programul de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu” a fost inițiat în anul 2010, de Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș.

Programul se adresează copiilor și elevilor cu vârste cuprinse între 6–12 ani, oferindu-le o gamă diversă de activități educative, pentru consolidarea cunoștințelor din programele școlare pentru disciplinele de biologie, alternate cu activități de relaxare, recreative (atelier de creație).

Programul se desfășoară anual, în luna iulie, în fiecare zi de vineri, între orele 10,00–12,00.

Considerăm că ne-am atins obiectivul principal: crearea, promovarea și consolidarea unei imagini și nu a unui produs, crearea unui brand, transformând copiii, elevii și însoțitorii lor (părinți, bunici, frați mai mari) în parteneri, colaboratori și prieteni ai muzeului (pe mulți dintre ei i-am văzut crescând, de la o ediție la alta, cu mulți dintre ei întâlnindu-ne ulterior la alte activități culturale din oraș).

Am reușit să formăm un public fidel, să devenim o alegere viabilă și serioasă în peisajul extrem de divers al ofertelor pentru petrecerea timpului liber din Târgu-Mureș.

Am depășit clar granițele geografice ale municipiului, la fiecare ediție având printre participanți grupuri din alte localități ale județului (Ceuașu de Câmpie, Corund, Reghin, Sângeorgiu de Pădure), din alte județe (Maramureș) și chiar din străinătate (Ungaria, Italia, S.U.A.).

Am devenit o instituție agreată, vizibilă și din ce în ce mai necesară în cadrul comunității.

Introducere

Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș a demarat, începând din anul 2010, un ciclu de proiecte de deschidere a muzeului spre comunitate, organizând multiple activități culturale: expoziții temporare, conferințe internaționale de comunicări științifice, conferințe naționale de pedagogie muzeală, editare de reviste științifice (Marisia. Studii și materiale. Științele Naturii și Pedagogie muzeală), schimb național și internațional de publicații științifice, cu instituții de profil din România și din alte țări.

Pornind de la afirmația domnului Constantin Cucoș cum că „Muzeul trebuie înțeles nu numai ca un mediu formativ – prin el însuși sau în relație cu școala – ci și ca un mod de cunoaștere didactică și de reinterpretare a realității.” [9]. Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș a propus și a organizat, începând din anul 2010, și o serie de activități de pedagogie muzeală, venind în întâmpinarea publicului preșcolar și școlar.

Acestea au fost propuse în urma unor sondaje referitoare la categoriile de public care au vizitat Secția de Științele Naturii, precum și în urma identificării dorințelor acestora. S-a constatat că publicul preșcolar și cel școlar este cel mai numeros. Drept urmare, ne-am propus să organizăm programe centrate pe aceste categorii de public. Amintim aici câteva dintre aceste programe de pedagogie muzeală: „Cu pași mărunți prin muzeu”, „Ziua Internațională a Limbii Materne”, „Săptămâna Școala Altfel”, „Hai la muzeu și ajută-l pe Iepuraș!”, „Școala de vară la muzeu”, „Zilele Europene ale Patrimoniului”, „Tricolorul României în lumea vie” „Sărbătorile de iarnă la muzeu”.

Materiale și metode

Programul de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu” a fost inițiat în anul 2010, de către Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș. Acesta s-a adresat copiilor din ciclurile de școlaritate preșcolară, primară și gimnazială.

Implementarea proiectului în cadrul comunității a fost inițial mai dificilă, publicul mureșean nefiind obișnuit cu acest tip de programe culturale.

S-a început cu promovarea specifică tuturor programelor culturale, *prin mijloace proprii* (site-ul Muzeului Județean Mureș, facebook-ul Muzeului Județean Mureș și al Secției de Științele Naturii, Institutul Național al Patrimoniului, internet, intranet, materiale publicitare tipărite (afiș, banner, pliant, flyer, diplomă) (Fig.: 1, 2, 3, 4, 5, 6), instituțiile de învățământ preuniversitar din județul Mureș) și *prin mass-media* (comunicate de presă (Anexa 2), articole de presă, precedate de descinderea reprezentanților mass-media la eveniment, respectiv la fiecare atelier de pedagogie muzeală organizat).

De asemenea, programul a fost prezentat la Conferința internațională de comunicări științifice „Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural”, de la Târgu-Mureș – ediția a VI-a, la Seminarul anual de educație muzeală – ediția a VI-a, cu tema „Modele de bună practică în anul 2011” de la București (16,17 noiembrie 2011), la Sesiunea națională de comunicări științifice „Istro-Pontica” de la Tulcea (20–22 septembrie 2012) și în lucrarea „Raportul de activitate pe anul 2011 al Secției de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș [2].

Primele trei ediții ale programului s-au desfășurat într-un spațiu impropriu acestui tip de activități, în sala destinată expozițiilor temporare, aflată la sediul Secției de Științele Naturii.

Începând din anul 2013, „Școala de vară la muzeu” s-a desfășurat în clădirea nouă a muzeului, dotată cu un spațiu special construit și amenajat pentru activități de pedagogie muzeală.

Programul se adresează copiilor și elevilor cu vârste cuprinse între 6–12 ani, oferindu-le o gamă diversă de activități educative, pentru consolidarea cunoștințelor din programele școlare pentru disciplinele de biologie, alternate cu activități de relaxare, recreative (atelier de creație).

S-a realizat o ofertă educativă judicios structurată, care și-a propus:

- creșterea vizibilității muzeului în comunitate;
- accesul la colecțiile muzeului;
- valorificarea patrimoniului muzeal;
- deschiderea muzeului pentru toți educabilii (familia copiilor, prietenii acestora);
- dezvoltarea sentimentelor pozitive față de bunurile culturale;
- formarea și exersarea unor priceperi și deprinderi de protejare a mediului înconjurător, în vederea formării unor atitudini pozitive față de acesta;
- formarea apetitului și reflexului pentru activitățile de pedagogie muzeală;
- atragerea copiilor spre activitățile muzeale și transformarea muzeului într-un colaborator al școlii;
- potențarea competențelor și capacităților teoretice și practice ale copiilor și elevilor;
- stimularea expresivității copiilor și elevilor, prin utilizarea unor priceperi și deprinderi trans- și interdisciplinare prin folosirea educației artistice (desen, pictură, modelaj), prin formarea gustului pentru frumos, valoare etc. (Fig. 7);
- oferirea unei alternative eficiente, agreabile și inedite de petrecere a timpului liber;
- asigurarea unei oferte educative inedite, ca alternativă a celei realizate în grădinițe sau școli;
- crearea unui cadru de activitate stimulatив, în care copiii și elevii să-și manifeste și să-și dezvolte creativitatea și inventivitatea, inclusiv prin munca în echipă;

- cunoașterea și respectarea normelor de comportare în societate; educarea abilităților necesare pentru a interacționa cu ceilalți;
- sprijinirea elevilor în orientarea școlară și profesională;
- valorizarea potențialului educativ adus de acest mediu cultural [9];
- maximizarea potențialului formativ al spațiului muzeal.

Programul se desfășoară anual, în luna iulie, în fiecare zi de vineri, între orele 10,00 – 12,00. Eficiența și atractivitatea activităților realizate s-au materializat într-un brand.

Competențele generale și specifice urmărite în cadrul activităților realizate de Secția de Științele Naturii se suprapun, în liniile lor generale, cu cele urmărite de programele școlare pentru disciplina de biologie:

- receptarea informațiilor despre lumea vie;
- dezvoltarea curiozității și a respectului față de toate formele de viață;
- transferul și integrarea cunoștințelor și a metodelor de lucru specifice biologiei în contexte noi;
- comunicarea orală, prin utilizarea corectă a terminologiei specifice biologiei, în diferite situații de comunicare;
- dezvoltarea toleranței față de opiniile altora;
- folosirea unor metode și tehnici de lucru specifice biologiei;
- integrarea cunoștințelor în experiența de viață a elevilor;
- formarea unor deprinderi de muncă intelectuală și practică;
- stimularea interesului pentru protejarea naturii și valorizarea acesteia în formarea unor convingeri și competențe ecologice.

Metodele didactice utilizate au fost preponderent cele activizant-participative: expunerea, conversația euristică, demonstrația, descoperirea, problematizarea, jocul de rol etc.

Activitățile desfășurate au beneficiat de prezența partenerilor: Asociația umanitară „Pentru un zâmbet de copil” din Târgu-Mureș și Colegiul Național „Unirea” din Târgu-Mureș, precum și a multor voluntari: studenți, cadre didactice, colegi de la alte secții ale Muzeului Județean Mureș.

În vederea realizării acestui program s-au parcurs următoarele *etape*:

- inițierea și conceperea principiilor generale ale programului (Daniela Botoș – coordonator general al programului);
- conceperea și elaborarea tematicii atelierelor (coordonatorul fiecărei ediții, îndrumătorii de ateliere);
- desemnarea îndrumătorilor de ateliere, inclusiv a unui îndrumător de rezervă;
- realizarea temelor aferente atelierelor (îndrumătorii de ateliere);
- selectarea și achiziționarea resurselor materiale necesare desfășurării fiecărui atelier;
- conceperea, realizarea și prelucrarea grafică a materialelor proprii de promovare a activității culturale (banner, afiș, pliant, flyer, diplomă) (Mihaela Sămărghițan);
- conceperea comunicatului de presă (Daniela Botoș) (Anexa 2);
- promovarea activităților prin mijloace proprii (site-ul Muzeului Județean Mureș, facebook-ul Muzeului Județean Mureș și al Secției de Științele Naturii, Institutul Național al Patrimoniului, internet, intranet, materiale publicitare tipărite: afiș, banner, pliant, flyer), instituții de învățământ preuniversitar și prin mass-media (Daniela Botoș, Mihaela Sămărghițan);
- desfășurarea activităților la termenele și în condițiile stabilite;
- înmânarea diplomelor (coordonatorul fiecărei ediții);
- întocmirea dosarului de presă (Daniela Botoș).

S-au folosit următoarele *resurse materiale*:

- bunuri culturale mobile din patrimoniul muzeului;

- aparatură audio-vizuală: laptop, videoproiector, ecran de proiecție;
- materiale xeroxate: fișe de lucru, texte, imagini, hărți;
- cartoane imprimare;
- materiale de papetărie: fâșii pentru origami, pastă de modelaj, cartoane, coli de hârtie, pensule, creioane colorate, foarfeci pentru copii, hârtie creponată, lipici etc.;
- alte materiale: scânduri, bețișoare din lemn, polistiren expandat, cuie, aracet;
- unelte: ciocane, șurubelnițe, metru;
- literatură de specialitate: tratate, articole, atlase (botanice, zoologice), determinatoare etc.

Concluzii

Considerăm că ne-am atins obiectivul principal: crearea, promovarea și consolidarea unei imagini și nu a unui produs, crearea unui brand, transformând copiii, elevii și însoțitorii lor (părinți, bunici, frați mai mari) în parteneri, colaboratori și prieteni ai muzeului (pe mulți dintre ei i-am văzut crescând, de la o ediție la alta, cu mulți dintre ei întâlnindu-ne ulterior la alte activități culturale din oraș).

Am reușit să formăm un public fidel, să devenim o alegere viabilă și serioasă în peisajul extrem de divers al ofertelor pentru petrecerea timpului liber din Târgu-Mureș.

Am depășit clar granițele geografice ale municipiului, la fiecare ediție având printre participanți grupuri din alte localități ale județului (Ceuașu de Câmpie, Corund, Reghin, Sângeorgiu de Pădure), din alte județe (Maramureș) și chiar din străinătate (Ungaria, Italia, S.U.A.).

Am devenit o instituție agreată, vizibilă și din ce în ce mai necesară în cadrul comunității.

La cele 20 de ateliere de pedagogie muzeală organizate în primele patru ediții, au participat 399 de copii și elevi (Tabele: 1, 2, 3, 4).

Cel mai mare succes l-au înregistrat atelierele având ca tematică *Lumea dinozaurilor*, organizat în anul 2011 (35 participanți) (Anexa 1) și *Atelierul de confecționat animale din... plante*, organizat în anul 2010 (34 participanți), urmat de atelierul având ca tematică *Micul entomolog – atelier de conservare și confecționare de... insecte*, organizat în anul 2010 (32 participanți) (Anexe: 3, 4, 5, 6).

Activitatea a beneficiat de circa 30 de menționări în cotidiane, periodice, posturi TV-radio (circa 2000 de vizualizări) (Tabele: 5, 6, 7), în condițiile în care nu au putut fi epuizate toate sursele media cu număr complet de accesări sau vizionări.

Menționăm și câteva recorduri înregistrate: cel mai tânăr participant, de 2 ani (Fig. 9), cel mai vârstnic participant, de 40 de ani (Fig. 10) și cel mai cel mai activ participant: Marksteiner Mira din Ungaria, participantă la toate edițiile (Fig. 8).

De asemenea, menționăm și participarea efectivă la două ateliere a unui adult de circa 40 de ani, care a declarat că în copilărie nu a beneficiat de un asemenea program, precum și a unui copil cu sindrom Down, care s-a integrat foarte bine în grupul de lucru.

Pe viitor, preconizăm extinderea acestui tip de ofertă educativă către:

- copii și elevi cu cerințe educative speciale (ex. cu sindrom Down), prin asigurarea unei terapii complementare;
- copii și elevi din medii sociale defavorizate;
- copii și elevi cu cerințe educative remediale, care vor putea beneficia de îndrumare de specialitate, cu accent pe parte practică a disciplinei cu probleme.

BIBLIOGRAFIE

1. Andrei, R., 2005, *Pedagogia muzeală – programe și strategii*, în *Revista Muzeelor*, nr. 3, în http://www.revistamuzeelor.ro/arhpdf/2005_03_23.pdf.
2. Botoș, D., Sămărghișan, M., 2012, *Muzeul Județean Mureș. Secția de Științele Naturii. Raport de activitate*, Ed. Mediaexpert, Târgu-Mureș.
3. Cojocariu, V., Barabaș, N., Mitocaru, V. 1998, *Pedagogie muzeală*, Ministerul Culturii, Centrul de Perfecționare și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, București.
4. Cristea, S., 1998, *Dicționar de termeni pedagogici*, Ed. Didactică și Pedagogică, București.
5. Duțu, A., Dragomir, V., Costoiu, V. E., Mihăilescu, A., Andreescu, M., 2010, *Ghid de bune practici în protejarea și promovarea colecțiilor publice locale*, Centrul de Pregătire Profesională în Domeniul Culturii, București.
6. Iordache, I., Leu, U. M., Constantin, I., 2004, *Metodica predării – învățării biologiei*, Editura Solaris, Iași.
7. Zbucnea, A., 2006 a, *Educația formală și informală în muzeu*, în *Revista Muzeelor*, nr. 1, în http://www.revistamuzeelor.ro/arhpdf/2006_01_05.pdf.
8. Zbucnea, A., 2006 b, *Educatorul fără manual*, în *Revista Muzeelor*, nr. 4, în http://www.revistamuzeelor.ro/arhpdf/2006_04_01.pdf.
9. *** <http://www.constantincucos.ro/2013/11/pedagogia-muzeala-statut-obiective-valente-practice>.

“SUMMER SCHOOL AT THE MUSEUM” – CASE REPORT

(Abstract)

The museum teaching project “Summer school at the museum” started the year of 2010 and was initiated by the Natural Sciences Museum, part of the Mureș County Museum.

The project is entitled to children with age between 6 to 12 years old. Its main purpose is to give children the possibility to choose from a large variety of educational activities in order to consolidate their knowledge regarding the teaching curriculum for biology studies, everything being alternated with leisure and recreational activities.

This project takes place annually, during the month of July, every Friday, between 10–12 am. Due to its popularity it has quickly become a brand.

We strongly believe that we have reached our main purpose: the transfiguration of the activities that we host into a brand, into something that is well known by the entire community, turning children, students and their companions (parents, grandparents, siblings) into partners, collaborators and why not, friends of the museum.

We have managed to reach huge attention from the general public and to become a first choice in which concerns freetime cultural activities in Târgu-Mureș.

We succeed in involving in our project not only the general public from Târgu-Mureș, the one across the county (Ceuașu de Câmpie, Corund, Reghin, Sângeorgiu de Pădure), but also the one from foreign countries such as Hungary, Italy and the United States of America.

We have become a well-known, in demand and necessary institution among our community.

Tabel 1: Ediția I a programului de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu” (ediția 2010) (coordonator – Daniela Botoș).

Nr. crt.	Denumirea atelierului	Data desfășurării atelierului	Îndrumător	Număr de participanți	Localitatea de proveniență	Surse de informare	Observații
1	Atelier de confecționat felicitări pentru mămică	16 iulie	Ana Berbecar	10	Târgu-Mureș	mijloace de promovare proprii (afiș, flyer), mass-media (ziar)	-
2	Atelier de confecționat obiecte artizanale cu plante	23 iulie	Sorina Oprea	13	Târgu-Mureș (10 copii), Ceușu de Câmpie (jud. Mureș) (1 copil), Ungaria (2 copii)	mijloace de promovare proprii (afiș, flyer), mass-media (ziar)	-
3	Atelier de confecționat animale din... plante	30 iulie	Angela Săplăcan	34	Târgu-Mureș (33 copii), Satu Mare (1)	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (ziar), familie, prieteni	A participat și un grup de 18 copii la Grădinița cu Program Prolungit nr. 15 din Târgu-Mureș.
4	Să decorăm cu plante presate	6 august	Mihaela Sămărghișan	10	Târgu-Mureș (8 copii), Ungaria (2 copii)	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (ziar)	-
5	Să căutăm animale dispărute	13 august	Angela Săplăcan	12	Târgu-Mureș (11 copii), S.U.A. (1 copil)	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (ziar)	-
6	Micul grădinar – atelier de decorat... flori	20 august	Mihaela Sămărghișan	13	Târgu-Mureș	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (televiziune, ziar), familie	A participat și un adult de 30 de ani care a declarat că în copilărie nu a beneficiat de un asemenea program, precum și un copil cu sindrom Down.
7	Micul entomolog – atelier de conservare și confecționare de... insecte	27 august	Florentina Togănel	32	Târgu-Mureș (30 copii), S.U.A. (1 copil), Italia (1 copil)	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (televiziune, ziar)	A participat și un adult de 30 de ani care a declarat că în copilărie nu a beneficiat de un asemenea program; unul dintre copii a venit cu mâna în gips.
Total	7 ateliere			124			- 1 participant din alte localități din județ, 1 participant din alt județ, 4 participanți din alte țări (Italia, Ungaria, S.U.A.), 1 participant cu cerințe educative speciale (sindrom Down)

Tabel 2: Ediția a II-a a programului de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu” (ediția 2011) (coordonator – Daniela Botoș).

Nr. crt.	Denumirea atelierului	Data desfășurării atelierului	Îndrumător	Număr de participanți	Localitatea de proveniență	Surse de informare	Observații
1	Grădina cu flori	1 iulie	Mihaela Sămărghițan	10	Târgu-Mureș	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (radio), familie	
2	Să decorăm cu plante presate	8 iulie	Ana Berbecar	18	Târgu-Mureș (16), București (1), Ungaria (1)	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (radio)	
3	Dă viață animalelor și plantelor!	8 iulie	Dorian Șamșudean, Monica Șamșudean – Asociația umanitară „Pentru un zâmbet de copil” Târgu-Mureș	24	Târgu-Mureș	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (radio), prietenii din parc	
4	Lumea omizilor	22 iulie	Sorina Oprea	27	Târgu-Mureș (26), Ungaria (1)	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (radio)	
5	Lumea dinozaurilor	29 iulie	Daniela Botoș	35	Târgu-Mureș (34), Ungaria (1)	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (radio)	
Total	5 ateliere			114			- 1 participant din alte județe, 1 participant din alte țări (Ungaria)

Tabel 3: Ediția a III-a a programului de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu” (ediția 2012) (coordonator – Mihaela Sămărghițan).





Nr. crt.	Denumirea atelierului	Data desfășurării atelierului	Îndrumător	Număr de participanți	Localitatea de proveniență	Surse de informare	Observații
1	Lumea dinozaurilor	6 iulie	voluntar prof. Stanca Suciu – Colegiul Național „Unirea” Târgu-Mureș	14	Târgu-Mureș (13), Sângeorgiu de Pădure (1)	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (radio), familie, prietenii din parc	
2	Atelier de confecționat scorburi artificiale	13 iulie	Szombath Zoltán	17	Târgu-Mureș	mass-media (radio), mijloace de promovare proprii (afiș, site), mass-media (radio)	

3	Petale zburătoare	20 iulie	Mihaela Sămărghișan	28	Târgu-Mureș (25), Ungaria (2), Corund (1)	mijloace de promovare proprii (afiș, site), mass-media (radio, televiziune, ziar), familie, prieteni, prieteni din parc	
4	Grădina cu flori	27 iulie	Mihaela Sămărghișan	18	Târgu-Mureș (14), Ungaria (4)	mijloace de promovare proprii (afiș), mass-media (televiziune, ziar), familie, prieteni, prieteni din parc	
Total	4 ateliere					77	2 participanți din alte județe, 4 participanți din alte țări (Ungaria)



Tabel 4: Ediția a IV-a a programului de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu” (ediția 2013) (coordonator – Mihaela Sămărghișan).




Nr. crt.	Denumirea atelierului	Data desfășurării atelierului	Îndrumător	Număr de participanți	Localitatea de proveniență	Surse de informare	Observații
1	Să redescoperim dinozaurii	5 iulie	prof. Stanca Suciu	14	Târgu-Mureș	mijloace de promovare proprii (afiș, site)	
2	Atelier de modelaj	12 iulie	Mihaela Sămărghișan	24	Târgu-Mureș	mijloace de promovare proprii (afiș, site), mass-media (televiziune), prieteni	
3	Incursiune în lumea florilor	19 iulie	prof. Stanca Suciu	24	Târgu-Mureș (22), Reghin (1), Ungaria (1)	mijloace de promovare proprii (afiș, site), mass-media (televiziune), prieteni	
4	Atelier de confecționat scorburi artificiale	26 iulie	Szombath Zoltán	22	Târgu-Mureș (17), Reghin (1), Ungaria (4)	mijloace de promovare proprii (afiș, site), mass-media (televiziune), prieteni	Atelierul de confecționat scorburi artificiale a fost organizat la cererea participanților.
Total	4 ateliere					84	1 participant din alt județ, 4 participanți din alte țări (Ungaria)

Tabel 5: Tablou general al vizibilității activității „Școala de vară la muzeu” (ediția 2011) în cadrul comunității.



Nr. crt.	Cotidianul / periodicul / postul TV – Radio	Vizualizări
1	 http://www.zi-de-zi.ro/detalii-articol/article/ateliere-de-creatie-la-muzeul-de-stiintele-naturii.html	322
2	 http://www.zi-de-zi.ro/detalii-articol/back_to/lista-prim-pagina/article/scoala-de-vara-la-muzeu/50433.html	203
3	 http://www.zi-de-zi.ro/detalii-articol/back_to/lista-eveniment/article/scoala-de-vara-la-muzeu-la-final.html	120
4	 http://www.tvmures.ro/stiri-locale/stiri-calde/detalii-stiri-calde/article/scoala-de-vara-la-muzeul-judetean-mures-editia-a-ii-a.html	154
5	http://www.afacerimures.ro/comunicate-presa/comunicate-detalii/articole/scoala-de-vara-la-muzeul-judetean-mures.html	?
Total		799

Tabel 6: Tablou general al vizibilității activității „Școala de vară la muzeu” (ediția 2012) în cadrul comunității.

Nr. crt.	Cotidianul / periodicul / postul TV – Radio	Vizualizări
1	 http://www.ziaruldemures.ro/pagini/detalii-stire/artico/lumea-dinozaurilor-la-scoala-de-vara-la-muzeu.html	?
2	 http://citynews.ro/eventiment/lumea-fascinanta-fluturilor-la-muzeul-judetean	146

3	 http://www.zi-de-zi.ro/uncategorized/cap/continua-%E2%80%99Escoala-de-vara-la-muzeu http://www.zi-de-zi.ro/cultura/petale-zburatoare-la-muzeu http://www.zi-de-zi.ro/social/lumea-dinozaurilor-la-scoala-de-vara-la-muzeu	10+5+3+4=22
4	regiuneacentru.ro http://regiuneacentru.ro/2012/07/targu-mures-la-muzeu-copiii-au-construit-casute-pentru-pasari/	?
5	 http://www.targumureseanul.ro/detali-stire/paginare/212/articol/scoala-de-vara-la-muzeu.html	?
6	 http://www.opiniamureseana.ro/article.php/%C8%98coala-de-var-%C4%83-la-muzeu/407/	?
Total		168

Tabel 7: Tablou general al vizibilității activității „Școala de vară la muzeu” (ediția 2013) în cadrul comunității.

Nr. crt.	Cotidianul / periodicul / postul TV – Radio	Vizualizări
1	CIMEC http://cimec.wordpress.com/category/targu-mures/	?
2	 CityNews http://citynews.ro/eventiment/cincea-editie-scolii-de-vara-la-muzeul-judetean-mures-1246311	14
3	http://www.ziare.com/tg-mures/cultura/stiinte-la-muzeu-3978784	656
4	 http://www.ziaruldemures.ro/pagini/detalii-stire/articol/daca-e-iulie-e-scoala-de-vara.html	670
Total		670

Anexa 1: Lumea dinozaurilor (ediția 2011) – o sistematizare

Lumea dinozaurilor (ediția 2011)

– **data și ora:** 29 iulie 2011, orele 10,00 – 12,00;

– **îndrumător:** Daniela Botoș;

– **număr de locuri:** 24;

– **număr de participanți:** 35;

– **competențe specifice:** să recunoască alcătuirea generală a unei reptile, să cunoască viața și obiceiurile dinozaurilor, să reconstituie o lume dispărută, să se familiarizeze cu tehnica de turnare în ipsos, cu decorarea obiectelor din ipsos prin tehnica decoupage-ului, dând viață dinozaurilor;

– **materiale utilizate:** kit dinozauri (*materiale și unelte:* planșe despre viața pe Pământ, șabloane pentru "fosile" de dinozauri, tăviță pentru gips lichid, gips, vopsea colorată, burete pentru colorare, pensule, trei schelete de dinozauri din plastic, etajere pentru dinozauri etc.), dinozauri din ipsos (realizați cu șabloane), vopsele colorate tip acril, lacuri speciale, pensule, pistol de lipit cu silicon, magnet (folie), *suport digital (prezentare power-point)*;

– **finalizare:** reconstituiri de schelete (Triceratops, Tyranosaurus, Pteranodon), realizarea unor obiecte decorative: "dinozauri".

– **valorificare:** etalare în *expoziția* de pedagogie muzeală din vara anului 2012.

Anexa 2: Comunicat de presă: „Școala de vară la muzeu” (ediția 2013)

Școala de vară la muzeu

Organizarea *atelierelor de creație vara, în luna iulie, în fiecare zi de vineri, între orele 10,00–12,00* a devenit deja o **tradiție**, la Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș.

Astfel, în luna iulie, în următoarele zile de **vineri**, copiii cu vârste cuprinse între 6-12 ani, vor fi întâmpinați de specialiștii muzeului, la sediul Secției de Științele Naturii din Târgu-Mureș, de pe strada Horea nr. 24, care le vor împărtăși din tainele meseriei lor.

Ediția de anul acesta, a IV-a, debutează în 5 iulie 2013 și se va desfășura conform programului de mai jos:

– 5 iulie 2013, orele 10,00–12,00: „**Să redescoperim dinozaurii**” (îndrumător: prof. Stanca Suci; 24 locuri);

– 12 iulie 2013, orele 10,00–12,00: „**Atelier de modelaj**” (îndrumător: cercetător dr. Mihaela Sămărghișan; 24 locuri);

– 19 iulie 2013, orele 10,00–12,00: „**Incursiune în lumea florilor**” (îndrumător: prof. Stanca Suci; 24 locuri);

– 26 iulie 2013, orele 10,00–12,00: „**Atelier de confecționat scorburi artificiale**” (îndrumător: restaurator Szombath Zoltán; 24 locuri).

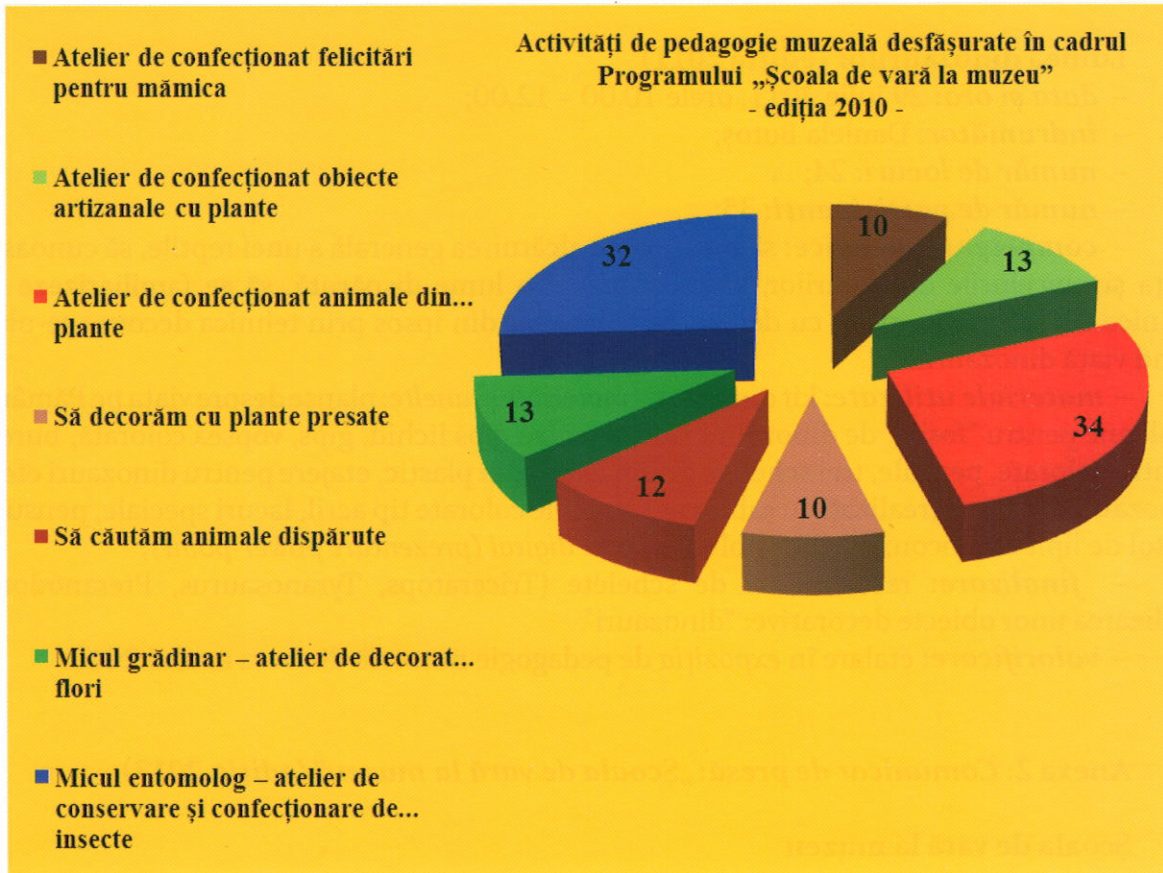
Înscrierile se pot face zilnic, între orele 9–13,

– la sediul Secției de Științele Naturii din Târgu-Mureș, strada Horea nr. 24,

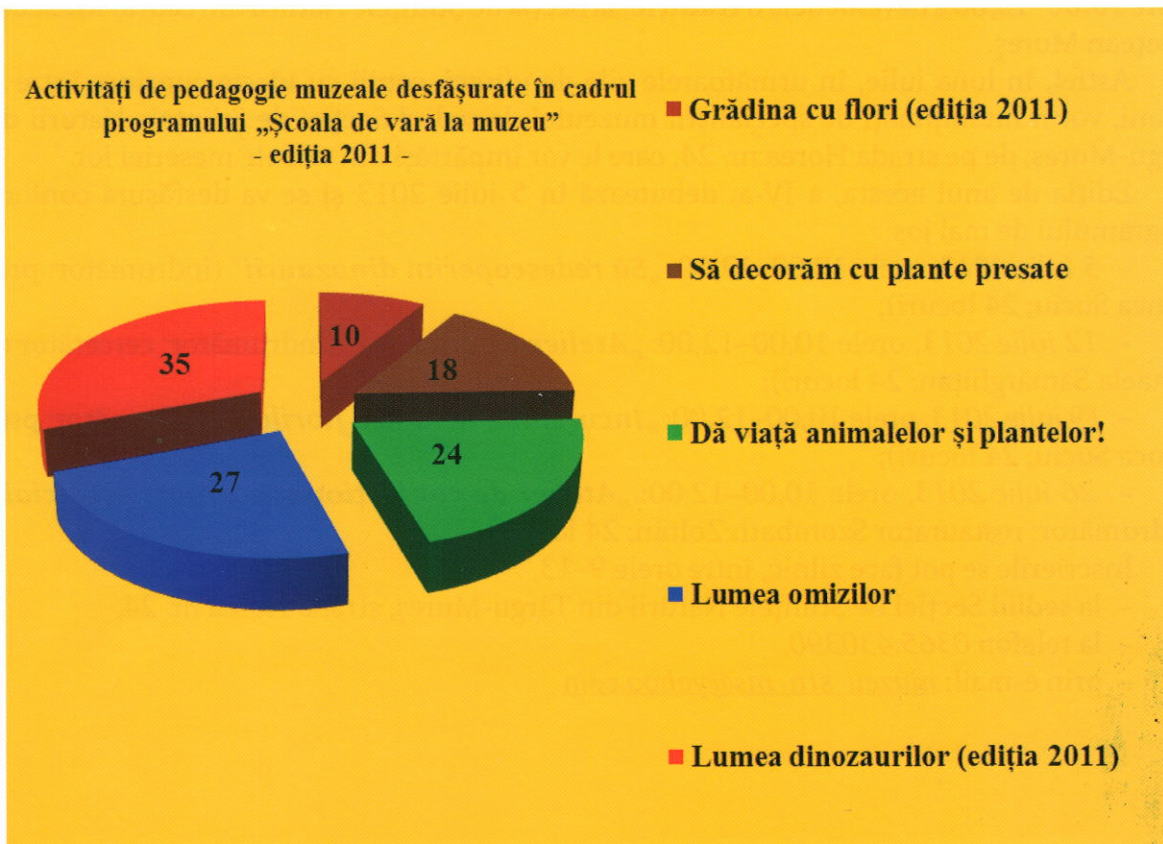
– la telefon 0365.430390,

– prin e-mail: muzeu_stn_ms@yahoo.com

Anexa 3

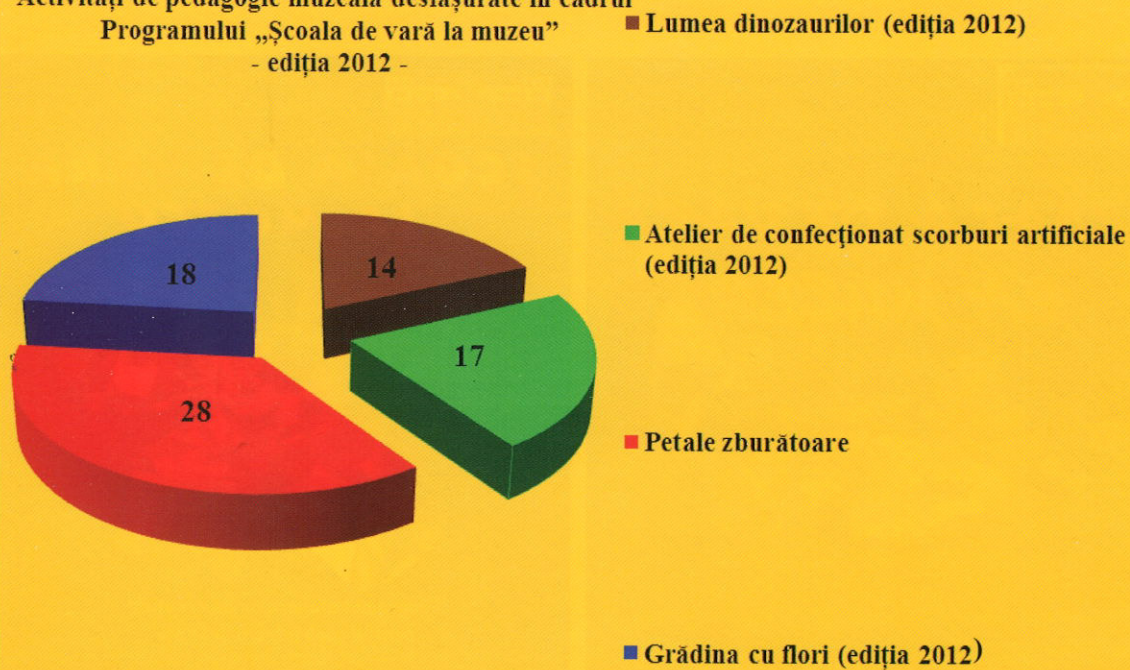


Anexa 4



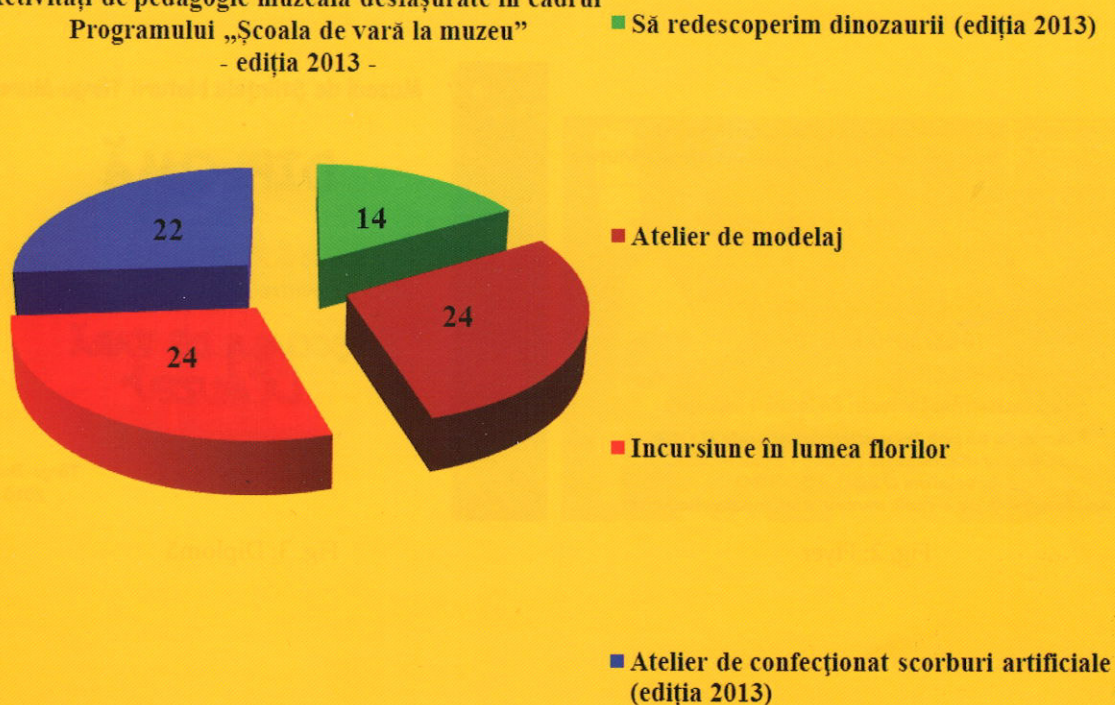
Anexa 5

Activități de pedagogie muzeală desfășurate în cadrul
Programului „Școala de vară la muzeu”
- ediția 2012 -



Anexa 6

Activități de pedagogie muzeală desfășurate în cadrul
Programului „Școala de vară la muzeu”
- ediția 2013 -





Muzeul Județean Mureș
Secția de Științele Naturii
Târgu-Mureș

ȘCOALA DE VARĂ LA MUZEU

Programul atelierelor de creație:

- 16 iulie 2010, orele 10 – 12: „Atelier de confecționat felicitări pentru mămică” (îndrumător: Ana Berbecar; 24 locuri; 1 leu/copil);
- 23 iulie 2010, orele 10 – 12: „Atelier de confecționat obiecte artizanale cu... plante” (îndrumător: Sorina Oprea; 24 locuri; 1 leu/copil);
- 30 iulie 2010, orele 10 – 12: „Atelier de confecționat animale din... plante” (îndrumător: Angela Săplăcan; 24 locuri; 1 leu/copil).

Înscrierile se pot face, zilnic între orele 9 - 13,
la sediul muzeului de pe str. Horea nr. 24,
la telefon: 0365.430390
sau la adresa de e-mail: muzeu_stn_ms@yahoo.com



Muzeul Județean Mureș
Secția de Științele Naturii Tg-Mureș

ȘCOALA DE VARĂ LA MUZEU

**Programul atelierelor de creație,
pentru copii între 6 și 11 ani:**

- 6 august 2010, orele 10 - 12: „Să decorăm cu plante presate” (îndrumător: Mihaela Sămărghițan; 24 locuri);
- 13 august 2010, orele 10 - 12: „Să căutăm animale dispărute” (îndrumător: Angela Săplăcan; 24 locuri);
- 20 august 2010, orele 10 - 12: „Micul grădinar - atelier de decorat... flori” (îndrumător: Mihaela Sămărghițan; 24 locuri);
- 27 august 2010, orele 10 - 12: „Micul entomolog - atelier de conservare și confecționare de insecte” (îndrumători: Florentina Tagănel, Szombath Zoltán; 24 locuri).

Înscrierile se pot face zilnic între orele 9-13,
la sediul muzeului de pe strada Horea nr.24,
la nr. de telefon 0365 430390
sau la adresa de e-mail: muzeu_stn_ms@yahoo.com

Fig. 1: Afişe, ediția 2010



Muzeul Județean Mureș
Secția de Științele Naturii Târgu-Mureș

ȘCOALA DE VARĂ LA MUZEU

16 iulie 2010, orele 10 – 12
„Atelier de confecționat felicitări pentru mămică”
(îndrumător: Ana Berbecar; 24 locuri; 1 leu/copil);

Înscrierile se pot face, zilnic între orele 9 - 13,
la sediul muzeului de pe str. Horea nr. 24,
la telefon: 0365.430390
sau la adresa de e-mail: muzeu_stn_ms@yahoo.com

Fig. 2: Flyer



Muzeul de Științele Naturii Târgu-Mureș

DIPLOMĂ

Se acordă
pentru participarea la

„ȘCOALA DE VARĂ LA MUZEU”

Târgu-Mureș,
2010

Fig. 3: Diplomă



Fig. 4: Afiș, ediția 2013



Fig. 5: Banner



Fig. 6: Pliant



Fig. 7: Produs



Fig. 8: „Cel mai activ participant”



Fig. 9: „Cel mai tânăr participant”



Fig. 10: „Cel mai vârstnic participant”

PROIECTUL „DE CE AU NEVOIE ANIMALELE?” – AVANTAJELE ÎNVĂȚĂRII BAZATE PE PROIECTE

Adela BUTIURCA

Școala Gimnazială „Mihai Viteazul”, str. Muncii nr.17, RO-540473 Târgu-Mureș,
adela2109@yahoo.com

Rezumat

Proiectul s-a desfășurat pe durata unui întreg an școlar (2012-2013), reunind mai mulți parteneri: Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu”, Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș, Muzeul de Artă Târgu-Mureș și Grădina Zoologică din Târgu-Mureș. Inițiatorii proiectului au fost: din partea muzeului, cercetător dr. Mihaela Sămărghițan, iar din partea gimnaziului, prof. Adela Butiurca. Lucrarea de față prezintă avantajele învățării bazate pe proiecte și descrie etapele parcurse de elevi în realizarea acestui proiect. Proiectul s-a concretizat în realizarea unor activități legate de tema propusă, „De ce au nevoie animalele”, desfășurate la școală, la muzeu și la grădina zoologică. Acestea au constat în: vizite, lecții deschise, realizare de portofolii, activități creative. Toate aceste activități au avut un real succes, concretizat în realizarea a două cărți: „O altfel de evaluare” și „Anotimpurile copilăriei”. Elevii au fost deosebit de atrași de modul de desfășurare a activităților, cu totul altfel decât cele obișnuite. Învățarea bazată pe proiecte a trezit interesul copiilor spre învățatură, constatând că procesul învățării poate fi deosebit de atractiv.

Introducere

Învățarea bazată pe proiecte reprezintă una dintre abordările procesului de instruire, disponibilă în „repertoriul” unui profesor. Această abordare nu este adecvată pentru toate tipurile de competențe și cunoștințe. Cadrele didactice care optează pentru instruirea bazată pe proiecte se confruntă cu unele provocări pe care trebuie să le depășească în trecerea de la practicile tradiționale la cele noi.

Unii profesori pot considera haosul „organizat” al proiectelor drept descurajator. O clasă care învață prin proiecte este o clasă centrată pe elev, în care colaborarea, conversația și mișcarea sunt absolut necesare; elevii au la dispoziție numeroase resurse și materiale didactice existând starea necesară pentru asumarea de riscuri.

Mediul este unul în care elevii nu au rețineri să-și împărtășească opiniile și ideile, ei fiind încurajați să gândească în mod autonom și la un nivel superior. Așteptările clare și organizarea sunt esențiale, însă profesorii vor descoperi și că o bună pregătire a activităților poate duce la implicarea și obținerea de rezultate de către elevi.

Învățarea bazată pe proiecte necesită timp, acest lucru fiind de multe ori un motiv de îngrijorare pentru mulți profesori care fac trecerea la acest tip de abordare a curriculumului. O unitate de învățare bazată pe un proiect, bine concepută, ar trebui să aibă în mod clar stabilit cunoștințele care merită să li se aloce timp pentru a fi descoperite. Concentrându-se pe ideile importante, care au o valoare durabilă, dincolo de sala de clasă, elevii devin în mod activ implicați și autonomi în luarea deciziilor și orientarea propriilor acțiuni – ei gândesc și produc la un nivel superior. Pentru a preda din control elevilor, menținând în același timp standardele și rigoarea necesare, proiectele trebuie să fie planificate până la cel mai mic detaliu. Elevii trebuie să aibă o direcție foarte clară, prin care sunt definite așteptările,

responsabilitățile, procesele și calendarul activităților. În mod esențial, ceea ce necesită mai mult timp de pregătire, are drept răsplată rezultatele învățării.

Învățarea bazată pe proiecte

Învățarea bazată pe proiecte este un proces în care elevii:

- investighează, descoperă, prelucrează informații despre o temă de real interes pentru ei, care are relevanță atât pentru experiența lor de viață, cât și pentru contextele vieții cotidiene în care vor fi subiecți;

- sunt actori cu roluri multiple în organizarea, planificarea, realizarea și evaluarea activităților;

- sunt puși în situații practice în care sunt determinați să experimenteze deprinderi și capacități noi și să le consolideze pe cele dobândite;

- utilizează cooperarea ca modalitate de bază în atingerea scopurilor individuale și de grup.

Învățarea bazată pe proiecte este și un produs care:

- reflectă efortul individual și de grup pentru atingerea anumitor obiective formulate și de programă și de către elevi împreună cu cadrul didactic;

- reprezintă expresia performanței individuale și a grupului;

- constituie dovada implicării fiecărui elev și a interesului pe care fiecare elev l-a manifestat pentru îmbunătățirea unui parcurs colectiv.

Învățarea bazată pe proiecte permite elevilor achiziționarea următoarelor capacități de bază:

- deprinderi de bază: cititul, scrisul, socotitul și raționamentul matematic, a vorbi și a asculta;

- capacități legate de gândire: a învăța, a raționa, a gândi creativ, a lua decizii, a rezolva probleme;

- calități personale: responsabilitate individuală, stimă de sine și autoconducere, sociabilitate și integritate morală.

Învățarea bazată pe proiecte are rolul de a sprijini cadrul didactic în încercarea lui de a-i atrage pe elevi către școală, creează un context stimulat, atractiv, bazat pe interesele elevilor, pe deciziile luate de cadrul didactic împreună cu elevii, dar respectând și cerințele programei. În cadrul acestei metode fiecare elev contribuie, în măsura responsabilităților și intereselor lui, la obținerea unui rezultat concret colectiv. Fiecare elev reprezintă o „piesă” dintr-un mecanism care depinde de toți și de fiecare în parte.

Principiile de bază în realizarea unui proiect sunt: cooperarea, responsabilitatea, participarea, negocierea, luarea deciziilor în comun, libertatea inițiativei, respectul și toleranța.

Un cadru didactic trebuie:

- să fie un inventator de sarcini de învățare stimulative;

- să fie o resursă pentru elevi și, ocazional, o soluție pentru problemele care îi depășesc pe elevi;

- să fie un modelator al proceselor complexe de gândire;

- să îi ajute pe elevi să lucreze;

- să le ofere o structură inițială pentru a facilita implicarea elevilor;

- să ofere informații despre procesul de planificare, desfășurare a proiectului;

- să identifice punctele nevralgice ale planurilor și să-i ajute pe elevi să găsească soluții.

Cerințele realizării unui proiect educativ ar fi următoarele:

- să aibă un conținut transdisciplinar;

- să se bazeze pe învățarea prin cooperare;

- locul de desfășurare a proiectului este de dorit să nu fie doar sala de clasă;

- calendarul acțiunilor să fie cunoscut și afișat în clasă;
- resursele materiale să fie diversificate;
- copiii să fie parteneri în luarea deciziilor;
- să se desfășoare în paralel cu activitățile obișnuite;
- durata să fie de cel puțin o săptămână;
- produsele finale să fie expuse în clasă sau în alte spații din școală;
- să dețină un portofoliu (planul, calendarul, produse ale copiilor, comentarii) care să rămână la îndemâna lor.

Descrierea proiectului

Obiectivele proiectului

Obiectivul general este trezirea interesului elevilor pentru învățare.

Obiectivele urmărite au fost:

- atragerea elevilor către școală;
- crearea unui context stimulat, atractiv, bazat pe interesele elevilor;
- implicarea activă a fiecărui elev în procesul învățării;
- stimularea cooperării tuturor elevilor.

Etapele desfășurării proiectului:

Proiectul s-a desfășurat în 3 etape:

1. Formarea și organizarea echipei, etapă în care s-au stabilit responsabilitățile și calendarul activităților.

2. Desfășurarea activităților propriu-zise.

3. Evaluarea proiectului.

În cadrul **primei etape** s-au întocmit documentele, s-au stabilit responsabilitățile, s-a stabilit calendarul activităților și tipurile de activități.

Echipa de proiect a fost alcătuită din:

- prof: Adela Butiurca, Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Târgu-Mureș, organizator;
- dr. Mihaela Sămărghițan, cercetător științific, Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, organizator;
- Angela Săplăcan, muzeograf, Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, invitat;
- Cora Fodor, muzeograf, Muzeul Județean Mureș, Muzeul de Artă, invitat.

În cadrul celei de **a doua etapă** s-au desfășurat următoarele activități:

- vizită la Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii;
- lecție deschisă cu tema „De ce au nevoie animalele?”, la Școala Gimnazială „Mihai Viteazul”;
- vizită la Grădina Zoologică Târgu-Mureș;
- realizare de portofolii tematice.

Prima activitate s-a desfășurat la sediul Muzeului Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, unde dr. Mihaela Sămărghițan și muzeograf Angela Săplăcan au pregătit elevilor materiale în format Power-Point prin care s-a urmărit stimularea curiozității despre animale a elevilor implicați în proiect (Fig. 1). Materialele prezentate au cuprins informații despre viața animalelor, modul de hrănire, habitatele acestora.

A doua activitate s-a desfășurat la școală, constând într-o lecție deschisă având subiectul „De ce au nevoie animalele”.

Reactualizarea cunoștințelor s-a realizat printr-un material în Power-point „Animalele”, prin care s-au repetat cunoștințele acumulate în orele anterioare despre animalele domestice și animalele sălbatice.

Conținutul noii lecții a fost prezentat în format electronic de către dr. Mihaela Sămărghițan. Materialul a fost însoțit de explicații. Pe parcursul prezentării, elevii au fost puși în situația de a descoperi singuri anumite informații noi. Ei au observat că animalele, pentru a trăi, au nevoie de: hrană, aer, apă, adăpost, temperatură adecvată, lumină etc. S-a stabilit că fiecare animal are nevoie de anumite condiții proprii pentru o dezvoltare optimă.

Realizarea feed-back-ului: elevii și-au ales câte un animal de plastic și au numit câteva din necesitățile sale de trai. S-au completat fișe individuale de muncă, ce au constituit o schiță a lecției, pe care elevii au atașat-o în caietele lor.

Încheierea lecției: doamna Cora Fodor a prezentat elevilor un material în care apar diferite animale în opere de artă.

Proiect de lecție

Gimnaziul „Liviu Rebreanu” Târgu – Mureș

Clasa: a III-a

Profesor: Adela Butiurca

Invitați: dr. Mihaela Sămărghițan, cercetător științific (Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii)

Angela Săplăcan, muzeograf (Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii)

Cora Fodor, muzeograf (Muzeul Județean Mureș, Muzeul de Artă)

Aria curriculară: Matematică și științe

Obiectul: Cunoașterea mediului

Subiectul: „De ce au nevoie animalele?”

Tipul lecției: mixtă

Obiectiv general: să cunoască principalele nevoi ale animalelor (aer, apă, hrană, lumină și căldură), în funcție de zona în care acestea trăiesc.

Obiective operaționale:

O1 – să recunoască animalele sălbatice, domestice și din alte zone ale lumii;

O2 – să descrie părțile din care este alcătuit corpul unor animale;

O3 – să dea exemple de animale sălbatice care trăiesc în țara noastră;

O4 – să dea exemple de animale sălbatice care trăiesc în alte zone ale lumii;

O5 – să observe pe baza materialelor prezentate necesitățile animalelor;

O6 – să stabilească necesitățile animalelor;

O7 – să-și formeze o atitudine pozitivă față de animale, plante și mediul înconjurător.

Metode și procedee didactice: conversația, explicația, observația, jocul didactic, problematizarea, munca independentă.

Mijloace didactice: fișe de lucru; manualul (pp. 36–37), prezentări Power-Point, videoproiector, computer, imagini cu diferite animale; portofolii realizate de elevii clase, animale din plastic;

Forme de organizare: frontală, individuală.

Durata: 50 minute

Bibliografie:

1. Todor, Virginia, și colab., 1988, *Metodica predării cunoștințelor despre natură la clasele I-IV*, Ed. Didactică și Pedagogică, București.

2. Pițilă, Tudora, Mihăilescu, Cleopatra, 2004, *Cunoașterea mediului, manual pentru clasa a III-a*, Ed. Aramis, București.

3. ***, 2006, *Descoperă minunile lumii*, Ed. Riders Digest.

Momentele lecției	Activitatea învățatorului	Activitatea elevilor	Metode	Mijloace	Evaluare
1. Moment organizatoric	Se stabilește liniștea necesară începerii orei.	Elevii își pregătesc portofoliile, manualele, penarele.	Conversația		
2. Verificarea temei	Se verifică portofoliile elevilor (imagini ale unor animale din alte zone ale lumii).	Cele mai interesante planșe sunt prezentate în fața clasei.	Conversația Explicația	Planșele realizate de către elevi	Observarea sistematică
3. Reactualizarea cunoștințelor	Folosindu-se de prezentare Power-Point se adresează întrebări despre animalele domestice, animalele sălbatice, precum și despre animalele sălbatice din alte zone ale lumii.	Elevii dau exemple de animale domestice și sălbatice, le denumesc, stabilesc foloasele aduse de acestea omului. Recunosc câteva animale pornind de la imagini. Se descriu părțile componente ale corpului unor animale. Recunosc adăpostul unor animale sălbatice, stabilesc familia unor animale domestice.	Conversația Jocul didactic Observația	Prezentare Power-Point	Verificare orală, frontală Calculatorul acordă tuturor elevilor calificativul F.B.
4. Anunțarea subiectului și a obiectivelor	Se anunță titlul lecției: „De ce au nevoie animalele?”, precum și importanța cunoașterii acestor necesități.	Sunt atenți la cadrul didactic.	Conversația Observația		
5. Dirijarea învățării	Se prezintă de către d-na muzeograf Angela Săplăcan conținutul noii lecții în format electronic. Materialul va fi însoțit de explicațiile d-nei muzeograf. Pe parcursul prezentării, elevii vor fi puși în situația de a descoperi singuri anumite informații.	Elevii observă că animalele, pentru a trăi, au nevoie de hrană, aer, apă, adăpost, temperatură adecvată, lumină etc. Se stabilește că fiecare animal are nevoie de anumite condiții proprii pentru o dezvoltare optimă.	Dialogul Conversația Problematizarea Observația	Prezentare Power-Point	Observarea sistematică
6. Realizarea feed-back-ului	Se cere elevilor să-și aleagă de pe bancă câte un animal și să numească câteva din necesitățile sale de trai. Se dau spre completare fișele individuale, ce se constituie într-o schiță a lecției, pe care o vor atașa în caietele lor.	Câte un elev stabilește condiții proprii pentru o dezvoltare animalului ales. Elevii completează fișa individual.	Munca independentă	Fișe de lucru	Observarea sistematică
7. Obținerea performanței	Se cere elevilor să se verifice oral modul de completare al fișei.	Elevii vor citi modul în care au completat fișele de lucru și vor corecta eventualele greșeli.	Dialogul Conversația Problematizarea Observația	Fișe de lucru	Observarea sistematică

8. Încheierea lecției	În încheierea lecției, d-na muzeograf Cora Fodor va prezenta elevilor un material în care apar diferite animale în opere de artă. Se împart elevilor planșe cu diferite animale.	Elevii vizionează materialul apoi desenează planșa primită.	Dialogul Conversația Problematizarea Observația	Prezentare Power-Point	
9. Aprecieri	Se fac aprecieri asupra modului de implicare al elevilor la lecție. Se dă ca temă: de realizat o fișă în care să scrie câteva curiozități despre animale (din reviste, atlase, cărți, emisiuni TV ș.a.)	Elevii pot fi implicați în a-și exprima opinia despre implicarea lor și a colegilor lor. Elevii notează tema (p.37: Portofoliu)	Observația Conversația Explicația		

Fișă de lucru De ce au nevoie animalele?

1. Completează:

Pentru a trăi și a se dezvolta, fiecare animal are nevoie de:,,,, și

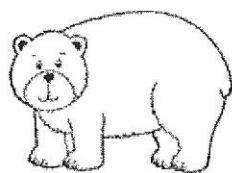
(aer, hrană, pământ, adăpost, vânt, lumină, ninsoare, apă)

2. Alege câte două animale care trăiesc:

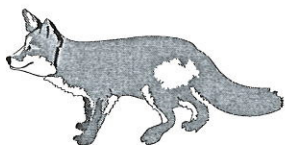
- în zonele reci.....
- în apă.....
- sub pământ.....
- în peșteri.....
- în păduri.....

(lup, liliac, cârtiță, urs polar, focă, meduze, căprioară, vulpe, rechin, delfin, râme, furnici, urs, păianjen).

3. Găsește-le adăpostul:



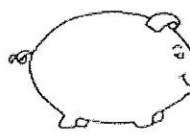
grajd



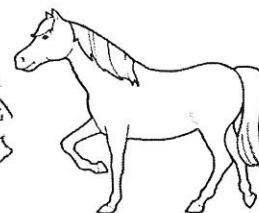
coteț



bârlog



vizuină



scorbură

4. Găsește hrana potrivită fiecărui animal:

- | | |
|---------|----------------------------|
| vaca | zmeură, fragi, mure |
| câinele | carne |
| porcul | iarbă |
| lupul | oase |
| ursul | boabe de porumb și grâu |
| găina | porumb, resturi de mâncare |

A treia activitate s-a desfășurat la grădina zoologică din oraș. Elevii au observat aici în mod direct animalele existente, modul de hrănire, caracteristicile spațiului ocupat (Fig. 2).

În perioada următoare, elevii au realizat *portofolii* dând dovadă de cunoștințe și competențe acumulate pe parcursul derulării proiectului. Ei au valorificat informațiile asimilate în clasă, la muzeu, la grădina zoologică și prin studiu individual. Munca lor a fost prezentată și expusă la sediul muzeului (Fig. 3).

Evaluarea proiectului s-a concretizat prin realizarea a două cărți: „O altfel de evaluare” și „Anotimpurile copilăriei” (Fig. 4). Primul volum cuprinde aspecte teoretice și practice ale evaluării pe baza proiectelor, cel de-al doilea cuprinde un număr impresionant de creații literare ale elevilor participanți la acest proiect, având ca temă lumea minunată a animalelor.

Mediatizarea proiectului s-a realizat prin afișarea lucrărilor realizate la școală și la muzeu, invitarea reprezentanților din mass-media locală la activitățile derulate în cadrul proiectului, apariții la radio-TV (Fig. 5).

Concluzii

Pe parcursul derulării proiectului elevii au manifestat o atitudine pozitivă față de activitatea de învățare. Metodele utilizate au trezit interesul acestora spre învățatură, elevii constatând faptul că procesul învățării poate fi nu doar util, ci și deosebit de plăcut.

Metoda proiectelor dezvoltă abilitățile de colaborare și competențele de comunicare ale tuturor elevilor participanți.

BIBLIOGRAFIE

1. Bocoș, M., 2002, *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
2. Ciubotaru, M., Popescu, M., Antonovici, Ș., Fenichiu, D, 2005, *Aplicații ale metodei proiectelor*, Ed. CD Press, București.
3. Culea, L., 2008, *Activitatea integrată*, Ed. Didactica Publishing House, București.
4. Preda, V., 2002, *Metode proiectelor la vârstele timpurii*, Ed. Miniped, București.
5. *** *Ghid pentru proiecte tematice*, 2008, Ed. Didactica Publishing House, București.

THE EDUCATIONAL PROJECT „WHAT ARE ANIMALS NEEDS?” – THE ADVANTAGES OF PROJECT-BASED LEARNING (Abstract)

The project was developed during an entire school year (2012–2013), bringing together multiple partners: Middle School “Liviu Rebreanu”, Mureș County Museum, Department of Natural Sciences and Department of Art, and Zoo Târgu-Mureș. The initiators of the project were: dr. Mihaela Sămărghișan by museum and by the gymnasium, prof. Adela Butiurca. This paper presents the benefits of project-based learning and describes the steps taken by the students in accomplish this project objectives.

The project resulted in the development of activities related to the proposed theme “animals’ needs”, held at the school, at the museum and at the zoo. These were: visits, open lessons, performing portfolios, creative activities. All these activities were a success, resulted in development of two books: “A different assessment” and “Seasons of childhood”. Students were particularly attracted to the conduct of activities, quite differently than usual.

Project-based learning has aroused the interest of the children to education, noting that the learning process can be particularly attractive.



Fig. 1 a, b: Aspecte din timpul activităților – prezentare Power-Point, vizitarea muzeului



Fig. 2: Vizitarea Grădinii Zoologice

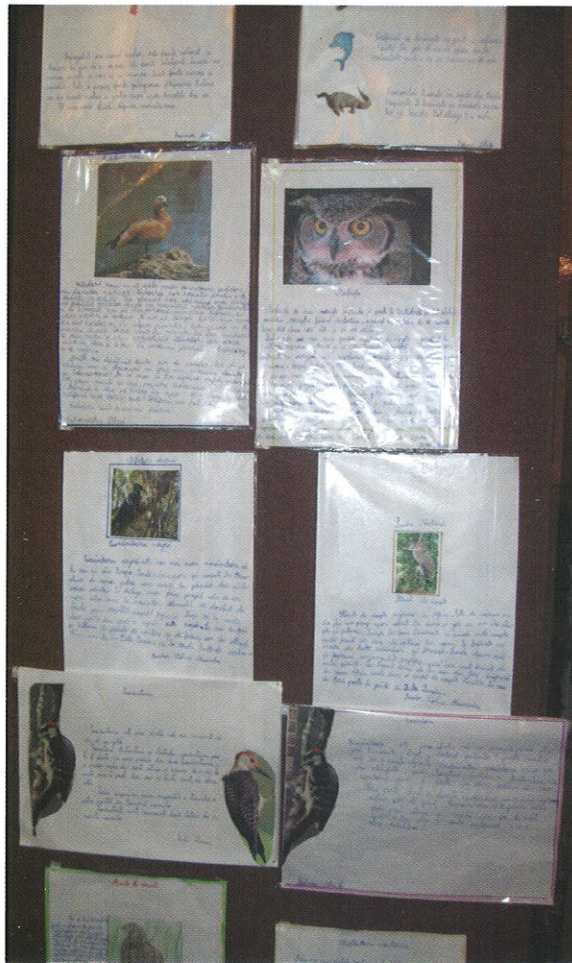


Fig. 3 a, b: Expoziție de portofolii – muzeu



Fig. 4 a, b: „O altfel de evaluare”, „Anotimpurile copilăriei”



Fig. 5: Aspecte din timpul interviului

PROIECTUL EDUCAȚIONAL CONCURS „PRIN ÎMPĂRĂȚIA FLORILOR”, EDIȚIA A IV-A, 2014, DOMENIUL ECOLOGIE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

Angela-Domnica CIF

Grădinița „Paradisul Copilăriei”, structură a Școlii Gimnaziale „Mihai Viteazul” Târgu-Mureș, str. Progresului nr. 8, RO-540481 Târgu-Mureș

Rezumat

Proiectul „Prin împărăția florilor” a fost conceput ca o călătorie în lumea vie a florilor, unde preșcolarii au fost factori activi, implicați alături de cadre didactice și specialiști. În cadrul „Călătoriei” am parcurs fiecare etapă prin intermediul activităților proiectate, dar și a celor care au venit în completare prin sugestii ale copiilor și părinților sau cerute de proiectul însuși.

Este un proiect social, care cuprinde diverse activități de educație ecologică și expoziții cu lucrări artistico-plastice, desfășurându-se pe o perioadă de 9 luni, începând din luna octombrie 2013 și încheindu-se în iunie 2014.

Activitățile au fost proiectate venind în completarea actului educațional din instituțiile implicate, în vederea atingerii unor performanțe la preșcolari și de dezvoltare a personalității copilului. Pe lângă activitățile de observare și documentare, în fiecare lună am realizat vizite și activități practic-aplicative, activități de pedagogie muzeală, pentru formarea de abilități și comportamente.

Întâlnirile cu specialiștii în domeniu (de la Muzeul Județean Mureș – Secția de Științele Naturii, Grădina Botanică a Universității de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș, Florăria „Magnolia” din Târgu-Mureș) au deținut un rol important, deoarece cu ajutorul lor copiii au aflat multe lucruri interesante despre flori și despre mediul înconjurător.

În luna iunie am realizat evaluarea proiectului, care cuprinde un raport privind activitățile desfășurate de cadrele didactice implicate în proiect, însoțite de imagini concrete filmate sau fotografiate. Pentru valorificarea muncii copiilor am organizat o expoziție-concurs de arte plastice cu lucrările efectuate pe parcursul derulării proiectului.

Echipa de proiect a manifestat deschidere, receptivitate, a pus accent pe calitatea și nu pe cantitatea informațiilor, comportamentelor, atitudinilor care au fost dobândite de toți cei implicați în proiect.

După derularea proiectului sunt așteptate schimbări în comportament și atitudini vis-a-vis de mediul înconjurător din partea celor implicați.

Preambul

Copilul de astăzi, viitorul adult de mâine, trebuie educat în așa fel încât cunoștințele lui despre protecția mediului să fie însușite de la vârste fragede și să se continue apoi la grădiniță, locul unde se pun bazele formării gândirii și a spiritului ecologic.

Spațiile verzi ocupă un loc important în viața oamenilor pasionați de natură. Spațiul devine ambiental și parfumat în preajma florilor și a plantelor, iar o grădină poate fi locul unde ne petrecem zilele însoțite de primăvară, de vară sau chiar de toamnă plantând și îngrijind diferite soiuri de plante. Astfel, putem fi întâmpinați de buchete imense de trandafiri, de coloritul magnific al plantelor, de verdele crud, de simfonia culorilor diferitelor flori, de rulouri de crizanteme care ne dau spațiul verde mult râvnit!

Atât de fragede, florile sunt cheia care deschid calea spre frumusețea interioară, spre puritate. Iubim florile cu misterele lor, cu pacea din ele. Uneori, frumusețea naturii poate fi de-a dreptul copleșitoare!

Cu toții ne bucurăm de roua ce sclipește-n zori pe corola unei flori și ne întristăm deopotrivă când plăpândul lujer este rupt sau călcat în picioare. Suntem îngrijorați de ritmul rapid în care mediul se degradează datorită activităților inconștiente ale oamenilor.

Copiii, ei înșiși adevărate flori, trebuie să știe că florile constituie o expresie complexă a frumuseții, a bogăției mediului în care ne naștem, trăim și muncim, și de aceea, ei trebuie să le cunoască, să le iubească, să le cultive, să le îngrijească, să le ocrotească încă din anii vârstei fragede.

Educația ecologică are scopul de a îmbunătăți calitatea vieții prin cunoștințele, dar mai ales prin motivațiile pe care le oferă pentru a acorda mediului atenția și îngrijirea necesară.

Parteneriatul educațional urmărește transformarea reală a preșcolarilor și elevilor în actori principali ai demersului educațional, urmărindu-se atingerea unor obiective de natură formală, informală, socio-comportamentală. Colaborarea cu alți preșcolari din diferite unități și zone geografice este o activitate organizată, susținută, direcționată spre problemele educative care întregesc activitatea educativă, aducând un surplus informațional și completând condițiile concrete ale educației copiilor.

Copiii încep să înțeleagă lumea în care trăiesc, să se cunoască pe sine și să se transforme, să recepteze și să transmită mesaje, exprimându-și gândurile și sentimentele, fie prin comunicare verbală în întâlniri directe, fie prin creație plastică.

Pentru că deteriorarea continuă a mediului afectează întreaga societate, găsirea și aplicarea soluțiilor de stopare a acesteia trebuie abordată de întreaga comunitate. Din acest motiv am considerat necesară derularea unui proiect de îngrijire și protejare a naturii și în special a florilor.

Parteneri implicați în proiect:

- Muzeul Județean Mureș – Secția de Științele Naturii, în baza Protocolului de colaborare numărul 2225 din 26 XI 2012;
- Liceul Vocațional de Artă din Târgu-Mureș, în baza Protocolului de colaborare numărul 3977 din 15 XI 2012;
- Florăria „Magnolia” din Târgu-Mureș, în baza Protocolului de colaborare numărul 79 din 3 XII 2012;
- Grădina Botanică a Universității de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș, în baza Protocolului de colaborare numărul 14399 din 3 XII 2012.

Grupul țintă căruia i se adresează proiectul:

- beneficiari direcți: 293 preșcolari cu vârste cuprinse între 4–6 ani;
- beneficiari indirecti: - 27 cadre didactice; membrii ai comunității locale.

Grădinițe participante la proiect:

- Grădinița cu Program Normal Gurghiu;
- Grădinița cu Program Prelungit „Voinicel” Reghin;
- Grădinița cu Program Normal Lunca Bradului;
- Grădinița cu Program Prelungit „Târnavă” Sighișoara;
- Grădinița cu Program Prelungit nr. 10 Târgu-Mureș;
- Grădinița cu Program Prelungit „Albinuța” Târgu-Mureș;
- Grădinița cu Program Prelungit „Arlecchino” Târgu-Mureș;
- Grădinița cu Program Prelungit nr.12 Târgu-Mureș;
- Grădinița cu Program Prelungit „Dumbrava Minunată” Târgu-Mureș”.

Scopul proiectului

A fost stimularea dorinței și motivației copiilor de a cunoaște universul florilor, de a proteja natura, dezvoltându-le comportamentul ecologic.

Obiectivele specifice ale proiectului:

- să conștientizeze importanței florilor în viața omului;
- să participe activ la amenajarea spațiului destinat însămânțării plantelor;
- să cunoască componentele unei flori, modul ei de viață;
- să observe și să enumere modificările apărute în viața plantelor și să le consemneze după posibilitățile individuale;
- să experimenteze direct condițiile de viață al unei flori (umiditate, lumină, supliment de hrană, tratamente);
- să contribuie la realizarea unui centru tematic în grădiniță (pliante, reviste, semințe de flori);
- să-și însușească norme de comportament ecologic și să aibă o atitudine dezaprobatore față de cei care încalcă aceste norme;
- să conștientizeze importanța acțiunilor sale de intervenție asupra mediului;
- să-și stimuleze curiozitatea pentru investigare;
- să respecte norme de protecția muncii.

Descrierea activităților

Activitatea nr. 1

Prima activitate a avut ca scop formarea echipei manageriale a proiectului și delegarea sarcinilor și responsabilităților în septembrie 2013.

Activitatea nr. 2

Cea de-a doua activitate s-a desfășurat sub genericul „**Copiii și florile**”, la Liceul Vocațional de Arte în luna februarie 2014, sub directa îndrumare a cadrelor didactice de la Liceul Vocațional de Arte din Târgu-Mureș, a horticultorilor de la Florăria „Magnolia” și a muzeografilor de la Muzeul Județean Mureș – Secția de Științele Naturii.

Preșcolarii, beneficiarii direcți ai acestui proiect, au primit informații polivalente de la specialiști, au fost îndrumați spre o lume imaginară a florilor, sugerându-li-se să surprindă prin pictură „**Floarea fantastică**”.

Cadrelor didactice și părinții au fost poftiți să vizualizeze o peliculă documentară în care au aflat cum putem transforma un defect sau un handicap într-un atu. De asemenea, ei au avut libertatea de a picta „Floarea fantastică”.

Lucrările preșcolarilor și ale cadrelor didactice au fost analizate și evaluate din perspectiva artiștilor plastici, a muzeografilor, a cadrelor didactice și a preșcolarilor. Aceste lucrări au constituit o parte din expoziția Liceului Vocațional de Arte la Palatul Culturii „Părinți – cadre versus copiii”.

Această activitate a adus în fața protagonistului „copilul preșcolar” povestea florilor pusă în valoare de oameni dedicați, din perspective diferite. Ei au avut libertatea de a crea ceea ce imaginația lor a zămislit, de a așterne cu pensula pe coala imaculată stări, sentimente, enrame, informații.

Activitatea nr. 3

În luna martie 2014, la Grădina Botanică a Universității de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș, am desfășurat a treia activitate având drept titlu sugestiv: „**De la sămânță... la floare**”.

Preșcolarii împreună cu cadrele didactice și părinții voluntari, sub directa îndrumare a doamnei cercetător științific dr. Mihaela Sămărghișan de la Muzeul Județean Mureș – Secția de Științele Naturii și a doamnei inginer agronom Mariana Hirișiu de la Grădina Botanică a Universității de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș au efectuat o vizită la Grădina Botanică Universității de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș. Informațiile obținute au fost operaționalizate și diversificate printr-o activitate practică de însămânțare.

Activitatea desfășurată în cadrul Grădinii Botanice a Universității de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș a avut ca scop evidențierea rolului plantelor și florilor în menținerea sănătății.

Activitatea nr. 4

În cadrul amplului proiect „Noaptea Muzeelor” am desfășurat cea de-a patra activitate din proiectul nostru având rolul de „Mici muzeografi”. Amploarea și diversitatea activităților propuse de muzeu a dat posibilitatea preșcolarilor de a valorifica informațiile și deprinderile achiziționate pe parcursul proiectului. Preșcolarii împreună cu specialiști de la muzeu și de părinți, au participat la diverse ateliere propuse de muzeu, au vizitat exponatele și dioramele din muzeu, au participat la jocuri interactive.

În urma acestei activități preșcolarii au avut certitudinea că alături de specialiști au descoperit lumea care ne înconjoară îmbrăcată în valențe informative și formative inedite.

Activitatea nr. 5

Evaluarea proiectului s-a realizat în luna mai prin „Expoziția Concurs – Florile, stelele pământului”. Preșcolarii din cele zece grădinițe participante la proiect au trimis lucrări la expoziție. Lucrările au fost structurate pe domenii de realizare: pictură, desen, colaj și pe nivele de vârstă: 3–4 ani, 5–6 ani și premiate în conformitate cu regulamentul concursului.

Lucrările preșcolarilor au reliefat flori descoperite pe parcursul proiectului, atât în dioramele de la muzeu, în Grădina Botanică, la florării, cât și în imaginația lor. S-a realizat astfel o abordare transdisciplinară și interdisciplinară a „Împărăției florilor”.

Rezultatele așteptate ca urmare a implementării proiectului

Ca urmare a implementării proiectului, rezultatele așteptate sunt următoarele:

- implicarea unui număr cât mai mare de copii;
- înțelegerea de către copii a modificărilor ce apar în timp și în viața plantelor și utilitatea acestora pentru înfrumusețarea mediului în care trăim;
- înfrumusețarea spațiului grădiniței cu ajutorul plantelor cultivate și îngrijite de copii, de părinți;
- dezvoltarea de aptitudini artistice de realizare a unor obiecte decorative și aranjamente florale;
- îmbunătățirea colaborării grădiniței cu familia și comunitatea locală;
- însușirea unor bune practici ecologice la nivelul membrilor comunității;
- formarea unui grup de cadre didactice capabile de inițiative, acțiuni în domeniul educației ecologice;
- editarea unui album care să cuprindă imagini din activități precum și impresiile părinților, inspectorilor școlari și membrilor comunității locale despre activitățile din proiect.

Concluzii

Prin activitățile de pedagogie muzeală, cuprinse în Proiectele Educaționale, s-a realizat transformarea reală a preșcolarilor și elevilor în actori principali ai demersului educațional,

atingându-se obiective de natură formală, informală, socio-comportamentală; s-a adus un surplus informațional și s-au completat condițiile concrete ale educației copiilor.

BIBLIOGRAFIE

1. Agârbiceanu, I., 1999, *File din cartea naturii*, Ed. Vizual, București.
2. Bocoș, M., 2009, *Didactica disciplinelor pedagogice*, Ed. Paralela 45, Cluj-Napoca.
3. Chiș, V., 2001, *Pedagogie*, Cluj Napoca, Ed. Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca.
4. Galperstein, L., 2004, *Prima mea enciclopedie*, Ed. Litera Internațional, București.
5. ***, 2008, *Curriculum pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani)*, M.E.C.I., București.
6. ***, 2010, *Revista Învățământului Preșcolar*, Nr. 3+4/2010, Ed. Arlechin, București.

COMPETITION EDUCATIONAL PROJECT “THROUGH THE FLOWER KINGDOM”, 4TH EDITION, 2014, FIELD ECOLOGY AND ENVIRONMENT PROTECTION (Abstract)

“Through the flowers kingdom” project was conceived as a voyage through the living world of flowers, where the preschoolers were the actively involved factors along with the educational staff and specialists. Within the “Voyage”, we went through each stage with the help of the designed activities and also with those suggested by the children and their parents or by the project itself which completed the previous ones.

It is a social project comprising various ecological education activities and artistic and plastic works exhibitions lasting for 9 months, beginning in October 2013 and ending in June 2014.

The activities were designed to support and complete the educational activity in our institutions aiming at reaching certain performance with the preschoolers and developing the child’s personality. Beside the observation and documentation activities, we had visits and practical activities, museum-related pedagogical activities, to form abilities and determine behaviour.

The meeting with the professionals in these fields (the County Museum, the Natural Science department, the Botanical Garden, The Medical University in Târgu-Mureș, “Magnolia” flowershop) had a very important role because children could learn many interesting things about flowers and the environment during these sessions.

In June, we had the evaluation of the project which is a report of the activities performed by the educational staff involved in the project, accompanied by definite moving images or photographs. To give more importance to the children’s work, we organized a competition-like exhibition of all the artistic work they made during the project.

The project team manifested receptiveness, openmindedness, emphasis on the quality and not quantity of information, behaviour and attitudes developed in all those involved in the project.

After the project period, there are changes in behaviour and attitude regarding the environment expected in all the participants.



Aspecte din timpul desfășurării activităților

PROIECTUL EDUCAȚIONAL CONCURS „ÎN LUMEA MINUNATĂ A ANIMALELOR”, EDIȚIA A IV-A, 2014, DOMENIUL ȘTIINȚELE NATURII

Dorina POP

Grădinița „Paradisul Copilăriei”, structură a Școlii Gimnaziale „Mihai Viteazul” Târgu-Mureș,
str. Progresului nr. 8, RO-540481 Târgu-Mureș

Rezumat

Proiectul Educațional Concurs „În lumea minunată a animalelor” a fost conceput ca o incursiune în lumea animalelor, unde preșcolarii au fost factori activi, implicați, alături de cadre didactice și specialiști. Incursiunea în această „lume incitantă” s-a materializat prin activități temeinic proiectate, îmbogățite cu sugestii ale copiilor, părinților și specialiștilor.

Este un proiect-concurs care cuprinde diverse activități de cunoașterea mediului, zoologie, arte, concurs cu personaje „animale” domestice, „animale” sălbatice și „animale” protejate prin lege, desfășurându-se pe o perioadă de 5 luni, începând din luna noiembrie 2013 și încheindu-se în luna mai 2014.

Pe perioada desfășurării proiectului, grupul țintă a participat la trei activități de documentare, observare și implementare a noțiunilor descriptive specifice arealului animal, în vederea atingerii scopului propus spre realizare. Întâlnirile cu specialiștii în domeniu au deținut un rol important, deoarece cu ajutorul lor copiii au aflat multe lucruri interesante despre animale și ecosistemul din care fac parte acestea. În luna mai 2014 am realizat evaluarea proiectului printr-un Concurs Județean „Animalele la sfat” desfășurat la Teatrul Ariel din Târgu-Mureș. Acest concurs a avut drept scop valorificarea competențelor și deprinderilor dobândite de o manieră mai plăcută pentru micii preșcolari, precum și un raport privind activitățile desfășurate de către cadrele didactice implicate în proiect, însoțite de imagini concrete filmate sau fotografiate. Echipa de proiect a manifestat deschidere și receptivitate, a pus accent pe calitatea și nu pe cantitatea informațiilor, comportamentelor și atitudinilor care au fost dobândite de toți cei implicați în proiect. După derularea proiectului sunt așteptate schimbări în comportament și atitudini din partea celor implicați față de animale și față de ecosistemul din care fac parte acestea.

Preambul

Micul preșcolar este asemenea unui aluat ușor de modelat, capabil de a asimila orice paletă de stimuli informaționali de orice natură. Prin acest proiect avem ocazia de a le canaliza energia constructiv și sintetizator spre aceste noi informații. Cunoștințele preșcolarilor despre protecția animalelor și mediul lor de viață pot fi însușite de la vârste fragede, chiar de la grădiniță, locul unde se pun bazele formării gândirii și a spiritului de protejare a micilor vietăți.

Ecosistemul animal se întrepătrunde adeseori cu mediul frecventat de oamenii pasionați de regnul animal. Plăcerea de a descoperi orice ființă, noutatea informațiilor vizuale, tactile și chiar olfactive creează în sufletul unui copil o legătură aproape simbiotică cu acesta. Asistarea copilului într-un astfel de moment de către cadrul didactic, părinte, specialist, prieteni oferă o gamă variată de noțiuni și deprinderi cu o încărcătură emoțională aparte.

Atât de diverse prin aspect, manifestări, ambient, animalele sunt cheia care deschid calea spre frumusețea interioară, spre naturalețe. Iubind animalele cu misterele lor, cu pacea și frământarea din ele, copilul își dezvoltă personalitatea de o manieră polivalentă.

Bucuria copiilor în momentul descoperirii oricărei vietăți naște dorința de a o prețui. Îngrijorați de activitățile inconștiente ale oamenilor, de lipsa lor de respect pentru natură, copiii pot dezvolta comportamente de protecție a micilor sau minunatelor vietăți.

Preșcolarii trebuie să știe că animalele constituie o expresie complexă a vieții, o verigă importantă a ecosistemului în care noi oamenii viețuim și, de aceea, ei trebuie să le cunoască, să le iubească și să le ocrotească încă de mici.

Scopul activităților proiectate este de a îmbunătăți arealul cunoștințelor despre animale la preșcolari, a comportamentelor de protecție a oricărei ființe și totodată calitatea vieții.

Prin implementarea parteneriatului educațional se urmărește transformarea reală a preșcolarilor în actori principali ai demersului educațional și, de asemenea, atingerea unor obiective de natură formală, informală, socio-comportamentală. Dialogul cu alți preșcolari din diferite unități și zone geografice este o activitate organizată și direcționată spre tematici educative care completează activitatea educativă, generând un plus informațional și comportamental.

Modul de manifestare a copiilor este diferit. Odată cu pătrunderea în lumea în care trăiesc animalele și implicit, odată cu cunoașterea ființelor cu care conviețuiesc acestea, copii reușesc să se cunoască mai bine pe sine, să se transforme, să recepteze și să transmită mesaje, exprimându-și gândurile și sentimentele fie prin comunicare verbală, nonverbală, fie prin artă.

Nevoia de informare, de dezvoltare a personalității micului preșcolar, prin implementarea unor noțiuni despre animale, precum și comportamente de prețuire față de acestea și mediul lor de viață într-o manieră cât mai captivantă, abordată interinstituțional, a reprezentat motivul derulării acestui proiect.

Parteneri implicați în proiect:

- Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, Târgu-Mureș, în baza protocolului de colaborare numărul 2225 din 15 XI 2012;
- Teatrul Ariel Târgu-Mureș, în baza protocolului de colaborare numărul 499 din 25 IX 2013;
- Grădina Zoologică Târgu-Mureș, în baza protocolului de colaborare 1476 din 15 XI 2012.

Grup țintă cărui i se adresează proiectul:

- beneficiari direcți: 255 preșcolari cu vârste cuprinse între 4 – 6 ani;
- beneficiari indirecti: 21 cadre didactice, părinți, membrii comunității locale.

Grădinițe participante la proiect:

- Grădinița cu Program Normal Lunca Bradului;
- Grădinița cu Program Prelungit „Târnava” Sighișoara;
- Grădinița cu Program Normal Gurghiu;
- Grădinița cu Program Prelungit „Voinicel” Reghin;
- Grădinița cu Program Prelungit nr. 10 Târgu-Mureș;
- Grădinița cu Program Prelungit „Albinuța” Târgu-Mureș;
- Grădinița cu Program Prelungit „Arlecchino” Târgu-Mureș;
- Grădinița cu Program Prelungit nr.12 Târgu-Mureș;
- Grădinița cu Program Prelungit „Dumbrava Minunată” Târgu-Mureș.

Scopul proiectului:

Proiectul a urmărit stimularea dorinței copiilor de a cunoaște universul animalelor, de a proteja viața acestora, cercetarea și observarea directă și indirectă a animalelor și a mediului lor de viață.

Obiectivele specifice:

- să conștientizeze importanța animalelor în viața omului;
- să participe activ la activitățile proiectate de informare și formarea de deprinderi trans- și interdisciplinare;
- să cunoască părțile corpului unor animale și modul lor de viață;
- să observe și să enumere modificările apărute în viața animalelor;
- să experimenteze direct condițiile de viață ale unui animal (căldură, lumină, hrană, tratamente...);
- să-și însușească norme de comportament corespunzător față de animale, să aibă o atitudine dezaprobată față de cei care încalcă aceste norme;
- să conștientizeze importanța acțiunilor sale de intervenție asupra animalelor și a mediului lor de viață;
- să-și stimuleze curiozitatea pentru investigare.

Descrierea activităților

Activitatea 1

Prima activitate, desfășurată în septembrie 2013, a avut ca scop formarea echipei manageriale a proiectului și delegarea sarcinilor și responsabilităților.

Activitatea 2

Cea de-a doua activitate s-a desfășurat sub genericul „Cu prietenii la Zoo”, sub îndrumarea doamnei Biro Ildiko, biolog la Grădina Zoologică, a doamnei muzeograf Daniela Botoș de la Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii și a cadrelor didactice de la Grădinița „Paradisul Copilăriei”.

Preșcolarii au vizionat un filmuleț informativ captivant, ce prezenta în paralel viața animalelor născute în libertate și viața copilului de la venirea sa pe lume și până la maturitate. Copilul a putut observa și descoperi aspecte din viața animalelor sălbatice (venirea lor pe lume, joaca, procurarea hranei, familia, lupta pentru supremație) și aspecte din viața omului (nașterea, dependența copilului de mamă, educația, joaca, maturizarea, familia). Preșcolarii au fost integrați într-o poveste în care ei erau factori activi și care oferea informații despre viața animalelor și a omului.

Ulterior, preșcolarii au vizitat Grădina Zoologică, unde au recunoscut animalele din imagini. Ei au fost recompensați pentru implicare și feedback-ul pozitiv cu figurine reprezentând animale din Grădina Zoologică.

Această activitate a adus în fața protagonistului, „copilul preșcolar”, povestea animalelor sălbatice privită sub diferite aspecte, venind cu informații complementare celor cuprinse în curriculumul preșcolar.

Activitatea 3

În luna martie, la Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, am desfășurat a treia activitate, având titlul: „La ferma bunicilor”. În cadrul acestei activități, preșcolarii au pășit spre o lume imaginară a animalelor domestice alături de carele didactice Dorina Pop și Angela Cif (alias *moș Gică* și *lelea Marie*). Au răspuns la ghicitori despre animalele domestice, au participat la jocuri interactive, operând cu informații despre animale (modul de hrănire, înmulțirea, foloasele pe care ni le aduc), consolidând sau descoperind caracteristici specifice animalelor domestice.

Partea a doua a activității a fost coordonată de domnișoara dr. Mihaela Sămărghișan, cercetător științific la Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, și a reprezentat

continuarea povestirii imaginare cu o proiecție de filme și imagini descriptive despre animalele domestice. Copiii au fost captivați de „Viața animalelor de la fermă”.

Partea a treia a activității au constituit-o atelierele de creație, în cadrul cărora preșcolarii, împreună cu doamnele coordonatoare au construit ferma lui moș Gică și a lelei Marie, au confecționat animale din diferite materiale și au interpretat cântecele despre animale.

Această activitate a deschis micului preșcolar porțile unei lumi imaginare, cu elemente reale din sfera animalelor domestice, reușind să întregească imaginea, viziunea preșcolarului asupra vieții animalelor domestice și a modului de ocrotire a acestora.

Activitatea 4

Evaluarea proiectului s-a realizat în luna mai prin Concursul Județean „Animalele la sfat”. Preșcolari din unsprezece grădinițe participante la proiect au pregătit momente artistice care au avut ca muze animalele sălbatice și domestice. Concursul s-a desfășurat la Teatrul Ariel din Târgu-Mureș și a pus în valoare atât competențele dobândite pe parcursul proiectului, cât și competențele artistice ale preșcolarilor. Ei au interpretat poezii, scenete și cântecele descriptive din postura personajelor animale alese de ei.

Concursul, o frescă descriptivă a vieții animalelor din perspectiva micului preșcolar, a reușit să îmbine laturi diferite ale actului educativ (predare-învățare-evaluare), oferind o satisfacție deosebită atât preșcolarului cât și colaboratorilor, cadrelor didactice și nu în ultimul rând părinților.

Rezultatele așteptate în urma implementării proiectului

Ca urmare a implementării proiectului, rezultatele așteptate sunt următoarele:

- formarea și dezvoltarea de competențe și deprinderi specifice proiectului tematic „Lumea animalelor” la preșcolari;
- implicarea unui număr cât mai mare de preșcolari și colaboratori;
- participarea preșcolarilor la activități de pedagogie muzeală în vederea formării unei imagini cât mai fidele asupra vieții animalelor;
- însușirea unor bune practici ecologice la nivelul comunității locale;
- formarea unui colectiv de cadre didactice capabile de inițiativă și acțiuni în domeniul ecologiei;
- implementarea informațiilor dobândite pe parcursul proiectului de către participanți în unitățile din care provin;
- stabilirea unor premise pentru generarea de noi activități instructiv-educative în cadrul proiectului.

Concluzii

Proiectul educațional concurs „În lumea minunată a animalelor”, prin activitățile de pedagogie muzeală, prin activitățile de informare și cercetare coordonate de specialiști, și-a adus concursul alături de celelalte forme ale educației, în transformarea micului preșcolar într-un personaj activ al societății, al omului protector al micilor vietăți de pe Terra.

BIBLIOGRAFIE

1. Bocoș, M., 2009, *Didactica disciplinelor pedagogice*, Ed. Paralela 45, Cluj-Napoca.
2. Galperstein, L., 2004, *Prima mea enciclopedie*, Ed. Litera Internațional, București.
3. Jurcau, N., 2001, *Psihologia educației*, Ed. U. T. Pres, Cluj-Napoca.
4. Mohanu, C., 1983, *Fabule*, Ediția a doua revizuită și adăugită, Ed. Ion Creangă, București.

5. Milescu, B., 1995, *Pisica din vis*, Ed. Coresi, București.
6. *** *Revista Învățământului Preșcolar*, Nr. 3+4/2010, Ed. Arlechin, București.
7. *** *Curriculum pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani)*, 2008, M.E.C.I., București.

**COMPETITION EDUCATIONAL PROJECT “IN THE WONDERFUL WORLD
OF THE ANIMALS”, 4TH EDITION, 2014, FIELD NATURAL SCIENCE
(Abstract)**

The competition educational project “In the Wonderful World of the Animals” was conceived as an introspection of the animal world where the preschoolers were the actively involved factors along with the educational staff and specialists. “The introspection into this exciting world” was accomplished through well elaborated activities, enriched by the children’s, their parents’ and the specialists’ suggestions.

It was a competition-like project covering many activities to learn about the environment, the Zoo, arts – a competition with domestic “animals”, wild “animals” and law protected “animals” as characters, lasting for 5 months, starting in November 2013 and ending in May 2014.

During the project, the target group participated at three documentation, observation and implementation of the descriptive notions specific to the animal zone activities to reach the aim of the project.

The meetings with specialists had a very important role because the children learnt many interesting things about animals and the ecosystem they belong to in this way.

In May, we evaluated the project which was a County level competition “Animals discuss” which took place at the “Ariel” Theatre in Târgu-Mureș. This competition aimed at using the acquired competence and skills in a more pleasant way for the young children and a report of the activities performed by the educational staff involved in the project, accompanied by photos and films. The project team proved open minded, receptive, information, behaviour, competence and attitude quality demanders from all those involved.

After the project, there are changes in children’s behaviour and attitude towards the animals and the ecosystem expected.



Fig. 1: Proiectul educațional concurs „În lumea minunată a animalelor”

ROLUL ȘI IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR DE PEDAGOGIE MUZEALĂ ÎN FORMAREA COMPETENȚELOR CREATIVE LA PREȘCOLARI

Georgiana-Amalia FECHETE, Lucia POP

Grădinița cu Program Prelungit „Arlecchino” Târgu-Mureș, str. Lebedei nr. 7, RO-540203 Târgu-Mureș

Rezumat

Societatea contemporană, comparativ cu cele anterioare, se caracterizează prin schimbări radicale care se petrec în conduită, la locul de muncă sau în familie, în educație, în știință și tehnologie, în religie și aproape în orice aspect al vieții noastre. A trăi într-o asemenea lume presupune un înalt grad de adaptare și de curaj, care este legat în mare măsură de creativitate.

Pe lângă formarea competențelor creative, prin intermediul activităților de pedagogie muzeală se urmărește dezvoltarea la copii a numeroase valori și atitudini, ce permit copilului să devină autonom, liber, urmând să găsească soluții și să desfășoare o suită de operații și activități care îl fac să gândească și să opteze.

Activitățile educative desfășurate în parteneriat cu muzeul asigură copiilor libertatea creației ca expresie a posibilităților de alegere, imaginație, inteligență constructivă și afirmare autonomă. Săptămâna „Să știi mai multe, să fii mai bun!” constituie o modalitate foarte bună pentru a desfășura activități care formează competențe creative la preșcolari și evidențiază talente și capacități în diferite domenii.

Educația trebuie să devină cea mai importantă și cea mai rentabilă investiție pentru viitorul țării deoarece ea trece prin mintea și sufletul celor care o proiectează și o realizează zilnic în școala de azi și în școala de mâine – educatorii, prin prisma faptului că regăsim creativitate în tot ceea ce ține de actul didactic și preșcolaritate.

Societatea contemporană, comparativ cu cele anterioare, se caracterizează prin schimbări radicale care se petrec în conduită, la locul de muncă sau în familie, în educație, în știință și tehnologie, în religie și aproape în orice aspect al vieții noastre. Pe de altă parte, teama de nenorociri domină, de la cele care privesc persoana și familia acesteia până la cele care se referă la supraviețuirea speciei umane.

A trăi într-o asemenea lume presupune un înalt grad de adaptare și de curaj, care este legat în mare măsură de creativitate. Omul zilelor noastre are nevoie de culturalizare în interiorul propriei lui ființe, deoarece goliciunea interioară corespunde unei apatii exterioare, incapacității de a înțelege realitatea și de a avea comportamente adecvate. Prin originea ei, natura umană este creatoare. Omul se justifică pe sine în fața Creatorului, nu numai prin ispășire, ci și prin creație.

Creativitatea nu înseamnă doar receptarea și consumul de nou, ci în primul rând crearea noului. După C. Rogers (1961), „adaptarea creativă naturală pare a fi singura posibilitate prin care omul poate ține pasul cu schimbarea caleidoscopică a lumii sale”. În condițiile ratei actuale a progresului științei, tehnicii și culturii, un popor cu un nivel scăzut al creativității, cu o cultură limitată nu va putea rezolva eficient problemele cu care se confruntă. Dacă oamenii nu vor realiza idei noi și originale în adaptarea lor la mediu, atunci popoarele lor nu ar mai fi competitive în plan internațional.

Școala românească contemporană sau mai bine zis oamenii școlii – educatorii – sunt preocupați să găsească soluțiile cele mai potrivite, mai eficiente din punct de vedere pedagogic, economic și social problemelor fiecărei etape în dezvoltarea societății sub aspectul bazei tehnico-materiale, cât și în ceea ce privește oamenii, nivelul lor general de instruire și cultură, de conștiință și conduită.

Se pune în mod firesc întrebarea „ce ar trebui întreprins pentru dezvoltarea accentuată a învățării creative, pentru stimularea creativității la preșcolari”?

Unul din specialiștii domeniului, Lowenfeld, afirmă că „nu este niciodată prea devreme pentru a începe educarea creativităților copiilor ..., activitatea creativă a copiilor nu ar trebui să fie îngrădită de nici un fel de interdicții, limitări sau critici”. Și tot el este de părere că „primii pași spre creativitate sunt făcuți atunci când îndemnăm un copil să miroasă o floare, să observe un pom în toate amănuntele sale, să mângâie blana unei pisici. Copilul trebuie îndemnat să-și folosească ochii nu numai pentru a vedea, dar și pentru a privi; urechile, nu numai pentru a auzi, dar și pentru a asculta cu atenție; mâinile, nu numai pentru a apuca obiectele, ci și pentru a le pipăi.”

Muzeul înseamnă educație. Pedagogia muzeală, ca știință care are ca principal obiectiv formarea și modelarea personalității umane, ne oferă variate modalități de activități de creație, ce se pot desfășura fie sub îndrumarea cadrului didactic, fie sub atenta coordonare a muzeografului. Activitățile de creație urmăresc formarea capacității de „a se juca frumos”, de a introduce pe copii în disciplina unei activități. Ele dezvoltă capacitățile copilului de a se concentra, construind un obiect, în sfârșit de a simți bucuria și demnitatea creativității, prestigiul celui ce produce. Copilul devine autonom, liber, urmând să găsească soluții și să desfășoare o suită de operații și activități care îl fac să gândească și să opteze. Aceste activități, conduse într-un mod corect de către îndrumător, formează autodisciplina, puterea de muncă, capacitatea de integrare într-o ordine; asigură libertatea creației ca expresie a posibilităților de alegere, imaginație, inteligență constructivă și afirmare autonomă.

Pe lângă formarea competențelor creative, prin intermediul activităților de pedagogie muzeală se urmărește dezvoltarea la copii a următoarelor valori și atitudini:

- interes pentru realizările și descoperirile din domeniul științelor;
- motivația pentru informarea și documentarea științifică;
- dezvoltarea curiozității și a respectului față de orice formă de viață;
- grija față de propria persoană, față de ceilalți și față de mediul înconjurător;
- dezvoltarea toleranței față de opiniile altora;
- cultivarea receptivității și a flexibilității pentru aplicarea informațiilor primite în

viața cotidiană;

- conștientizarea și implicarea în problemele de interes global.

Săptămâna „Să știi mai multe, să fii mai bun!” constituie o modalitate foarte bună pentru a desfășura activități care formează competențe creative la preșcolari și evidențiază talente și capacități în diferite domenii. Privite prin prisma pedagogiei muzeale, activitățile pot să aibă un conținut cultural, artistic, științific, tehnico-aplicativ sau sunt simple activități de joc sau de participare la viața și activitatea comunității locale. De asemenea, se pot desfășura în alte spații decât cel al grădiniței (în locații alese în funcție de specificul activității), în sala de grupă, în muzeu (sala de activități de pedagogie muzeală, sălile destinate expozițiilor temporare sau permanente, curtea muzeului) (Fig. 1-8)

În funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor pot fi abordate multe dintre domeniile de activitate specifice învățământului preșcolar, cum ar fi:

- *Domeniul Științe* – cunoașterea mediului – lecturi după imagini, vizionare de materiale în power-point, observări;
- *Domeniul Estetic* – educație artistico-plastică și muzicală – desene, picturi, colaje, modelaje, programe artistice;

- *Domeniul Limbă și comunicare* – dramatizări, scenete, convorbiri;
- *Domeniul Om și societate* – activități practice și educație moral-civică – confecționare de obiecte diverse, discuții, jocuri de rol.

Evident, exemplele pot continua, modalitățile de abordare a temelor propuse rămânând la latitudinea creativității și flexibilității cadrelor didactice. Este important ca participarea copiilor la activități să fie rezultatul unui imbold interior, a unei dorințe de a crea și de a-și afirma aptitudinile. Pentru unii poate fi o chemare vocațională, pentru alții, poate, un interes de moment. Oricum, activitățile îi unesc pe toți într-un proces cooperant. Desfășurarea acestor activități oferă copiilor destindere, recreere, voie bună, satisfacțiile atmosferei de grup, iar unora dintre ei posibilitatea unei afirmări și recunoaștere a aptitudinilor.

În același timp, fiecare activitate în parte are în vedere dezvoltarea spiritului de echipă și încurajarea autonomiei preșcolarilor prin metode participative. Activitățile educative desfășurate în parteneriat cu muzeul, se pliază pe cele două axe importante în procesul instructiv-educativ:

- orientarea opțiunilor didactice către strategii de pregătire a copiilor, care să permită formarea unei personalități autonome și creative;
- formarea unei culturi generale în domeniu, cu elemente aplicative, care să permită o pregătire pentru viața activă postșcolară.

Educația trebuie să devină cea mai importantă și cea mai rentabilă investiție pentru viitorul țării. Ea trece prin mintea și sufletul celor care o proiectează și o realizează zilnic în școala de azi și în școala de mâine – educatorii, dat fiind faptul că regăsim creativitate în tot ceea ce ține de actul didactic și preșcolaritate.

BIBLIOGRAFIE

1. Bejat, M., 1981, *Creativitatea în știință, tehnică și învățământ*, Ed. Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918”, București.
2. Cosmovici, A., 1996, *Psihologie generală*, Ed. Polirom, Iași.
3. Ezeechil, L., Lăzărescu-Păiși, M., 2002, *Laborator preșcolar – ghid metodologic*, Ed. V&I Integral, București.
4. Glava, A., Glava, C., 2002, *Introducere în pedagogia preșcolară*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca.
5. Ionescu, M., Chiș, V., 1992, *Strategii de predare și învățare*, Ed. Științifică, București.
6. Jude, I., 2002, *Psihologie școlară și optim educațional*, Ed. Didactică și Pedagogică, R. A., București.
7. Miclea, M., 1999, *Psihologie experimentală*, Ed. Polirom, Iași.
8. Radu, I., Ionescu, M., 1987, *Experiența didactică și creativitatea*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca.
9. Roco, M., 1975, *Creativitate individuală și de grup*, Ed. Academiei R. S. R.
10. Roco, M., 2001, *Creativitate și inteligență emoțională*, Ed. Polirom, București.
11. Rodari, G., 1980, *Gramatica fanteziei; introducere în arta de a inventa povești*, Ed. Didactică și Pedagogică, București.
12. Roșca, Al., 1967, *Creativitate, modele, programare*, Ed. Științifică, București.
13. Roșca, Al., 1981, *Creativitate generală și specifică*, Ed. Academiei RSR, București.
14. Stoica, A., 1993, *Creativitatea elevilor*, E. D. P., București.
15. Coord. Șchiopu, U., 1997, *Dicționar enciclopedic de psihologie*, Ed. Babel, București.
16. Verza, E., 1993, *Psihologia vârstelor*, Ed. Hyperion XXI, București.
17. Zbucnea, A., 2006 a, *Educația formală și informală în muzee*, în *Revista Muzeelor*, nr. 1, în http://www.revistamuzeelor.ro/arhpdf/2006_01_05.pdf
18. Zbucnea, A., 2006 b, *Educatorul fără manual*, în *Revista Muzeelor*, nr. 4, în http://www.revistamuzeelor.ro/arhpdf/2006_04_01.pdf
19. Zlate, Mielu, 1999, *Psihologia mecanismelor cognitive*, Ed. Polirom, Iași.
20. Zlate, M., 2000, *Fundamentele Psihologiei*, II, Ed. Pro Humanitate, București.

**THE ROLE AND IMPORTANCE OF THE ACTIVITIES REGARDING MUSEUM
PEDAGOGY IN THE FORMATION OF CREATIVE SKILLS FOR PRESCHOOLERS
(Abstract)**

Compared to the previous, contemporary society is characterized by radical changes in behavior that occur at work or in the family, education, science and technology, religion and almost every aspect of our lives. Living in such a world requires a high degree of adaptability and courage, which is largely tied to creativity.

Besides creative skills training, museum pedagogy activities aims to develop many values and children's attitudes that allows them to become autonomous, free to find solutions and to perform a series of tasks and activities that make them think and opt.

Educational activities undertaken in partnership with the museum provides children creative freedom as an expression of choice, imagination, intelligence and constructive self-assertion. Week called "To know more, to be better" is a great way to conduct forming creative skills in preschoolers and highlight talents and skills in various fields.

Education must become the most important and most profitable investment for the future of the country because it pass through the mind and soul of those who daily design and conduct the process in school of today and tomorrow – teachers, due to the fact that we find creativity in every segment of teaching in preschool stage.



Fig. 1: Videoproiecție pe tema animalelor ocrotite prin lege, desfășurată la sediul muzeului, în cadrul programului „Să știi mai multe, să fii mai bun!” (2014)



Fig. 2: Scenetă desfășurată la sediul muzeului în cadrul programului „Muzeograf pentru o zi” (2012)

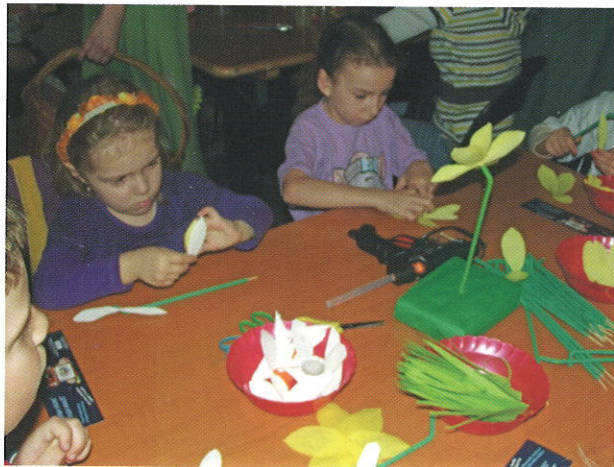


Fig. 3: Atelier de creație „Primăvară, bun venit!”, desfășurat la sediul muzeului (2012)



Fig. 4: Atelier de educație artistico-plastică, desfășurat la sediul muzeului, în cadrul programului „Să știi mai multe, să fii mai bun!” (2014)



Fig.5: Expoziție cu desene, picturi, colaje pe tema animalelor, desfășurată la sediul muzeului



Fig.6: Atelier de modelaj în lut desfășurat la sediul muzeului în cadrul programului „Să știi mai multe, să fii mai bun!” (2014)



Fig. 7: Atelier de educație artistico-plastică – desene pe asfalt desfășurat la sediul muzeului în cadrul programului „Să știi mai multe, să fii mai bun!” (2014)



Fig.8: Vizitarea expozițiilor muzeului în cadrul programului „Noaptea muzeelor” (2014)

ACTIVITĂȚI DE EDUCAȚIE ECOLOGICĂ DERULATE DE ASOCIAȚIA PENTRU PROTECȚIA PĂSĂRILOR ȘI A NATURII „GRUPUL MILVUS”

ACZÉL-FRIDRICH Zsuzsanna, PAPP Judith

Asociația „Grupul Milvus” Târgu-Mureș, str. Crinului nr. 22, RO-540343 Târgu-Mureș, office@milvus.ro

Rezumat

Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” a fost înființată în anul 1991, la inițiativa a câțiva tineri ornitologi, coordonați de către domnul restaurator Szombath Zoltán, de la Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș.

Activitățile desfășurate de asociație sunt diverse: programe de cercetare a migrației păsărilor, recensământul păsărilor și mamiferelor, tabere de inelare a păsărilor, conservarea lor, protejarea lor, desemnarea de situri Natura 2000, programe de dezvoltare durabilă rurală, *programe de educație ecologică* a tinerilor și a adulților, inclusiv programe de pedagogie muzeală.

Prin activitățile organizației derulate în ultimii 20 de ani, Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” a devenit una dintre cele mai semnificative organizații de conservarea naturii din România. Prin Grupul de Lucru *Educație Ecologică* al Asociației s-a reușit sensibilizarea a peste 1200 de preșcolari, elevi și adulți, anual, în demersul de protejare a naturii și a mediului înconjurător.

Scurt istoric

Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” a fost înființată în 1991, la inițiativa a câțiva tineri ornitologi entuziaști, coordonați de către domnul restaurator Szombath Zoltán, de la Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș.

Activitățile desfășurate de asociație sunt diverse. Enumerăm câteva dintre acestea:

- observarea migrației păsărilor răpitoare la Bosfor, monitorizarea păsărilor comune din România;
- recensământul de iarnă al păsărilor de apă din România;
- recensământul berzei albe în România, inelarea puilor, instalarea unei camere web la Dumbrăvioara (județul Mureș);
- conservarea acvilei de munte și a șoimului călător în România;
- conservarea vânturelului de seară în regiunea Panonică;
- recensământul populației acvilei țipătoare mici în ecoregiunea Carpatică a României;
- un program de conservare și cercetare al ursului brun într-o zonă model din România;
- regăsirea, în Transilvania, după 115 ani, a unei specii de mamifer mic, șoarecele săritor de stepă (*Sicista subtilis*);
- desemnarea de situri Natura 2000, precum și de arii de importanță avifaunistică;
- studii de recensământ ale păsărilor și ale speciilor de mamifere mari în mai multe arii protejate Natura 2000, administrarea a șapte arii protejate Natura 2000;
- crearea unui centru de reabilitare a păsărilor;
- organizarea unui concurs internațional de fotografie de natură;
- programe de dezvoltare durabilă rurală (comuna Neaua, județul Mureș);

- înființarea unui Muzeu al Satului, la Sânsimion (comuna Neaua, județul Mureș);
- programe de protecție a unor specii de păsări (acvila țipătoare mică, vânturelul de seară, șoimul dunărean).

La acestea se adaugă *programe de educație ecologică* a tinerilor și a adulților, inclusiv programe de pedagogie muzeală.

Programele de educație ecologică destinate tinerilor se adresează elevilor din ciclurile de școlaritate preuniversitar (preșcolar, primar și gimnazial) și din învățământul universitar și sunt diverse. Enumerăm câteva dintre acestea:

- activități didactice adresate preșcolarilor și elevilor din ciclurile de școlaritate primar și gimnazial;
- excursii tematice de cunoaștere a valorilor naturale, a obiceiurilor și a tradițiilor populare, inelare de păsări;
- tabere de educație ecologică;
- concursuri interșcolare;
- cursuri de perfecționare pentru pedagogi;
- cercuri ornitologice;
- elaborare de publicații pentru copii și cadre didactice;
- amplasare de panouri informative;
- activități extracurriculare în cadrul săptămânii „Școala altfel”;
- burse pentru studenții biologi, ecologi.

Activitățile didactice adresate preșcolarilor și elevilor din ciclurile de școlaritate primar și gimnazial se desfășoară lunar și constau în prelegeri didactice (20 de minute) și activități interactive (30 de minute).

În ultimii 10 ani, au fost susținute peste 1300 de activități didactice interactive în diferite instituții de învățământ preuniversitar, precum și cursuri de educație ecologică. Mai mult de 6000 de participanți au fost implicați în activitățile Grupului de Lucru *Educație Ecologică*.

Programele de educație ecologică adresate adulților constau în sesiuni de informare și cursuri de perfecționare pentru cadre didactice.

Programele de pedagogie muzeală organizate de Grupul Milvus, în colaborare cu Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș au demarat în anul școlar 2013–2014, odată cu înființarea cercului ornitologic „Clubul Milvus”. Ele s-au adresat elevilor din ciclurile de școlaritate gimnazial și liceal și s-au desfășurat după specificul activităților didactice organizate de Grupul Milvus (prelegeri didactice interactive, prezentări power-point („Importanța amplasării scorburilor artificiale, „Cum să ajutăm păsările iarna”, „Obiecte de protecție a naturii”, „Speciile de bufnițe din România”, „Urmele de animale în natură”, „Prezentarea vieții păsărilor primăvara”), montare și amplasare de scorburii artificiale, observații de păsări la Heleșteul Iernut, recensământul bufnițelor și colectarea ingluviilor, analizarea ingluviilor de bufnițe, căutarea cuiburilor de păsări răpitoare, curățarea scorburilor artificiale, la care s-au adăugat vizite ghidate în expoziția de bază a muzeului, cu accent pe recunoașterea speciilor de păsări studiate, cele mai multe dintre acestea făcând parte din patrimoniul Secției de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș.

Colaborarea cu Muzeul Județean Mureș a culminat cu participarea Grupului Milvus la Conferința națională de pedagogie muzeală, organizată de Secția de Științele Naturii, în perioada 5 – 7 noiembrie 2013, unde, în calitate de *partener*, Grupul Milvus a organizat un atelier demonstrativ prezentând obiectivele vizate de Grupul de Lucru *Educație Ecologică*, metodele didactice folosite (expunerea, demonstrația, modelarea, problematizarea, experimentul, metoda studiului de caz, jocul cu roluri etc.), precum și activitatea editorială (pliante, broșuri, cărți de colorat pentru copii, afișe, bannere etc.).

Astfel, participanții au avut ocazia de a identifica diferite urme de animale, mai precis mamifere, de a observa și experimenta modalitățile de hrănire ale unor specii de păsări, utilizând modele, de a se familiariza cu metoda de capturare a păsărilor de către ornitologi, în vederea înelării acestora.

La atelierul de pedagogie muzeală a participat un grup de elevi din clasa a V-a de la Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” din Târgu-Mureș.

În calitate de *invitat*, Asociația a fost reprezentată de Aczél-Fridrich Zsuzsanna, care a prezentat lucrarea *Metode practice de educație ecologică pentru un viitor durabil*.

Concluzii

Prin activitățile de educație ecologică derulate în ultimii 10 de ani, Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” a devenit una dintre cele mai semnificative organizații de protecție a naturii din România, reușind să sensibilizeze anual peste 1200 de preșcolari, elevi și adulți în demersul de protejare a naturii și a mediului înconjurător.

BIBLIOGRAFIE

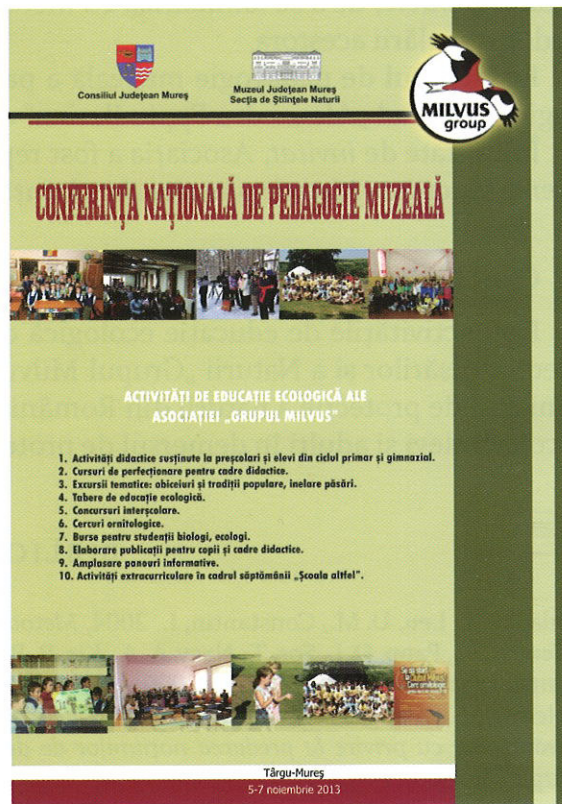
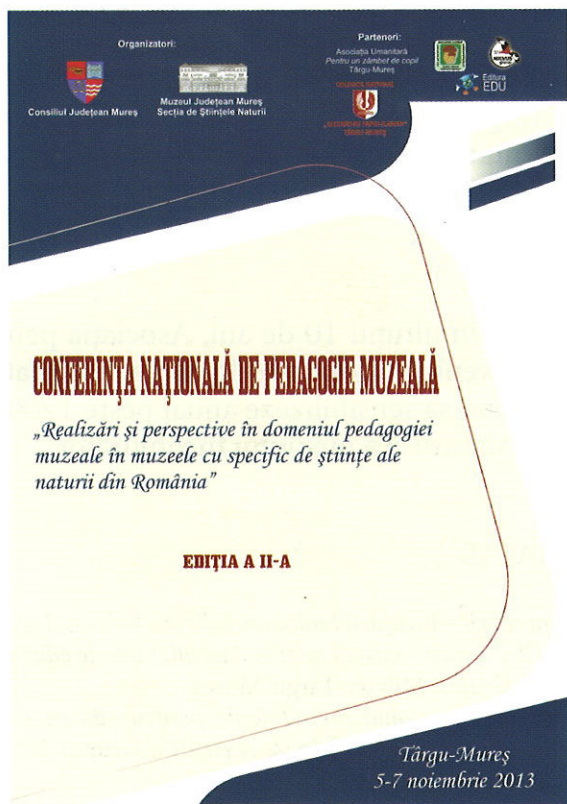
1. Iordache, I., Leu, U. M., Constantin, I., 2004, *Metodica predării – învățării biologiei*, Editura Solaris, Iași.
2. Kelemen, K., Papp, D. I., Sos, T., Nagy, A. A., Kis, R. B., 2012: *Natura – dascăl pentru dascăli. Metode educative pentru promovarea rețelei Natura 2000 – pachet educativ*, Grupul Milvus, Târgu-Mureș.
3. Kelemen, K., Papp, D. I., 2011, *Cu păsări pentru durabilitate – ghid metodologic pentru educatoare și învățătoare cu privire la predarea noțiunilor de dezvoltare durabilă – ediția 2, revizuită*, Grupul Milvus, Târgu-Mureș.

ECOLOGICAL EDUCATION ACTIVITIES CONDUCTED BY THE ASSOCIATION FOR BIRD AND NATURE PROTECTION MILVUS GROUP (Abstract)

“Milvus Group” Bird and Nature Protection Association was founded in 1991 by a few very enthusiastic young birdwatchers with the coordination of Szombath Zoltán, from the Nature Science Section from the Mureș County Museum.

The activities of the Association are very diverse: raptor migration research, bird and mammal surveys, bird ringing camps, bird conservation, designating Natura 2000 sites, sustainable rural development programs, ecological education programs for pupils and adults, as well as museum pedagogy programs.

Within these activities “Milvus Group” Bird and Nature Protection Association became one of the most significant organizations working in the field of nature conservation in Romania. The Ecological Education Working Group of the Association is raising awareness of more than 1200 pupils, students and adults yearly about nature and environmental protection.



PROGRAM

Marti, 5 noiembrie 2013

12,00 - 22,00 **Sosirea, înregistrarea și cazarea participanților**
(Hotel „Everest” Târgu-Mureș)

18,00 - 20,00 **Vizitarea unor monumente istorice din Târgu-Mureș**

20,00 - 22,00 **Cina**
(Restaurantul hotelului „Everest” din Târgu-Mureș)

Miercuri, 6 noiembrie 2013

10,00 Deschiderea oficială

Cuvânt de deschidere:

- Soós Zoltán, director, Muzeul Județean Mureș
 - Daniela-Ramona Botoș, șef de secție, Secția de Științele Naturii, Muzeul Județean Mureș
- Cuvânt de salut:*
- din partea Ministerului Culturii
 - din partea Prefecturii județului Mureș
 - din partea Consiliului Județean Mureș
 - din partea Primăriei municipiului Târgu-Mureș
 - din partea Inspectoratului Școlar Județean Mureș
- (Sala de activități de pedagogie muzeală – Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș)

10,30 - 11,00 **Lansarea revistei „PEDAGOGIE MUZEALĂ”, Științele Naturii, I**

Prezintă:

- prof. univ. dr. Iulian Boldea, decan, Universitatea „Petru Maior” Târgu-Mureș, Facultatea de Științe și Litere.
 - prof. dr. Hadrian-Vasile Conțiu, Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” Târgu-Mureș
- (Sala de activități de pedagogie muzeală – Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș)

11,00 - 12,30 **Comunicări în plen**

(Sala de activități de pedagogie muzeală – Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș)

12,30 - 13,30 **Pauză de cafea**

Ateliere pedagogice demonstrative, desfășurate de O.N.G.-uri:

- Asociația Umanitară Pentru un zâmbet de copil Târgu-Mureș;
- Societatea de Micologie Málnássy László Târgu-Mureș;
- Asociația Grupul Milvus Târgu-Mureș.

Editura EDU – stand de prezentare soft educațional

(Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș)

14,00 - 15,00 **Masa de prânz**

(Restaurantul hotelului „Everest” din Târgu-Mureș)

16,00 - 19,30 **Sustinerea comunicărilor**

(Sala de activități de pedagogie muzeală – Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș)

20,00 **Cina festiva**

(Restaurantul hotelului „Everest” din Târgu-Mureș)

Joi, 7 noiembrie 2013

10,00 - 11,30 **Sustinerea comunicărilor**

Rezultate și discuții
Incheierea lucrărilor conferinței

(Sala de activități de pedagogie muzeală – Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș)

12,00 - 13,00 **Vizitarea expozițiilor Muzeului Județean Mureș**

14,00 **Masa de prânz**

(Restaurantul hotelului „Everest” din Târgu-Mureș)

Vă așteptăm cu drag!

director Soós Zoltán
Muzeul Județean Mureș

șef de secție Daniela-Ramona Botoș
Secția de Științele Naturii

Foto 1: Mijloace de promovare proprii Muzeului (Conferința națională de pedagogie muzeală: afișe, program)



Foto 2: Activități desfășurate în cadrul cercului ornitologic la Muzeu



Foto 3: Activități de educație ecologică derulate de Asociație